

Srovnání daňového zatížení příjmů ze závislé a samostatné činnosti

Ladislava Urbanová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ladislava Urbanová**
Osobní číslo: **M16049**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Srovnání daňového zatížení příjmů ze závislé a samostatné činnosti**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické poznatky týkající se daňové problematiky u příjmů ze závislé a samostatné činnosti.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu daňového zatížení zaměstnanců pracujících na hlavní pracovní poměr, na dohodu o provedení práce, na dohodu o pracovní činnosti a u osoby samostatně výdělečně činné.
- Zhodnoťte výsledky analýzy a navrhněte vhodný pracovněprávní vztah, nebo zda je lepší být OSVČ, pro jednotlivé výše příjmů.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

PELC, Vladimír, Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem. 17., aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2018, 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.

PELECH, Petr, Iva RINDOVÁ. Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018. 26., aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2018, 392 s. ISBN 978-80-7554-114-7.

SPENGL, Christoph, Andreas OESTREICHER. Common Corporate Tax Base in EU. Germany: Physica-Verlag, 2011, 175 s. ISBN 978-3-7908--2755-2.

ŠUBRT, Bořivoj, Zdeňka LEIBLOVÁ, Věra PŘÍHODOVÁ a kolektiv. Abeceda mzdové účetní. 28., aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2018, 632 s. ISBN 978-80-7554-117-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Homola**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **7. ledna 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2019**

Ve Zlíně dne 7. ledna 2019

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....

podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářské práce je zaměřena na zdanění příjmů fyzických osob, a to na příjmy ze závislé a samostatné činnosti. Cílem práce je srovnání daňového zatížení příjmů z těchto činností u fyzických osob. V rámci řešení byla použita při zpracování teoretické části metoda deskripce a abstrakce. Praktická část byla řešena pomocí analýzy a komparační metody. Podstatou řešení bylo zjištění daňového zatížení u jednotlivých příjmů a určení, která činnost je při daném příjmu nejméně daňově zatěžující a při jakém příjmu je daňové zatížení stejné. Na základě nabytých znalostí z odborné literatury byly vypracovány modelové příklady, kde je vysvětlen způsob a specifika zdanění při různých výších příjmů. Byla provedena analýza daňového zatížení včetně odvodů na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení v roce 2018. V práci byly vytvořeny přehledy, zobrazující celkovou výši daňového zatížení u příjmů a míru daňového zatížení. Hlavním výsledkem práce je zjištění, která z činností je při vybraných příjmech nejméně daňově zatěžující a určení výše jednotlivých odvodů.

Klíčová slova:

daň z příjmů, daňové zatížení, veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, závislá činnost, samostatná činnost

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on personal income taxation of dependant and self-employment activity. The aim of the thesis is to compare the tax burden of income for these activities of individuals. Within the solution, the method of destruction and abstraction was used in the theoretical part. The practical part has been solved by analysis and comparative method. The core of this solution was to determine a tax burden on individual incomes and to determine which activity has the lowest or equal tax burden for an income. Based on the acquired knowledge from literature sources, model examples were structured, throughout the method and specifics of taxation at different income levels are explained. An analysis of the overall tax burden including public health insurance and social security contributions in 2018 was made. The main result of the work is to find out which of the activities is the lowest tax burden on selected revenues and also the determination of levies.

Keywords:

Income tax, Tax burden, Public health insurance, Social security, Dependant activity, self-employment activity,

Touto cestou chci poděkovat Ing. Davidu Homolovi za odborné vedení mé bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala rodině a přátelům za velkou podporu a pomoc, kterou mi poskytovali nejen při zpracování této práce, ale také v průběhu celého studia.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR	13
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	14
2.1 POPLATNÍK DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	14
2.2 PŘEDMĚT DANĚ.....	15
2.3 ZÁKLAD DANĚ.....	15
2.4 SOLIDÁRNÍ NAVÝŠENÍ DANĚ.....	16
2.5 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ.....	16
2.5.1 Bezúplatná plnění.....	16
2.5.2 Úroky z hypotečního úvěru a úvěru ze stavebního spoření.....	17
2.5.3 Příspěvky na penzijní připojištění.....	17
2.5.4 Příspěvky na soukromé životní pojištění.....	17
2.5.5 Členské příspěvky odborové organizaci.....	18
2.5.6 Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.....	18
2.6 SLEVY NA DANI.....	18
2.6.1 Základní sleva na poplatníka.....	18
2.6.2 Sleva na studenta.....	19
2.6.3 Sleva na manžela/manželku.....	19
2.6.4 Sleva na invaliditu.....	19
2.6.5 Sleva pro zdravotně postižené.....	19
2.6.6 Sleva za umístění dítěte.....	20
2.6.7 Sleva na evidenci tržeb.....	20
2.6.8 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě (děti).....	20
2.7 DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ K DANI Z PŘÍJMŮ.....	21
2.8 SOCIÁLNÍ POJISTNÉ.....	21
2.8.1 Pojistné na sociální zabezpečení.....	22
2.8.2 Veřejné zdravotní pojištění.....	23
2.9 OSOBY BEZ ZDANITELNÝCH PŘÍJMŮ.....	23
3 ZÁVISLÁ ČINNOST	24
3.1 DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	24
3.2 VYMEZENÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI A FUNKČNÍCH POŽITKŮ.....	24
3.3 PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAH.....	25
3.3.1 Pracovní poměr.....	25
3.3.2 Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.....	25
Dohoda o provedení práce.....	26
Dohoda o pracovní činnosti.....	26
3.4 DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI A VÝPOČET DANĚ.....	27
3.5 VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD A SAZBY U SOCIÁLNÍHO POJISTNÉHO.....	28
3.5.1 Dohoda o provedení práce.....	29
3.5.2 Dohoda o pracovní činnosti.....	29
4 SAMOSTATNÁ ČINNOST	30

4.1	DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ	30
4.2	VYMEZENÍ PŘÍJMŮ Z PODNIKÁNÍ A JINÉ SAMOSTATNÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI.....	30
4.3	DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ Z PODNIKÁNÍ A VÝPOČET DANĚ	31
4.4	VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD A SAZBA U SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ	33
4.4.1	Hlavní a vedlejší činnost	34
4.4.2	Sociální zabezpečení	34
4.4.3	Zdravotní pojištění	35
5	BENEFITY A RIZIKA ZÁVISLÉ A SAMOSTATNÉ ČINNOSTI.....	36
6	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	38
II	PRAKTICKÁ ČÁST	40
7	SROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ A SAMOSTATNÉ ČINNOSTI	41
7.1	OMEZENÍ	41
7.2	ZAMĚSTNANCI.....	42
7.2.1	Pracovní poměr	42
7.2.2	Dohody konané mimo pracovní poměr	43
7.3	OSVČ	44
8	SROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZAMĚSTNANCE A OSVČ	45
8.1	BEZDĚTNÝ POPLATNÍK	45
8.2	POPLATNÍK S DVĚMA DĚTMI A MANŽELKOU	50
8.3	POPLATNÍK STUDUJÍCÍ NA VYSOKÉ ŠKOLE	54
8.4	POPLATNÍK VYŽIVUJÍCÍ DVĚ DĚTI A VYUŽÍVAJÍCÍ NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ	58
9	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA POBÍRAJÍCÍHO STAROBNÍ DŮCHOD	62
10	SROVNÁNÍ MĚSÍČNÍHO DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ U VŠECH PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ A OSVČ.....	65
10.1	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA V DOMÁCNOSTI PŘI PŘÍJMU 5 000 Kč MĚSÍČNĚ	65
10.2	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ STUDUJÍCÍHO POPLATNÍKA PŘI PŘÍJMU 5 000 Kč MĚSÍČNĚ.....	67
11	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	69
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	77
	SEZNAM GRAFŮ	78
	SEZNAM TABULEK.....	79
	SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou daňového zatížení zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v České republice v roce 2018. Je zaměřena na komparaci jejich celkového daňového zatížení včetně odvodů na veřejné zdravotní pojištění a sociálním zabezpečení. V České republice se poplatník dobrovolně rozhoduje, zda bude vykonávat závislou nebo samostatnou činnost. Forma činnosti je volena nejen dle charakteru vykonávaných aktivit, ale také s ohledem na vzdělání, finanční příjmy a další nedaňové faktory. Oproti zaměstnaneckým výhodám jako jsou sociální jistota, pracovní benefity, anebo placená dovolená stojí nezávislost, ale také vyšší riziko, když se poplatník rozhodne podnikat na živnostenský list. Podstatné ovšem zůstává celkové daňové zatížení, které ovlivňuje kupní sílu poplatníka a jeho ochotu pracovat či podnikat. Toto zatížení se snaží poplatníci a plátcí daně co nejvíce zákonně snížit.

Problematika daňového zatížení zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných je stále velice aktuální a často diskutované téma jak mezi veřejností, tak na politické scéně, a to zejména z důvodu jeho neustálého vyvíjení se a změnám. Výše daňového zatížení poplatníka ovlivňuje jeho kupní sílu a ochotu pracovat či podnikat.

Závislá a samostatná činnost jsou odlišné jak svou definicí, tak způsobem výpočtů povinných odvodů. Na zaměstnance a podnikatele jsou kladeny rozdílné nároky a z činností plynou také rozdílné výhody. Výkony činností však nejsou sobě nadřazeny. Zjistit která činnost je výhodnější podle jejího odvodového zatížení při různých příjmech a při různých životních situacích poplatníka vykonávající danou činnost je úkolem této práce.

Práce si klade za cíl zjistit celkovou odvodovou povinnost poplatníka, která se skládá z daně z příjmů, veřejného zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení. Výsledkem práce je zjištění daňového zatížení u jednotlivých poplatníků nacházejících se v určitém odvětví a životní situaci. Jednotlivé odvody jsou mezi sebou srovnány a u porovnávaných příjmů je zjištěno, která z činností je méně daňově zatížena.

Vlastní řešení je rozpracováno do dvou základních částí, do teoretické a praktické.

Teoretická část je rozdělena na pět částí. V těchto kapitolách jsou vysvětleny základní pojmy týkající se zdanění příjmů. Jsou zde uvedeny nezdánitelné části základu daně, slevy na dani, dále je charakterizována závislá a samostatná činnost, vymezení forem pracovněprávních vztahů a zobrazení rozdílů v odvodech a sazbách na sociálním pojistném. Jelikož daňové

zatížení není jediným aspektem rozhodným pro určení výhodnosti dané činnosti, je v práci obsažena kapitola rizika a benefity obsahující srovnání sociálních a ekonomických aspektů jednotlivých činností.

Praktická část, která je rozdělená na tři další části je věnována analýze daňového zatížení. Na modelových příkladech je zobrazena odvodová povinnost zaměstnance a OSVČ při stejných příjmech a je určeno, kdo z poplatníků je méně daňově zatížen. Výsledky jsou znázorněny ve strukturovaných tabulkách a grafech. Součástí výpočtů je také míra daňového zatížení a zobrazení jednotlivých odvodů, kterými je poplatník zatížen.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je srovnání celkového daňového zatížení včetně odvodů na veřejné zdravotní pojištění a příspěvku na sociální zabezpečení z příjmů ze závislé a samostatné činnosti v roce 2018 a určení jaký druh činnosti je při daném příjmu nejméně daňově zatěžujícím. Součástí hlavního cíle jsou výpočty celkových odvodů u příjmů ze závislé a samostatné činnosti, které jsou srovnány.

Dílčím cílem práce je podat souhrnný přehled o problematice týkající se zdanění příjmů fyzických osob ze závislé a samostatné činnosti a charakterizování těchto činností.

Téma daňového zatížení je velice aktuální a často diskutované, a to jak mezi veřejností, tak na politické scéně.

Práce je určena pro všechny poplatníky, kteří chtějí srovnat svou odvodovou povinnost a zjistit, jaké by bylo jejich celkové daňové zatížení při výkonu dané činnosti.

Vlastní řešení je rozpracováno do dvou základních částí, do teoretické a praktické.

Teoretická část vypracovaná dle nabytých znalostí z odborné literatury uvedené v závěru práce je zhotovena především jako literární rešerše, kdy jsou kriticky zhodnoceny teoretické poznatky. Je využita metoda deskripce, díky které jsou jednotlivé části práce uspořádány a popsány. Aplikována je také metoda abstrakce, díky které jsou zpracovány základní a podstatné informace týkající se daného tématu. Jsou zde rozebrány základní pojmy týkající se analyzované oblasti, charakterizování závislé a samostatné činnosti, vymezení forem pracovněprávních vztahů a zobrazeny rozdíly v odvodech a sazbách na sociálním pojistném. Teoretická část slouží jako podklad a opora k vypracování praktické části.

Praktická část je věnována srovnání daňového zatížení využitím komparační metody a metody analýzy. Na modelových příkladech je provedena analýza zobrazující odvodové povinnosti zaměstnance a OSVČ při shodných příjmech. Výsledky jsou znázorněny ve strukturovaných tabulkách a grafech. Součástí výpočtů je také míra daňového zatížení a zobrazení jednotlivých odvodů, kterými je poplatník zatížen. Výpočtů je docíleno pomocí podmíněného formátování funkce když v Microsoft Excel. Daňové zatížení je vypočteno v prvních dvou částech práce roční a v poslední části měsíční. Nedílnou součástí praktické části je aplikace teoretických poznatků u výpočtů jednotlivých odvodů. Daňové zatížení bude vypočteno podle platných právních norem k roku 2018.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR

Daně mají stejně dlouhou historii jako stát samotný. Ten většinou cítil potřebu platit za své obyvatele některé potřeby, ať už obranu země, válečné výpravy či provoz panovníkova dvora. Později začal tvořit rezervy na dobu recese, takže bylo nutné určit, kdo, kdy a v jaké míře se bude podílet na příspěvku do státní kasy. To vedlo ke vzniku daní (Vančurová, Láčková, 2018, s. 9).

Do příjmů veřejných rozpočtů spadají daně a poplatky, půjčky a dary.

„Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.“(Kubátová, 2018, s. 16).

Daně plní tři základní funkce. První je alokační, kdy stát vkládá či naopak odebírá peníze tam, kde trh selhává. Redistribuční funkce napomáhá přenést část důchodů od bohatých k chudším obyvatelům. Poslední stabilizační funkce přispívá ke zmírnění cyklických vlivů v ekonomice. V období konjunktury vytváří rezervu na období ekonomického poklesu a ve stadiu stagnace pomáhají nastartovat ekonomiku (Široký, 2008, s. 13).

Lipovská (2017, s. 143) doplňuje tyto základní funkce o funkci regulační, kterou se stát snaží ovlivňovat lidské chování. Příkladem je uvrhnutá daň na alkoholické nápoje a cigarety, která by teoreticky měla snižovat potřebu tohoto zlovyku.

Jedno z elementárních rozdělení daní je podle vztahu mezi důchodem a poplatníkem daně. Dělí se na daně přímé a nepřímé. U přímých daní je přesně definován subjekt, který tuto daň zaplatí, tedy se očekává, že povinnost platby nemůže být převedena na jiný subjekt. Je odváděna z poplatníkovy důchodu, tudíž se jedná o daně důchodové a majetkové. U daně nepřímé se povinnost platit daň přenáší na jiný subjekt, kdy daň je přenesena zvýšením ceny. Jedná se o spotřební daně a daň z přidané hodnoty. (Kubátová, 2018, s. 20).

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Daň z příjmů fyzických osob upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Daň z příjmů je podle Kubátové (2018, s. 15) jeden z druhů příjmů veřejných rozpočtů. Mezi další patří poplatky, půjčky a dary. Tato daň je jednou z nejdůležitějších pro veřejné finance, o čemž svědčí také umístění této daně na prvním místě v klasifikaci daní OECD a IMF. V České republice je zavedena jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob 15 %. I když je stanovená sazba pro všechny poplatníky stejná, dochází u poplatníků ke zdanění rozdílnými efektivními sazbami, na což poukazuje Spengel a Oestreicher (2011, s.3)

Tato daň je často kritizována za svou progresivní povahu. Avšak právě díky této povaze je daň podle Kubátové (2018, s. 164) spravedlivá a odpovídá platební schopnosti poplatníka. Někteří poplatníci však poukazují na fakt, že by pracovitější a pilnější poplatníci neměli být trestáni vyšší daní. Holman (2007, s. 101) podotýká, že progresivní zdanění patrně oslabuje stimul a chuť k práci a současně snižuje nabídku práce.

Tato daň byla poprvé zavedena ve Velké Británii v roce 1799 z důvodu financování válek proti Napoleonovi, kdy byl zdaněn pouze zisk. O 4 roky později byla tato daň zavedena na všechny příjmy.

Jsou státy, ve kterých existuje tzv. daňová oáza, to znamená, že v těchto zemích není odváděna daň z příjmů. Jsou to např. Bahamy, Bermudy, Island, Kajmanské ostrovy, Omán, Saudská Arábie, Sjednocené arabské emiráty a Uruguay (Kubátová, 2018, s. 159). Tyto země jsou podle Jurečky (2017, s. 241) kritizovány mezinárodními organizacemi, jelikož jsou místem pro daňové úniky. Upozorňuje na fakt, že v těchto oázách jde také o skrytí vlastnictví majetku v důsledku utajování informací.

2.1 Poplatník daně z příjmů fyzických osob

Všechny fyzické osoby obývající naši planetu jsou poplatníky daně z příjmů bez ohledu na to, zda podle zákona mají zdanitelné příjmy nebo ne, alespoň dle autorů Pelce a Pelecha (2018, s. 29) Tyto poplatníky dělíme na daňové rezidenty a nerezidenty. České zákony považují za daňového rezidenta osobu s bydlištěm na území České republiky nebo osobu, která se tu obvykle zdržuje, což podle zákona o daních z příjmů je alespoň 183 dní v kalendářním roce, kdy není rozhodující, jestli souvisle nebo v obdobích. Tito rezidenti zdaňují na území České republiky všechny své celosvětové příjmy. Poplatníci nesplňující tyto kritéria jsou

daňovými nerezidenty a jejich daňová povinnost plyne pouze z příjmů z České republiky. (Vančurová, 2018, s. 158).

2.2 Předmět daně

Předmětem daně jsou příjmy podléhající dani z příjmů. Zákon přesně nedefinuje slovo příjem. Lze však odvodit, že se jedná například o hrubou mzdu, plat, odměny, tržby z podnikání či nájmu. Příjmem je také nepeněžní plnění oceněné podle zákona o oceňování majetku č.151/1997 Sb. Podstatné je taxativní vymezení příjmů v odst. 4, tedy příjmy, které nejsou předmětem daně.

Příjmy jsou zákonem diverzifikovány podle jejich účelu do pěti skupin. Příčinou tohoto rozdělení jsou podstatné odlišnosti při stanovení základu daně a vybírání daně.

Rozdělení:

- a) Příjmy ze závislé činnosti (§ 6) – touto problematikou se zabývá kapitola 3
- b) Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7) – touto problematikou se zabývá kapitola 4
- c) Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
 - „Patří zde např. podíly na zisku u obchodní korporace, podíly na zisku tichého společníka, dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkové důchodové spoření po snížení o taxativně vymezené částky.“
- d) Příjmy z nájmu (§ 9)
 - Spadají zde příjmy z nájmu nemovitých věcí, bytů a movitých věcí kromě příležitostného nájmu podle § 10 odst. 1 písm. a). Nejde o příjmy z nájmu v souladu s podnikáním.
- e) Ostatní příjmy (§ 10)
 - Jsou jiné příjmy, neuvedené v předchozích paragrafech. Jedná se o příjmy nahodilé, u kterých je stanoven limit osvobození, ale také o příjmy opakující se, pokud nemohou být zařazeny v § 6 až § 9.

(Pelc, Pelech, 2018, s. 34)

2.3 Základ daně

V § 5 je uvedeno, že základem daně je částka, o kterou příjmy převyšují výdaje. Základ daně tvoří dílčí základy daně jednotlivých druhů příjmů uvedených výše. Součástí základu daně

nejsou osvobozené příjmy a příjmy u kterých je daň stanovena zvláštní sazbou daně ze samostatného základu podle paragrafu 36 ZDP (Pelc, Pelech, 2018, s. 76).

2.4 Solidární navýšení daně

Solidární zvýšení daně se používá u příjmů, které za rok přesáhnou 48násobek průměrné mzdy v České republice. Tato průměrná mzda byla v roce 2018 29 979 Kč a jejím 48násobkem je částka 1 438 992 Kč. Sazbou 7 % je pak zdaněn u příjmů ze závislé i samostatné činnosti kladný rozdíl mezi tímto 48násobkem a součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně (Marková, 2017, s. 22).

2.5 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelné části základu daně jsou podle Dvořákové a kolektivu (2018, s.85) legálním způsobem, jak nejúčinněji snížit daň.

2.5.1 Bezúplatná plnění

Jak uvádí Pelc a Pelech (2018, s.174) slovo dar bylo od roku 2014 nahrazeno slovem bezúplatné plnění. Toto slovo je totiž obsahově širší pojem.

Od základu daně lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, právníkům osobám, které mají sídlo na území České republiky nebo které jsou pořadateli veřejných sbírek. Také zde spadají poskytnuté bezúplatné plnění, politickým stranám, hnutím, evropským politickým stranám nebo evropským politickým nadacím. Toto bezúplatné plnění musí být využito na vědu a vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství a další odvětví uvedené v zákoně o dani z příjmů.

Bezúplatné plnění je ošetřeno minimální a maximální hodnotou, kterou lze uplatnit. Minimální částka je 1 000 Kč nebo alespoň částka, která přesáhne 2 % ZD. Maximálně lze odečíst 15 % ZD (Šubrt a kolektiv, 2018, s.244).

Dalšími možnostmi, jak využít snížení základu daně pomocí bezúplatného plnění je podle Dvořákové a kolektivu (2018, s. 86) financování odstranění následků živelné pohromy vzniklého v evropském hospodářském prostoru. Za bezúplatné plnění se považuje odběr krve nebo jejích složek, kterými jsou plazma, krevní destičky, kostní dřev a jiné složky, a také odběr orgánu od žijícího dárce. Tato hodnota je oceněna cenami zjištěných podle zákona č.151/1997 Sb., kdy hodnota odběru je oceněna částkou 3000 Kč a odběr orgánu 20 000 Kč.

2.5.2 Úroky z hypotečního úvěru a úvěru ze stavebního spoření

Tato nezdánitelná část základu daně slouží podle Dvořákové a kolektivu (2018, s. 96) jako pomoc, při zajištění bydlení poplatníkům. Lze si tedy od základu daně odečíst úroky plynoucí z hypotečního úvěru nebo z úvěru ze stavebního spoření, kdy Pelech a Rindová (2018b, s. 61) doplňují, že se může jednat i o zahraniční banku, která tento hypoteční úvěr zprostředkuje. Podmínkou uplatnění je použití úvěrem získaných peněžních prostředků na pořízení bytové potřeby. Poplatník musí zároveň splňovat podmínku vlastnictví a užívání.

2.5.3 Příspěvky na penzijní připojištění

Od základu daně lze také odečíst příspěvky zaplacené zaměstnancem na penzijní připojištění se státním příspěvkem a na doplňkové penzijní spoření. Jak zmiňuje Pelech a Rindová (2018b, s. 65) je tento odečet možný od roku 2000. Je však stanovena maximální částka, a to 24 000 Kč, o kterou lze základ daně snížit. Odečíst je možné pouze částku sníženou o státní příspěvek. Poplatník si tedy na základě vystaveného potvrzení od penzijní společnosti může odečíst měsíční příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkové penzijní spoření, které překročily hranici k dosažení maximálního státního příspěvku. Od příspěvku placeného měsíčně je odečtena částka 1000 Kč. Nově je od roku 2018 zavedeno, že již na potvrzení od penzijní společnosti je uvedena částka po snížení. Tedy co se týče ročního placení, tak je částka snížena o 12 000 Kč.

2.5.4 Příspěvky na soukromé životní pojištění

Příspěvky na soukromé životní pojištění, kdy jde podle Pelecha a Rindové (2018b, s.67) o pojištění pro případ smrti nebo dožití nebo o důchodové pojištění, jsou další položkou, o kterou si poplatník může snížit základ daně. Podle Dvořákové a kolektivu (2018, s.98-99) musí být pojistníkem a pojištěným tatáž osoba. Tato smlouva musí být uzavřena s pojišťovnou, která je k těmto úkonům oprávněna podle zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů. Dále musí být v pojistné smlouvě uvedeno, že ujednaná výplata z pojistného plnění by byla vyplacena až po 60 kalendářních měsících od uzavření smlouvy a zároveň nejdříve v roce dosažení věku 60 let. Poslední podmínkou pro uplatnění je to, že poplatník nesmí v průběhu trvání pojištění vybírat část nastřádaných peněz. V úhrnu lze od základu daně odečíst nejvíce 24 000 Kč za zdaňovací období.

2.5.5 Členské příspěvky odborové organizaci

Podle zákona o daních z příjmu, konkrétně § 15 odst. 7 lze od základu daně odečíst zaplacené členské příspěvky členem odborové organizace této organizace. Tato organizace musí obhajovat hospodářské a sociální zájmy svých zaměstnanců. Limit je zde stanoven na 1,5 % ze zdanitelných příjmů při ročním zúčtování a zároveň nejvýše 3000 Kč za zdaňovací období.

2.5.6 Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Od roku 2007 přibyla další roční nezdanitelná částka základu daně, kterou je úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání. Horní hranice je stanovena na 10 000 Kč, za podmínky, že úhrada nebyla zaplacena zaměstnavatelem a nebyl uplatněn jako výdaj podle § 24 Zákona o daních z příjmů. U poplatníka se zdravotním postižením je tato částka navýšena na 13 000 Kč a u poplatníka s těžším zdravotním postižením až na 15 000 Kč. Kdy se jedná o tuto osobu je praveno v § 67 zákona č. 435/2004 Sb. (Pelech, Rindová, 2018b, s. 75).

2.6 Slevy na dani

Každá fyzická osoba, jakožto poplatník, má nárok na slevu na dani. Slevy na dani z příjmů fyzických osob, lze podle Vančurové (2018, s. 328) rozdělit na nestandardní, do kterých spadá sleva za umístění za dítě, a standardní. Standardní se dále člení na sociální, do kterých spadá sleva na poplatníka, sleva na manžela/manželku a sleva pro zaměstnavatele, tedy sleva na zaměstnance se zdravotním postižením a zaměstnance s těžším zdravotním postižením. Poslední standardní slevou je sleva na evidenci tržeb. Nestandardní výdaje jsou doložitelné výdaje, kterými lze snížit základní částku daně. Dvořáková a kolektiv (2018, s. 117) tyto slevy nazývá osobní, a to kvůli jejich osobnímu charakteru a vztahu, který je spojen s poplatníkem anebo osobou úzce spojenou s poplatníkem. Slevu na dani uplatňují podle Hnátky (2018, s. 15) zaměstnanci každý měsíc a pokud nejsou zaměstnancem, tak uplatní slevu ročně při podání daňového přiznání.

2.6.1 Základní sleva na poplatníka

Základní sleva na poplatníka je sleva, která náleží každé fyzické osobě, která zdaňuje své příjmy v Česku. Roční výše slevy je 24 840 Kč, kdy není rozhodný počet měsíců, kdy měl poplatník příjem (Macháček, 2017, s. 24). O tuto částku, jak uvádí Vyškovská (2018, s. 24)

si mohou snížit daň z příjmů jak daňoví rezidenti, tak nerezidenti. Základní sleva na poplatníka je tedy podle Vančurové (2018, s. 331) jedna ze sociálních slev. Od roku 2008 se tato sleva zvýšila kvůli přechodu z progresivní na lineární sazbu daně. Toto zvýšení zaručuje, že prvních 165 000 Kč základu daně nebude zdaněno.

2.6.2 Sleva na studenta

Sleva na studenta je určena poplatníkům, kteří se soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem. Lze ji využít do 26. narozenin nebo po dobu prezenčního studia doktorského studijního programu, kdy je hranice posunuta až do věku 28 let. (Vančurová, 2018, s. 330) Jak uvádí Vyškovská (2018, s. 24), tak tuto slevu mohou opět využít jak daňoví rezidenti, tak nerezidenti. Sleva je ve výši 4 020 Kč ročně, kdy je nutno při podání daňového přiznání doložit potvrzení o studiu.

2.6.3 Sleva na manžela/manželku

Pokud druhý z manželů žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti nemá vlastní příjem přesahující ve zdaňovacím období částku 68 000 Kč, tak má nárok na slevu na dani ve výši 24 840 Kč. Tuto částku je možné zvýšit na dvojnásobek, pokud je manželce nebo manželovi přiznán průkaz ZTP/P. Do příjmů 68 000 Kč se nezahrnují taxativně vymezené příjmy, kterými jsou dávky sociální podpory, dávky péčovské péče s výjimkou odměny pěstouna, dávky osobám se zdravotním postižením a další příjmy uvedené v § 3 odst. 4 písm. b) ZDP a k příjmy uvedené v § 35ba odst.1 (Pelech, Rindová, 2018a, s.72-73).

Jak uvádí Dvořáková a kolektiv (2018, s. 118), tak manželem/manželkou se pro účely daně z příjmů rozumí i osoby v registrovaném partnerství.

2.6.4 Sleva na invaliditu

Poplatníci, kteří pobírají invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně mají nárok na slevu na invaliditu. U prvního a druhého stupně invalidity se jedná o slevu ve výši 2 520 Kč ročně. U poplatníků pobírající invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně se tato sleva zvýší o dvojnásobek na 5 040 Kč ročně (Hnátek, 2016, s.16).

2.6.5 Sleva pro zdravotně postižené

Další sleva je podle § 35ba odst. 1 e) ZDP pro zdravotně hendikepované poplatníky, a to ve výši 16 140 Kč ročně, která je určena pro držitele průkazu ZTP/P.

2.6.6 Sleva za umístění dítěte

Tato sleva slouží jako náhrada za vynaložené výdaje za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v předškolním zařízení. Tímto zařízením se pro účely daní z příjmů myslí mateřská škola podle školského zákona nebo obdobné zařízení v zahraničí. Dále zařízení služby péče o dítě v dětské skupině, nebo také zařízení péče o dítě předškolního věku, které je vykonáváno na základě živnostenského oprávnění a je na stejné bázi a zajišťuje stejné služby, jako jsou v zařízení dětské skupiny a v mateřské škole podle školského zákona. Tato sleva je podle výše vynaložených výdajů, a to maximálně do výšky minimální mzdy. V roce 2018 btedy 12 200 Kč a v roce 2019 13 350 Kč. Může si ji v jedné společně hospodařící domácnosti uplatnit pouze jeden poplatník (Dvořáková a kolektiv, 2018, s. 124).

2.6.7 Sleva na evidenci tržeb

Podle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, byla zahájena povinnost evidence tržeb. Tato sleva na dani má tedy odškodnit poplatníky o související náklady se zavedením povinné evidence tržeb. Slevu lze využít pouze ve zdaňovacím období, ve kterém poplatník poprvé zaeviduje tržbu. Jedná se tedy o slevu jednorázovou, a to podle § 35bc ZDP ve výši 5 000 Kč.

2.6.8 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě (děti)

Za jednu z nejzajímavějších slev může být považováno daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, kterou se podle ZDP § 21e odst. 4 rozumí „společenství FO, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby“ na území členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. (§ 35c a § 35d ZDP).

Za vyživované dítě je považováno dítě do navršení zletilosti. Tato hranice je však posunuta do věku 26 let, pokud se dítě soustavně připravuje na budoucí povolání nebo pokud nemůže studovat či pracovat kvůli nemoci, úrazu nebo pokud je jeho stav dlouhodobě nepříznivý, avšak nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně (Pelc, Pelech, 2018, s. 570).

Slevu však může využít pouze jeden z poplatníků vyživující dítě ve společně hospodařící domácnosti. Lze ji využít na dítě vlastní či osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů, na vlastního vnuka nebo vnučku, pokud rodiče tohoto dítěte nemají dostatečné příjmy a poslední možností využití je na dítě, které již u poplatníka není v pěstounské péči kvůli nabytí zletilosti. Tato sleva je jediná, která může získat formu daňového bonusu nebo být v podobě slevy a daňového bonusu zároveň. Tedy, jak uvádí Hnátek (2018,

s. 20), jeli daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost, tak nazýváme tento rozdíl daňovým bonusem. Tato sleva není podle Dvořákové a kolektivu (2018, s. 126) nijak závislá na počtu odpracovaných měsíců. Daňové zvýhodnění na děti je rozdílné podle pořadí, avšak nezáleží na pořadí narození, ale na pořadí, které si poplatník sám stanoví. Je pro něj tedy výhodnější dítě s průkazem ZTP/P uplatnit jako dítě s nejvyšším pořadím, jelikož výše slevy je u tohoto dítěte zdvojnásobena. Pro rok 2018 má poplatník nárok na slevu na první vyživované dítě ve výši 15 204 Kč ročně, na druhé dítě 19 204 Kč ročně a na třetí a každé další dítě 24 204 Kč. Daňový bonus je omezen horní hranicí ve výši 60 300 Kč ročně a lze jej uplatnit, pokud je vyšší než 100 Kč (Hnátek, 2018, s. 19).

2.7 Daňové přiznání k dani z příjmů

Řádné daňové přiznání, které upravuje § 38g ZDP, podává OSVČ, jejíž příjmy, které jsou předmětem daně, převýšily za kalendářní rok 15 000 Kč. Přiznání musí také podat v případě daňové ztráty.

Daňový řád podle Dvořákové a kolektivu (2018, s. 16-17) rozlišuje jednotlivé druhy daňového přiznání, kterými jsou přiznání řádné, opravné a dodatečné. Povinně podává řádné daňové přiznání daňový subjekt, kterému to zákon ukládá. Tento daňový subjekt pak musí vyměřit, odvést daň a uvést předepsané údaje nejpozději do 1. 4. následujícího kalendářního roku. Opravné daňové přiznání je podáváno, pokud daňový subjekt udělal v přiznání chybu a není ještě po datu splatnosti. Pokud by po uplynutí lhůty pro podání řádného daňového přiznání bylo zjištěno, že daň má být vyšší než poslední známá daň, tak je povinností daňového subjektu podat do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém to zjistil dodatečné daňové přiznání. Rozdílnou částku musí doplatit taky v této lhůtě. Daňové přiznání je také povinen podat poplatník se solidárním zvýšením daně (Marková, 2017, s. 59).

2.8 Sociální pojistné

Sociální pojistné je z ekonomického hlediska považováno za daň, jelikož je odvedeno do státního rozpočtu, a také proto, že účast na něm je povinná. Sociální pojistné však nesplňuje základní charakteristiku daně, protože má znaky účelovosti a v některých případech také ekvivalence. Tedy čím více odvedeme, tím více nám systém navrátí. (Vančurová, 2018, s. 24) Kubátová (2018, s. 205) doplňuje, že tyto příspěvky jsou ve světě běžně nazývány jako daně, a v této bakalářské práci budou taktéž považovány za daně.

Sociální pojistné je podle Vančurové (2018, s. 24-26) složeno ze čtyř subsystemů:

Veřejné zdravotní pojištění

Tento subsystém legislativně spadá pod Ministerstvo zdravotnictví a výtěžek z něj se přerozděluje, přes k tomu určený fond, jednotlivým zdravotním pojišťovnám. Je určen ke krytí výdajů zabezpečujících nutnou zdravotní péči danou zákonem. Právo na tuto zdravotní péči vyplývá pro poplatníka z Ústavy ČR.

Nemocenské pojištění

Druhý subsystém legislativně spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dávky z tohoto pojištění pomáhají pojištěncům v nemoci a při krátkodobé neschopnosti pracovat kompenzovat jejich ušlé příjmy způsobené touto potíží. Spadají sem dávky nemocenské, dlouhodobé ošetrovné, peněžité pomoci v mateřství a otcovská.

Důchodové pojištění

Je využíváno při dlouhodobé nebo trvalé neschopnosti pracovat způsobené stářím nebo invaliditou. Tento subsystém je však z pohledu nezbytnosti finančních prostředků tím nejvýznamnějším. Nadbytek pojistného na důchodovém pojištění nad vyplacenými dávkami plynoucími z tohoto pojištění se od roku 1996 ukládá ve státních finančních aktivech.

Státní politika zaměstnanosti

Subsystém státní politiky zaměstnanosti slouží jako podpora v nezaměstnanosti.

Druhý, třetí a čtvrtý subsystém jsou společně označeny jako sociální zabezpečení.

2.8.1 Pojistné na sociální zabezpečení

Tyto příspěvky jsou podle Kubátové (2018, s. 205) jednou z nejmladších daní, která byla poprvé zavedena pro státní zaměstnance v Německu v roce 1880.

Pojistné na sociální zabezpečení je jedním z příjmů státního rozpočtu. Maximální vyměřovací základ na toto pojistné je roven 48násobku průměrné mzdy, která byla k 1. 1.2018 ve výši 29 979 Kč. Tento násobek je tedy ve výši 1 438 992 Kč. Do tohoto pojistného spadá nemocenské a důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (Šubrt a kolektiv, 2018, s. 409).

U zaměstnanců je tento příspěvek strhnut každý měsíc při výplatě mzdy. Příspěvky u osob samostatně výdělečně činných jsou placeny zálohově, jelikož dopředu není znám vyměřovací základ, ze kterého bude příspěvek strhnut (Kubátová, 2018, s. 212).

2.8.2 Veřejné zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění rozlišuje tři skupiny plátců zdravotního pojištění, které tvoří:

- Zaměstnavatelé
- Samoplátci
- Stát

Tito plátcí se řídí podle základních právních norem. Jedná se o zákony č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

Stát je plátcem pojištění za nezaopatřené děti, důchodce, příjemce rodičovského příspěvku, ženy pobírající peněžitou pomoc v mateřství, dále za osoby ve vězení nebo za osoby vedené na úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání (Vančurová, 2018, s. 111).

Minimální mzda pro rok 2018 je 12 200 Kč, což je také minimální vyměřovací základ související s placením pojistného na zdravotní pojištění k 1.1. 2018 (Šubrt a kolektiv, 2018, s.311).

Podle § 2 zákona č. 48/1997 Sb. ze zákona povinně podléhají českému systému veřejného zdravotního pojištění osoby s trvalým pobytem na území České republiky a také osoby, které sice na území Česka nemají trvalý pobyt, ale jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky.

2.9 Osoby bez zdanitelných příjmů

Osobou bez zdanitelných příjmů je podle § 5 písm. c) zákona č. 48/1997 Sb. osoba, která si je povinna sama hradit zdravotní pojištění a stává se jí ten, kdo po celý kalendářní měsíc neměl příjmy ze zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti a není za něj plátcem pojištění stát. Jsou jimi např. nezaměstnaný nevedený na úřadu práce, poplatník, jehož příjmy nepodléhají dani z příjmů, kterými je DPP do 10 000 Kč měsíčně nebo DPČ do 2 500 Kč měsíčně nebo žena v domácnosti, která nepečuje o dítě do 7 let věku nebo o dvě děti do 15let věku.

3 ZÁVISLÁ ČINNOST

Podle zákoníku práce se závislou činností rozumí práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Je vykonávána jménem zaměstnavatele, podle jeho pokynů a osobně. Tyto podmínky musí být splněny současně, jelikož tyto znaky odlišují závislou práci od nezávislé (Šubrt a kolektiv, 2018, s. 32). Kučerová (2018, s. 3) doplňuje, že musí být uzavřena pracovní smlouva nebo sjednána dohoda o provedení práce či dohoda o pracovní činnosti. Tato práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu, tedy nemůže být vykonávána nezištně. Mzdou se podle Kučerové (2018, s. 22) rozumí peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty udělované za práci. Platem peněžité plnění poskytnuté od zaměstnavatele, kterým je státní sféra a odměnou odměna z dohod o provedení práce nebo pracovní činnosti. Činnost je vykonávána na pracovišti zaměstnavatele nebo na jiném dohodnutém místě a také na náklady a odpovědnost zaměstnavatele.

3.1 Definice základních pojmů

Zaměstnancem je podle § 6 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.

Zaměstnavatel může být podle Šubrt a kolektivu (2018, s. 31) jak fyzická osoba jako je živnostník, tak právnická osoba, jakou může být obchodní společnost, která je jednou ze smluvních stran základního pracovněprávního vztahu. Zaměstnavatelem může být rovněž i stát, za kterého v pracovněprávních vztazích jedná příslušná organizační složka státu. Podle zákoníku práce je zaměstnavatelem ten, pro kterého se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.

3.2 Vymezení příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

Do příjmů ze závislé činnosti podle § 6, ods.1 zákona spadají příjmy ze současného pracovněprávního poměru zaměstnance, tedy příjmy za práci vykonávanou pro zaměstnavatele provozovanou jako pracovní poměr či jako dohodu o práci mimo pracovní poměr. Dále zde spadají příjmy z bývalého služebního poměru, příjmy ze současného nebo dřívějšího členského poměru v družstvu nebo v jiných organizacích. Součástí jsou také příjmy z obdobného poměru. Zde musí ovšem vyplývat, že se jedná o závislou činnost. Zahrnují se zde smlouvy o dílo, smlouvy příkazní či smlouvy mandátní. V neposlední řadě jsou součástí také příjmy žáků a studentů z praktické výuky vykonávané v souladu se školským zákonem v učňovských provozovnách (Vybíhal, 2018, s. 282).

Funkční požitky jsou funkční platy spjaté s výkonem funkce představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců. Funkčními požitky jsou také odměny za výkon na pozicích v orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, spolcích a zájmových sdruženích, odborových organizacích, komorách a jiných odborech a organizacích. Nespadá zde příjem za vykonávání postavení prezidenta České republiky (Šubrt a kolektiv, 2018, s. 220).

3.3 Pracovněprávní vztah

Závislá práce je podle zákoníku práce vykonávána výlučně v pracovněprávních vztazích. Těmi jsou pracovní poměr a dohody konané mimo pracovní poměr. Je pouze na rozhodnutí zaměstnavatele a zaměstnance, který typ pracovněprávního vztahu zvolí (Andraščíková, 2012, s. 41-42).

3.3.1 Pracovní poměr

Pracovní poměr vzniká pracovní smlouvou a v určitých případech jmenováním. Podle Šubrt a kolektivu (2018, s. 48) je pracovní smlouva nejčastějším způsobem vzniku pracovního poměru. Tato smlouva musí být v písemné podobě ve dvou vyhotoveních. Jedna pro zaměstnance a druhá pro zaměstnavatele a je uzavřena až po podepsání obou stran. Pracovní smlouva musí podle § 34 zákoníku práce obsahovat sjednaný druh práce, místo nebo místa výkonu práce a den nástupu do práce. Bez těchto náležitostí je neplatná a také tato dohodnutí nesmí být definována neurčitě. Minimální mzda byla v roce 2018 12 200 Kč.

Podle § 79 zákoníku práce, zákona č. 262/2006 Sb., je týdenní pracovní doba stanovena na 40 hodin. § 80 však umožňuje sjednat mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem tuto dobu kratší. Podle Pemové (2013, s. 33) je pro zaměstnavatele výhodnější obsadit jednu pozici dvěma zkrácenými pracovními úvazky, jelikož jsou zaměstnanci více produktivní.

3.3.2 Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr jsou upravovány v § 74 až 77, Zákona č.262/2006 Sb., zákoníku práce. Pro výkon určitých činností mohou být výhodné, a to zvláště díky své flexibilitě, jelikož zaměstnavatel není povinen stanovit zaměstnanci pracovní dobu. Je tedy pouze na zaměstnavateli, kdy ji zaměstnanci přidělí. Uzavírání těchto druhů dohod není v určitých aspektech tak finančně náročné jako pracovní poměr. Zaměst-

navatel není v rámci těchto smluvních vztahů povinen hradit pracovníkům například dovolenou, odstupné, ani cestovní náhrady. Největší výhodou však pro zaměstnavatele je nahodilé nasazení zaměstnance do výkonu práce. Šubrt (2016, s. 66) ji nazývá jako práci na zavolání. Do dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr spadá dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti. Rozdílem mezi těmito dohodami je limitovaný počet hodin, do jakého je možno práci vykonávat a výše odměny, od které je placeno sociální pojistné (Schmied a kolektiv, 2017, s. 86).

Hodinová mzda nesmí být nižší, než je ta minimální, která byla v roce 2018, jak uvádí Ministerstvo práce a sociálních věcí 73,20 Kč. V roce 2019 se zvýšila na 79,80 Kč. Tento právní vztah je možno dle § 77 zákoníku práce zrušit buďto dohodou ke sjednanému dni nebo výpovědí z jakéhokoliv důvodu nebo u výpovědi bez uvedení důvodu s patnáctidenní výpovědní dobou, kdy tato doba začíná dnem doručení výpovědi druhé straně. Vztah lze zrušit i okamžitě, avšak pouze v případech, kdy toto ujednání bylo předem dohodnuto v dohodě.

Tyto dohody bývají podle Šubrta (2016, s. 66) často kombinovány s jinými příjmy poplatníka, ať už se jedná o příjmy ze zaměstnání nebo příjmy ze samostatné výdělečné činnosti.

Zaměstnavatel musí pečlivě hlídat, zda nedojde k překročení stanoveného rozsahu. Pokud bude překročen, tak je smlouva neplatná, a hrozí podle § 12 a § 25 Zákona o inspekci práce finanční postih až do výše 2 mil. Kč. Při neuzavření dohody lze uložit pokutu až do výše 10 mil. Kč.

Dohoda o provedení práce

Dohoda o provedení práce je jednou z dohod konaných mimo pracovní poměr. Jak uvádí Kučerová (2018, s.10-11), tak tento druh vztahu je upravován § 75, Zákona 262/2006 Sb., zákoníku práce. Musí být sepsána písemně na konkrétní datum nebo být sjednána na dobu neurčitou. Musí být vymezen předmět práce, zda bude dohoda vykonávána na konkrétní úkol nebo na opakující se činnosti, které budou prováděny. Rozsah práce u jednoho zaměstnavatele nesmí v úhrnu překročit 300 hodin v kalendářním roce. Je však možné uzavřít další dohody na 300 hodin v kalendářním roce u jiných zaměstnavatelů.

Dohoda o pracovní činnosti

Tato dohoda je řešena v § 76 Zákona 262/2006 Sb., zákoníku práce a opět musí být uzavřena písemně. Na rozdíl od dohody o provedení práce není tato dohoda limitována rozsahem 300 hodin ročně, ale je omezena rozsahem, kdy nesmí překročit v průměru polovinu stanovené

týdenní pracovní doby. Dodržování rozsahu je posuzováno podle průměru za celou dobu, nejdéle však 52 týdnů. Jako u předchozí dohody musí být i v tomto případě uvedeno jakou práci bude zaměstnanec vykonávat, rozsah pracovní doby a dobu, na kterou se uzavírá. Výplata za vykonanou práci může být splatná jednorázově po provedení práce nebo v pravidelných měsíčních výplatních termínech. Kučerová (2018, s. 11) doporučuje vést alespoň zjednodušenou evidenci odpracovaných hodin. V dohodě může být taktéž sjednáno právo na cestovní náhrady, dovolenou a důležité osobní překážky v práci.

3.4 Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a výpočet daně

Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti se týká největšího počtu poplatníků, jelikož z tohoto základu se zdaňují mzdy a platy. V České republice, jako ve většině jiných zemí, přebírá zodpovědnost za placení daní za zaměstnance zaměstnavatel (Vančurová, 2018, s. 171).

Hrubý peněžitý i nepeněžitý příjem je snížen o příjem vyňatý a osvobozený. Česká republika, se stala prvním státem na světě, která do základu daně připočítává sociální pojistné hrazené zaměstnavatelem. Základem daně je tedy tak zvaná superhrubá mzda zavedená v roce 2008. Základ daně se nesnižuje o výdaje, jak je tomu u podnikatelů, ale naopak se ještě navyšuje o 34 % sociálního pojistného. Tento základ se při výpočtu měsíční zálohy zaokrouhluje na celé sto korun nahoru. Výpočet a odvod sociálního pojistného a daň z příjmů odvádí zaměstnavatel (Vančurová, Láchová, 2018, s. 179).

Výpočet zálohy u hlavního zaměstnavatele § 38h

Tab. 1 Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti (vlastní zpracování podle Markové, 2017, s. 59)

HRUBÁ MZDA
+ povinné pojistné placené zaměstnavatelem
= SUPERHRUBÁ MZDA (§6/12)
= Zdanitelná mzda zaokrouhlená na 100 nahoru (§38h/3)
*Sazba 15 %
= ZÁLOHA NA DAŇ 15% zaokrouhlená na celé koruny nahoru (§38h/3)
-Slevy (§35ba) – pokud podepsáno prohlášení (§38k)
=ZÁLOHA PO SLEVĚ (částka > =0)
-Daňové zvýhodnění (ve formě slevy či daňového bonusu)
= ZÁLOHA PO SLEVĚ A DAŇOVÉM ZVÝHODNĚNÍ

Záloha nikdy není menší než skutečná daň.

Roční zúčtování u hlavního zaměstnavatele § 38ch

Tab. 2 Výpočet ročního zúčtování záloh na daň ze závislé činnosti (vlastní zpracování podle Markové, 2017, s. 60)

ROČNÍ ÚHRN PŘÍJMŮ
+ úhrn povinného pojistného
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ (SUPERHRUBÁ MZDA)
-Nezdanitelné části ZD (§15)
= SNÍŽENÝ ZÁKLAD DANĚ zaokrouhlený na 100 dolů (§16)
*Sazba 15 %
= DAŇ
-Slevy (§35ba)
=DAŇ PO SLEVĚ (částka >=0)
-DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ
-ZÚČTOVÁNÍ MĚSÍČNÍCH ZÁLOH A DAŇOVÝCH BONUSŮ
=PŘEPLATEK/NEDOPLATEK

Prohlášení poplatníka daně z příjmů

Každý zaměstnanec má možnost podepsat prohlášení poplatníka k dani. Je však dovoleno podepsat toto prohlášení pouze u jednoho zaměstnavatele ve stejném období v kalendářním roce, kdy je na zaměstnanci, u kterého zaměstnavatele toto prohlášení podepíše. Při nepodepsání prohlášení neboli růžového tiskopisu nelze využít slevy na dani a daňového zvýhodnění (Pelech, Rindová, 2018a, s. 58).

3.5 Vyměřovací základ a sazby u sociálního pojistného

Sociální pojistné se odvádí ze zdanitelných příjmů. Zdanitelnými příjmy z pohledu sociálního pojistného nejsou příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu, ani ostatní příjmy, jelikož v těchto příjmech poplatníkovi nemusí zabraňovat nemoc či stáří. Poplatník mající příjem ze zaměstnání je z pohledu sociálního pojistného považován za zaměstnance. Příjem ze zaměstnání je zúčtován zaměstnavatelem a ten je také plátcem sociálního pojistného (Vančurová, Láchová, 2018, s. 168).

Tab. 3 Sazby u zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení (vlastní zpracování podle Novotného, 2018, s. 148)

	Zdravotní pojištění	Sociální zabezpečení
Zaměstnanec	4,5 %	6,5 %
Zaměstnavatel	9 %	25 %
Celkem	13,5 %	31,5 %

3.5.1 Dohoda o provedení práce

Odměny z dohod o provedení práce se nepovažují vůči sociálnímu pojistnému za zdanitelný příjem, pokud v úhrnu u jednoho zaměstnavatele nepřesáhly v jednom kalendářním měsíci částku 10 000 Kč. V případě více DPP u jednoho zaměstnavatele v jednom měsíci se tyto výdělků sčítají. (Kučerová, 2018, s. 36)

3.5.2 Dohoda o pracovní činnosti

V rámci problematiky plateb sociálního pojištění rozlišujeme dohody o pracovní činnosti do 2 499 Kč a dohody o pracovní činnosti nad 2 500 Kč. Pro odvody sociálního pojistného je podstatná částka uvedená ve smlouvě. Jeli ve smlouvě uvedená částka do limitu, tak se sociální pojistné hradí pouze při překročení této mezní hodnoty. Pokud je ve smlouvě uvedena částka 2 500 Kč a vyšší, tak se sociální pojistné odvádí vždy i v případě nepřekročení hranice v některém z měsíců. Zdravotní pojistné se odvádí pouze při překročení měsíční hranice 2 499 Kč (Vančurová, Láchová, 2018, s. 174). Ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo v říjnu sdělení č. 236/2018 Sb. Kterým se tato hranice Od 1. 1. 2019 zvyšuje na 3 000 Kč, tedy výdělek 2 999 Kč je do limitu a výdělek 3 000 Kč je nad limit.

Tab. 4 znázorňuje od jaké výše výdělku je poplatník účasten na zdravotním pojištění a sociálním zabezpečení.

Tab. 4 Zdravotní pojištění a sociální zabezpečení u dohod konaných mimo pracovní poměr (vlastní zpracování podle Vančurové a Láchové, 2018, s. 173)

Povinnost účasti na pojistném	DPP	DPČ
Zdravotní pojištění, pokud úhrnná výše měsíční odměny činí:	10 001 Kč	2 500 Kč
Sociální zabezpečení, pokud úhrnná výše měsíční odměny činí:	10 001 Kč	2 500 Kč

4 SAMOSTATNÁ ČINNOST

Příjmy ze samostatné činnosti jsou druhým nejvýznamnějším druhem příjmů fyzických osob, které podléhají dani z příjmu a sociálnímu pojistnému (Vančurová, 2018, s. 188). Podle Hnátky (2018, s. 56) je nejdůležitější určit druh podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, jelikož pro jednotlivé druhy platí různá pravidla a povinnosti.

4.1 Definice základních pojmů

Živnostenské podnikání upravuje zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb. Za živnost se podle § 2 považuje „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“ V § 3 zákon vymezuje, co se za živnosti nepovažuje.

Poplatník může provozovat živnost po splnění všeobecných podmínek, které udává zákon o živnostenském podnikání v § 6 (1) a) a b), tedy aby osoba byla plně svéprávná, kdy plnou svéprávnost nabývá člověk zletilostí, avšak lze ji nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti a druhou podmínkou je bezúhonnost. § 6 (2) uvádí „Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena“ Tyto podmínky musí být vždy splněny a nelze je nahradit ustanovením odpovědného zástupce.

Živnostenský zákon rozlišuje živnosti ohlašovací § 19-25 a živnosti koncesované §26-27. Ohlašovací živnosti jsou dále rozděleny na řemeslné, vázané a volné. Provozování ohlašovací činnosti je podle § 9 možné po splnění stanovených podmínek a živnost je ohlášena na živnostenském úřadu. Koncesované živnosti jsou taxativně vymezeny a mohou být vykonávány podle § 10b v den nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

4.2 Vymezení příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Za příjmy ze samostatné činnosti se považují příjmy:

- ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnostenského podnikání,
- příjmy z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,

- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku,
- příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- příjmy z výkonu nezávislého povolání,
- příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku podnikatele.

(Vančurová a Láchová, 2018, s. 188)

Klestil (2014, s. 234) doplňuje, že od roku 2009 jsou považovány za OSVČ také osoby provozující uměleckou či jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů a osoby provozující nezávislé podnikání.

4.3 Dílčí základ daně z příjmů z podnikání a výpočet daně

Dílčím základem daně je zisk z podnikání, tedy rozdíl mezi příjmy ze samostatné činnosti a výdaji. Podnikatel se rozhoduje, zda uplatní výdaje ve skutečné, tedy v prokazatelné výši nebo výdaji stanovenými procentem z příjmů. (Vančurová, 2018, s. 189)

Nejčastěji řešeným problémem podnikatelů je podle Hnátky (2019, s. 7) u jejich skutečných výdajů určení, zda se jedná o výdaj daňový nebo nedaňový. Daňově uznatelnými jsou ty, které bezprostředně souvisejí s dosahováním, udržením a zajištěním zdanitelných příjmů. Tyto výdaje musí být podnikatelem prokázány v rámci daňového přiznání a musí být také prokázáno, že byly využity pro účely jemu určené.

Mezi výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle Pelce a Pelecha (2018, s. 77) nejčastěji patří výdaje na mzdy, materiál, nákup zboží, nájemné, nakoupené služby, uhrazené pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění za zaměstnance. Výdajem však není pojistné, které podnikatel zaplatí sám za sebe.

Tyto příjmy a výdaje si musí podnikatel evidovat od 1. 1. do 31. 12. aby byl schopný zjistit základ daně. Podle Hnátky (2016, s. 56) je v České republice nejoblíbenějším a také nejčastějším způsobem určení výdajů procentem z příjmů.

Vančurová (2018, s. 181) uvádí, že prokazování a kontrola výdajů představuje pro poplatníka i pro stát velké finanční břemeno, co se týče administrativních výdajů.

Podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů může poplatník uplatnit paušální výdaje procentem z příjmů u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a příjmů z řemeslného podnikání provozovaného na živnost ve výši 80 % z těchto příjmů, nejvýše však od 1. 1. 2017 do 800 000 Kč, předtím byl tento limit do 1 600 000 Kč.

U živnostenského podnikání může uplatnit 60 % paušální výdaj, do maximální výše 600 000 Kč, dříve 1 200 000 Kč.

U příjmů z nájmu majetku, který je zařazen v obchodním majetku lze uplatnit 30 % výdaj, nejvýše však do výše 300 000 Kč, dříve 600 000 Kč.

U jiných příjmů lze uplatnit 40 % výdaj, kromě příjmů z podílu na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti a příjem autora za příspěvek do novin, rozhlasu, časopisu nebo televize podle § 7, ods.6. Tento výdaj je možné využít maximálně do výše 400 000 Kč, dříve 800 000 Kč.

Od 1. 1. 2017 může poplatník využít při paušálních výdajích také slevu na druhého z manželů a daňového zvýhodnění na dítě, což dříve při vyšších limitech nebylo za situace, kdy uplatněné výdaje byly vyšší než 50 % celkového základu daně možné (Klimešová, 2018. s. 99). Toto omezení zrušil zákon č. 170/2017 Sb.

V těchto paušálních výdajích jsou zahrnuty veškeré výlohy související s činností poplatníka. Ten pak musí vést pouze záznamy o svých příjmech a evidenci pohledávek, které opět souvisí s příslušnou činností. Tyto paušály mají primárně sloužit jako daňová podpora podnikatelů. (Pelc, Pelech, 2018, s. 119)

Největší výhodou je podle Klimešové (2018, s. 100-101) to, že mnoho podnikatelů při využití výdajového paušálu ušetří. Zaplatí tedy nižší daně, jelikož jejich skutečné výdaje jsou nižší než výdaje vypočtené procentem. Poplatník díky této variantě ušetří čas jinak strávený u zabývání se jednotlivými doklady. Velkou výhodou je také jednoduchost stanovení těchto výdajů, kdy podnikatel nepotřebuje pomoc od účetní nebo daňového poradce a je sám schopen vést agendu. Také ceny za zpracování daňového přiznání jsou u uplatnění těchto výdajů nižší. Někteří živnostníci kvůli této jednoduchosti využijí právě paušál, i když jejich skutečné výdaje jsou vyšší. Podnikatel nemusí zkoumat, zda je výdaj daňově uznatelný nebo neuznatelný, takže se snižuje riziko vzniku chyby, ze které by mohl později plynout postih ze strany finančního úřadu. Také náklady na archivaci jsou výrazně nižší, jelikož jsou zakládány pouze příjmy a pohledávky.

Mezi nevýhody samozřejmě patří omezení horní hranicí výdajů, které je možno uplatnit. Ty obsahují výdaje na mzdy a odpisy ze kterých plyne nejvíc daňově uznatelných výdajů. Také nemůže dále uplatnit paušál na auto a další výdaje, které by souvisely s nemovitostmi a jiným obchodním majetkem.

Při více příjmech z různých činností nelze kombinovat skutečné a paušální výdaje. Živnostník se musí rozhodnout, které výdaje uplatní a příjmy z těchto činností také zvlášť evidovat. Pokud živnostník při podání daňového přiznání uplatní skutečné výdaje, může v dodatečném daňovém přiznání toto rozhodnutí změnit. Naopak to však možné není (Klimešová, 2018, s. 102-3).

Pokud se poplatník rozhodne uplatňovat výdaje ve skutečné výši, tak musí vést účetnictví, které vede pouze minimum fyzických osob nebo daňovou evidenci. (Vančurová, 2018, s. 203)

Daňová evidence se zabývá pouze příjmy a výdaji samostatné činnosti nikoliv výnosy a náklady. Musí být evidován hmotný majetek, pohledávky a dluhy. Fyzická osoba je současně podnikatelem i spotřebitelem, proto je velice důležité oddělit majetek, který živnostník využívá ke svému podnikání a který soukromě. Proto začal být využíván nový pojem – obchodní majetek. Pokud poplatník využívá majetek současně pro oba tyto účely, je nutno aby tyto výdaje uplatnil pouze v takové míře, která bezprostředně souvisí se zdaňovanými příjmy (Vančurová, Láchová, 2018, s. 189).

4.4 Vyměřovací základ a sazba u sociálního pojištění

První kategorie plátců sociálního pojištění byla rozebrána v kapitole 3. Druhou kategorií plátců tvoří osoby samostatně výdělečně činné, tedy osoby mající příjmy ze samostatně výdělečné činnosti (Vančurová, Láchová, 2018, s. 169).

OSVČ se vždy účastní veřejného zdravotního pojištění a u hlavní činnosti také vždy důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Účast na nemocenském pojištění je dobrovolná a nemá důchodový charakter.

U důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je vyměřovací základ v takové výši, jaký si OSVČ určí, avšak nejméně ve výši 50 % daňového základu (Vančurová, 2018, s. 178).

4.4.1 Hlavní a vedlejší činnost

OSVČ se od 1. 1.2004 podle zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění dělí na osoby provozující hlavní a vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. Toto rozlišení je podstatné zejména z důvodu odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Vedlejší činnost

§ 9 odst. 6 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů určuje, kdy je samostatná činnost považována za vedlejší. Pokud OSVČ byla v kalendářním roce zároveň

- Zaměstnána a v těchto měsících byla účastna na nemocenském pojištění (Klestil, 2014, s. 234).
- Dále podle Vybíhala (2018, s. 177) osoba mající nárok na invalidní důchod nebo osoba, které byl přiznán starobní důchod.
- Osoba, mající nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské zapříčiněné těhotenstvím a porodem za předpokladu, že jsou tyto dávky vypláceny z nemocenského pojištění. Osoba osobně pečující o osobu mladší 10 let, která je závislá ve stupni I-IV, pokud závislá osoba je osobou blízkou nebo žije s OSVČ v domácnosti.
- Nezaopatřené dítě podle § 20 odst. 4a zákona. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Odvody při vedlejší činnosti platí podnikatel jen podle výše zisku.

Hlavní činnost

Hlavní samostatnou výdělečnou činností je podle § 9, odst. 9 zákona o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů taková činnost, která není vedlejší samostatnou výdělečnou činností. Podnikatel na odvodech za sociální a zdravotní pojištění zaplatí minimálně zálohu na zdravotní pojištění ve výši 2 024 Kč a sociální pojištění 2 189 Kč. Zálohy se platí od prvního měsíce podnikání a jsou nevratné. U hlavní činnosti tedy ročně podnikatel zaplatí odvody ve výši více než 50 000 Kč, i kdyby nic nevydělal.

4.4.2 Sociální zabezpečení

Odvod na sociální zabezpečení se u OSVČ skládá z důchodového pojištění 28 % a státní politiky zaměstnanosti 1,2 %. Platba nemocenského pojištění ve výši 2,3 % je dobrovolná.

Pokud poplatník není účasten nemocenského pojištění, tak nemá nárok na dávky v případě pracovní neschopnosti, peněžitou pomoc v mateřství nebo ošetřovné na člena rodiny. Minimální vyměřovací základ má podle Vančurové (2018, s. 8) zajistit alespoň nejnižší účast všech poplatníků, kteří by potenciálně v budoucnu mohli využívat státní benefity.

Minimální vyměřovací základ pro měsíční odvod na sociálním zabezpečení je 25 % průměrné mzdy, což je 7 495 Kč. Z této částky je 29,2 % 2 189 Kč, což je minimální měsíční záloha u výkonu hlavní činnosti (Vybíhal, 2018, s. 179)

Maximální vyměřovací základ je 48násobek průměrné mzdy. V roce 2018 činil 1 438 992 Kč, měsíčně 119 916 Kč. Je stanoven z důvodu omezení solidarity poplatníků s nejvyššími vyměřovacími základy. Jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru, taktéž to je s vypočteným pojistným. U OSVČ je rozhodným obdobím kalendářní rok. Rozhodná částka pro povinnost účastnit se důchodového pojištění při vykonávání vedlejší činnosti je pro rok 2018 ve výši 71 950 Kč. (Vybíhal, 2018, s. 179).

Jak uvádí Česká správa sociálního zabezpečení, tak podnikatel hradí pojistné formou záloh za celý kalendářní měsíc, kdy je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Od roku 2019 jsou nově zálohy splatné až do posledního dne kalendářního měsíce. Zálohy OSVČ neplatí, pokud měla nárok na výplatu nemocenské dávky nebo peněžité pomoci v mateřství. V dalších letech odvádí OSVČ pojistné ze skutečného vyměřovacího základu za předcházející rok. Minimální výše zálohy je použita v případě, že skutečná výše zálohy je nižší. Nová výše záloh se stanoví až po odevzdání přehledu o příjmech a výdajích.

4.4.3 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění platí podnikatel dnem zahájení činnosti. Je povinen oznámit zahájení a skončení OSVČ příslušné zdravotní pojišťovně do 8 dnů. Vyměřovacím základem je 50 % daňového základu. Minimální vyměřovací základ pro rok 2018 byl 14 990 Kč, z toho vyplývá, že minimální měsíční pojistné bylo 2 024 Kč. Ročním minimálním vyměřovacím základem je částka 179 880 Kč. Podnikatel odvádí pojistné formou záloh za celý kalendářní měsíc, kdy toto pojistné je splatné do 8. dne následujícího kalendářního měsíce. Zálohy neplatí v případě, že byl nemocen nebo OSVČ není jeho hlavním zdrojem příjmů. Při zahájení činnosti odvádí zálohy z minimálního vyměřovacího základu. V dalších letech je záloha odvedena ze skutečného měsíčního vyměřovacího základu, pokud není nižší než minimální. Novou výši minimálních záloh je třeba platit od začátku roku. (Vybíhal, 2018, s. 159)

5 BENEFITY A RIZIKA ZÁVISLÉ A SAMOSTATNÉ ČINNOSTI

Rozhodnutí, zda být zaměstnán nebo pracovat tzv. na sebe a být svým pánem času je na každém poplatníkovi. Samostatná činnost v sobě obsahuje svobodu a nezávislost a zaměstnání jistotu a finanční stabilitu.

Závislá činnost

Zaměstnanecké benefity slouží jako motivace zaměstnanců a jako způsob zlepšení vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Zákoník práce je založen na principu, co není zakázáno, je dovoleno, tudíž zaměstnavatelé mohou dát svým zaměstnancům nejrůznější zaměstnanecké benefity. Tyto benefity je možné podle Macháčka (2017, s. 1) rozdělit do několika skupin např. na zaměstnanecké, důchodové, na vzdělání, platové a finanční benefity a další. Jeví se jako zásadní při výběrání pracovní pozice. Zajímavé jsou pro zaměstnance také volnočasové aktivity zprostředkované zaměstnavatelem. Nejčastějším benefitem jsou příspěvky na stravování zaměstnanců (Macháček, 2017, s. 7).

Samostatná činnost

Hlavní výhodou OSVČ je svoboda a nezávislost. Podnikatel nemá stanovenou pracovní dobu a může pracovat kolik hodin denně zrovna potřebuje a také kde potřebuje, je tzv. pánem svého času. Nepochybnou výhodou je, že si svou náplň práce určuje sám, tudíž i dovolenou. Nevýhodou je nejistý pracovní výdělek, kdy i při nevýdělečnosti činnosti musí zaplatit odvody na sociální pojistné.

Srovnání závislé a samostatné činnosti

Následující tři tabulky srovnávají závislou a samostatnou činnost z odvodového, sociálního a ekonomického aspektu.

Tab. 5 Odvodové povinnosti závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017)

Odvodové povinnosti	Zaměstnanec	OSVČ
Daň z příjmů	15 %	15 %
Zdravotní pojištění	4,5 % zaměstnanec 9 % zaměstnavatel	13,5 %
Pojistné na sociální zabezpečení	6,5 % zaměstnanec 25 % zaměstnavatel	29,2 %
Uplatnění nákladů	Ne	Ano
Slevy na dani	Ano	Ano

Tab. 6 Sociální aspekty závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017)

Sociální aspekty	Zaměstnanec	OSVČ
Maximální délka pracovní doby	Ano, max. 12 hodin denně, 40 hodin týdně, povinné přestávky	Ne
Možnost rozvržení pracovní doby	Ne, rozvrh stanovuje zaměstnavatel	Ano
Nadřízenost vs. podřízenost	Ano, povinnost plnit úkoly zadané nadřízeným	Ne, podniká na vlastní odpovědnost a riziko
Osobní výkon práce	Ano	Ne, může pověřit třetí osobu
Úraz či nemoc z povolání	Ano, nárok na odškodnění	Ne, bez zákonného nároku
Dovolená	Ano, ze zákona 4 týdny placené dovolené	Ne, nemá nárok na placenou dovolenou
Benefity	Ano, dle zaměstnavatele	Ne, nemá nárok
Nárok na nemocenské dávky	Ano, od 4. do 14. dne zaměstnavatel a od 15. dne stát	Ano, pokud se dobrovolně přihlásil. Na státní dávky nárok od 15. dne
Nárok na ošetřování člena rodiny	Ano, dávka ze státního rozpočtu na 9 kalendářních dnů	Ne
Zaměstnávání mezi manželi	Ne, nejde uzavřít pracovní-právní vztah mezi manželi	Ano, manželé mohou společně podnikat

Podle novely č. 32/2019 Sb., zákoníku práce se ruší 3denní karenční doba, která nabude účinnosti 1. 7. 2019, takže se bude náhrada mzdy vyplácet již od první zameškané směny.

Tab. 7 Ekonomické aspekty závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017)

Ekonomické aspekty	Zaměstnanec	OSVČ
Zajišťování práce, zakázek	Ne	Ano
Náklady spojené s výkonem práce včetně administrativy	Ne, náklady nese zaměstnavatel	Ano
Odpovědnost za dodržování právních předpisů týkající se předmětu podnikání	Ne	Ano
Odpovědnost za odvody a povinnosti vůči státu	Ne	Ano
Minimální mzda	Ano	Ne
Příplatky	Ano, zákonný nárok, práce ve svátky, v noci, v neděli, přesčasy	Ne
Odpovědnost za škodu	Omezená, 4,5násobku průměrného měsíčního výdělku	Neomezená

6 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část práce si kladla za dílčí cíl podat čtenáři souhrnný přehled o poplatníkových odvodech, kterými jsou daň z příjmů, veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na sociální zabezpečení. V první kapitole daňový systém byl stručně vysvětlen daňový systém České republiky, v kterém byla definována daň, její funkce a členění.

Následující kapitola byla zaměřena na daň z příjmů fyzických osob. Touto daní je ovlivněna většina obyvatel, a proto je na ni také práce zaměřena. Příjmy poplatníků jsou zákonem diverzifikovány podle jejich účelu do pěti skupin. Práce byla zaměřena pouze na dvě z těchto skupin, a to na příjmy ze závislé (§ 6) a samostatné činnosti (§ 7). Základ daně u těchto příjmů lze snížit o nezdanitelné části daně. Sazba daně je u obou činností ve výši 15 %, ze které lze při splnění podmínek odečíst slevy na dani a daňové zvýhodnění. Z těchto příjmů je kromě daně z příjmů odvedeno sociální pojistné, které je rozděleno na 4 subsystémy. Na veřejné zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti. Poslední tři subsystémy jsou společně označeny jako sociální zabezpečení.

Třetí kapitola se zabývala pouze závislou činností. Základní definicí této činnosti je její výkon ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Kdy je vykonávána jménem a podle pokynů zaměstnavatele a současně osobně. Tyto znaky odlišují závislou práci od nezávislé. Tato práce je vykonávána v pracovněprávních vztazích, kterými jsou pracovní poměr a dohody konané mimo pracovní poměr. Základem daně pro výpočet daně z příjmů je příjem navýšený o sociální pojistné placené zaměstnavatelem. Při povinnosti odvodu na sociálním pojistném je na veřejném zdravotním pojištění poplatníkem zapláceno 4,5 % z hrubé mzdy a jeho zaměstnavatelem 9 %. Na sociálním zabezpečení je odvedeno 6,5 % zaměstnancem a 25 % zaměstnavatelem.

Čtvrtá kapitola pojednávala o samostatné činnosti. Příjmy z této činnosti jsou druhým nejvýznamnějším druhem příjmů. Samostatná činnost je provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem zisku. Pozornost byla věnována pouze příjmům z živnostenského podnikání. Dílčím základem daně jsou příjmy po odečtené výdajů. Podnikatelem jsou uplatněny výdaje buďto skutečné, anebo procentem z příjmů. Toto procento je určeno podle druhu příjmu. U odvodů na sociálním pojistném je podstatné, zda je činnost vykonávána jako hlavní nebo vedlejší. Za vedlejší činnost je považována činnost osob, které jsou např. osoba, které byl přiznán starobní důchod, nezaopatřené dítě nebo osoba mající

nárok na rodičovský příspěvek. U vedlejších činností totiž není stanoven minimální vyměřovací základ pro odvod tohoto pojistného. Vyměřovacím základem je 50 % dílčího základu daně. Sazba pro odvod veřejného zdravotního pojištění je ve výši 13,5 %. Sociální pojištění se u OSVČ skládá z důchodového pojištění 28 %, státní politiky zaměstnanosti 1,2 % a nemocenského pojištění 2,3 %, jehož platba je dobrovolná.

Jelikož daňové zatížení není jediným aspektem, který rozhoduje o výhodnosti dané činnosti, byla v práci obsažena kapitola benefity a rizika těchto činností. Kapitola shrnuje sociální a ekonomické aspekty a také odvodové povinnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 SROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ A SAMOSTATNÉ ČINNOSTI

Praktická část práce vychází z údajů obsažených v teoretické části. Náplní této části bakalářské práce je srovnání daňového zatížení příjmů ze závislé a samostatné činnosti, tedy zaměstnanců v pracovněprávním vztahu a osob samostatně výdělečně činných. Praktická část je rozdělena na tři části, z nichž první nejobsáhlejší část je zaměřena na srovnání ročního daňového zatížení zaměstnance pracujícího na pracovní poměr s OSVČ. Druhá část se zabývá srovnáním ročního daňového zatížení OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou činnost a všech pracovněprávních vztahů, tedy pracovního poměru a dohod konaných mimo pracovní poměr. Třetí část je orientovaná na měsíčním daňové zatížení při výdělku 5 000 Kč.

7.1 Omezení

Daňovým zatížením je v této práci daň z příjmů a sociální pojištění, obsahující veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na sociální zabezpečení, hrazené zaměstnancem, které za něj však vypočítá a odvede zaměstnavatel. U zatížení zaměstnavatele se jedná o celkový odvod, tedy součet pojistného hrazené zaměstnancem, pojistného placeného zaměstnavatelem za svého zaměstnance a daně z příjmů. U OSVČ je to taktéž odvod sociálního pojistného a daně z příjmů.

Hrubým příjmem je pro OSVČ celkový příjem ze samostatné činnosti před odečtením výdajů, a tedy i před odvedením daně a sociálního pojistného. Hrubým příjmem zaměstnance je hrubá mzda. Tento hrubý příjem je u poplatníků stejný a z tohoto příjmu jsou také vypočteny veškeré odvody, které jsou následně porovnány.

U výdajů OSVČ nejsou využity skutečné výdaje, nýbrž výdaje stanovené procentem z příjmů. Paušály jsou využity z důvodu lepší přehlednosti a orientaci v tabulkách.

V modelových příkladech je využita sleva na poplatníka, manželku, studenta a daňové zvýhodnění na vyživované děti. V případě daňového bonusu je daňové zatížení o tuto částku sníženo, tudíž může dojít u některých příjmů k záporné míře daňového zatížení.

V modelových příkladech mají zaměstnanci pouze příjmy týkající se § 6 ZDP a podnikatelé příjmy podle § 7 ZDP. Poplatníci nemají příjem z kapitálového majetku, nájmu, ani ostatní příjem. Ve všech modelových případech má poplatník pouze jeden uvedený příjem a žádný jiný. Také má ve všech případech podepsáno prohlášení poplatníka, jelikož má pouze jeden příjem.

U OSVČ vykonávající hlavní činnost je odvedeno alespoň minimální sociální pojistné. To je u příspěvku na sociální zabezpečení v roce 2018 ročně 26 263 Kč, tedy min. vyměřovací základ je částka 89 937 Kč. U odvodu na veřejné zdravotní pojištění to je částka 24 284 Kč, tedy min. vyměřovací základ 179 880 Kč. U zaměstnance, zaměstnavatele i OSVČ je také stanoven maximální vyměřovací základ pro odvod příspěvku na sociální zabezpečení, který je ve výši 1 438 992 Kč.

OSVČ se v této práci dobrovolně neúčastní nemocenského pojištění, toto rozhodnutí bylo učiněno s ohledem na statistiky ČSSZ, kdy z celkového počtu živnostníků k 31. 12. 2018 se dobrovolně účastnilo nemocenského pojištění pouze 93 704 živnostníků z celkových 1 011 355, což není ani 10 %.

V první části práce u srovnání při ročním zúčtování je vypočítán odvod vždy při minimální mzdě, která je v roce 2018 12 200 Kč a průměrné mzdě k roku 2018, 29 979 Kč. Průměrná mzda je dle České správy sociálního zabezpečení všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, vynásobena přepočítávacím koeficientem.

Výsledné pojistné a daň je zaokrouhlena podle platných předpisů určeným k těmto výpočtům. Využity jsou všechny slevy a způsoby, aby bylo docíleno co nejnižšího celkového daňového zatížení. Při výpočtech příjmů, při kterých je daňové zatížení zaměstnance a OSVČ stejné by mohlo vyjít u některých modelových situací více možností, lišící se o koruny, vždy je vybrán pouze jeden příjem.

Poplatníci, jejichž příjem je srovnáván nejsou identické osoby, jelikož není možné vykonávat stejnou pozici na pracovní smlouvu nebo na živnostenský list. Vymezeno je pouze odvětví, ve kterém poplatníci pracují, a to kvůli určení velikosti výdajového paušálu.

7.2 Zaměstnanci

Zaměstnanec je v pracovněprávním vztahu zaměstnán na pracovní poměr nebo na dohodu konanou mimo pracovní poměr. Postup, jakým jsou vypočteny výše odvodů z těchto vztahů u modelových příkladů, je vysvětlen v této kapitole.

7.2.1 Pracovní poměr

Výpočty jsou provedeny u různých výší příjmů. Nejnižším příjmem je dvanáctinásobek minimální mzdy pro rok 2018. Následují další příjmy až do výše 4,2 mil. Kč. Základem daně

je hrubý příjem navýšený o sociální pojistné placené zaměstnavatelem ve výši 34 % z hrubé mzdy. Z této superhrubé mzdy, která je tedy ve výši 134 % jsou odečteny případné nezdani-
telné části základu daně. V této práci jimi jsou bezplatné darování krve, platby životního
pojištění a platby na penzijní připojištění. Po odečtení těchto částek je základ daně zaokrouh-
len na stokoruny dolů a z něj vypočtena 15 % daň. V případě vyšší roční hrubé mzdy
než 1 438 992 Kč, je z rozdílu mezi touto rozhodnou částkou a skutečnou mzdou placeno
solidární navýšení daně ve výši 7 %. Z této celkové daně jsou dále odečteny slevy. Sleva
na poplatníka ve výši 24 840 Kč, sleva na manželku také ve výši 24 840 Kč a sleva na stu-
denta 4 020 Kč. Sleva je uplatněna pouze do výše daně. Od daně po slevách je dále odečteno
případné daňové zvýhodnění na vyživované děti. To může mít formu jak slevy na dani, tak
daňového bonusu.

Vyměřovacím základem pro sociální pojistné je hrubá mzda zaměstnance. Tento základ
u veřejného zdravotního pojištění nemá horní hranici. Naopak je tomu u sociálního zabez-
pečení, kde je maximální vyměřovací základ ve výši 48násobku průměrné mzdy,
1 438 992 Kč. Sazba u veřejného zdravotního pojištění je 4,5 % u zaměstnance a 9 % u za-
městnavatele.

U sociálního zabezpečení je to 6,5 % u zaměstnance a 25 % u zaměstnavatele. V případě
skutečného vyměřovacího základu vyššího než maximálního, je výpočet proveden z maxi-
málního vyměřovacího základu.

Daňová povinnost nebo daňový bonus je společně s odvody sociálního pojistného zaměst-
nance odečtena z hrubé mzdy a tím vypočtena čistá mzda. Daňové zatížení zaměstnance je
součtem daňové povinnosti, daňového bonusu a povinných odvodů na sociálním pojistném
za zaměstnance. U celkového daňového zatížení zaměstnance a zaměstnavatele je připočteno
sociální pojistné placené zaměstnavatelem. Míra daňového zatížení zaměstnance je vypoč-
tena jako podíl hrubé mzdy a celkových odvodů.

7.2.2 Dohody konané mimo pracovní poměr

U dohod konaných mimo pracovní poměr existují různá omezení týkající se odvodů. Mode-
lové příklady, kdy je odvedeno v závislosti na výši příjmu veřejné zdravotní pojištění a pří-
spěvek na sociální zabezpečení zobrazuje tabulka č. 8

Tab. 8 Odvod ZP a SP u dohod konaných mimo prac. poměr (vlastní zpracování)

Pracovněprávní vztah	Sjednaná odměna	SP	ZP
DPP	8 000 Kč	Ne	Ne
DPP DPP	8 000 Kč 4 000 Kč } 12 000 Kč	Ano	Ano
DPP DPČ	8 000 Kč 2 600 Kč	Ne Ano	Ne Ano

U první situace je dodržen limit pro odvod pojistného 10 000 Kč. Ve druhé situaci je nutno sečíst výše odměn u dvou dohod, jelikož se jedná o stejný druh dohody konané mimo pracovní poměr u jednoho zaměstnavatele a jelikož vyšší částka je vyšší než limit 10 tisíc, musí být pojistné odvedeno. U poslední situace se dohody nesčítají, jelikož se jedná o dvě různé dohody. U DPP je limit dodržen, u DPČ však není a pojistné musí být odvedeno.

7.3 OSVČ

U OSVČ jsou posuzovány stejné výše hrubého příjmu jako u zaměstnance. Porovnávány příjem není snížen o výdaje. Základem daně je příjem snížený o výdaje, které jsou v této práci určeny procentem. Procento se odvíjí podle odvětví, ve kterém se OSVČ nachází. Od tohoto základu jsou odečteny nezdanitelné části základu daně a až poté proběhne zaokrouhlení na stokoruny dolů. Sazba daně je stejná jako u zaměstnance ve výši 15 %. Rozdíl je ve výpočtu solidárního navýšení daně, kdy částka 1 438 992 Kč není srovnána s celkovými příjmy poplatníka, ale s příjmy po odečtení výdajů. Z celkové daně jsou odečteny slevy na dani, které jsou pro OSVČ stejné jako pro zaměstnance. Vyměřovacím základem pro výpočet sociálního pojistného je minimálně 50 % dílčího základu daně z podnikání, kdy tohoto minima je v práci využito. Sazba na veřejné zdravotní pojištění je 13,5 %. U tohoto odvodu je stanoven minimální vyměřovací základ ve výši 50 % dvanáctinásobku průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Minimálním vyměřovacím základem u zdravotního pojištění je částka 179 874 Kč. Maximální vyměřovací základ není stanoven. U sociálního zabezpečení je minimální vyměřovací základ 89 940 Kč a maximálním vyměřovacím základem je částka 1 438 992 Kč, jak je tomu u zaměstnance. Sazba je 29,2 % za předpokladu, že si poplatník dobrovolně neplatí nemocenské pojištění, jelikož této platby pojistného využilo v roce 2018 méně než 10 % podnikatelů, jak již bylo v této práci zmíněno. Celkové odvody vzniknou sečtením daně z příjmů a odvodů na pojistném. Míra daňového zatížení je podílem příjmu před odečtením výdajů a celkových odvodů.

8 SROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZAMĚSTNANCE A OSVČ

V kapitole srovnání daňového zatížení zaměstnance a OSVČ je celkové zatížení poplatníků zobrazeno na čtyřech modelových příkladech. Srovnáván je bezdětný poplatník, poplatník se dvěma dětmi a manželkou, studující poplatník a poplatník uplatňující nezdanitelné části základu daně a zároveň vyživující dvě děti. Tyto modelové příklady jsou vybrány z důvodu simulace různých typů lidí a možných životních situací poplatníků, které jsou běžné. Bezdětný poplatník nevyžívající žádných jiných slev ani odpočtů zobrazuje zdravého poplatníka v produktivním věku. Na jednu ženu v ČR připadá 1,67 dítěte a z tohoto důvodu jsou výpočty provedeny u poplatníka se dvěma dětmi a manželkou, která je na rodičovské dovolené. Vedlejší činnost vykonává více než 40 % OSVČ, kdy tato činnost je zobrazena na příkladu studujícího poplatníka. Aby byl zobrazen také způsob možností snížení daňového zatížení, budou u jednoho příkladu využity nezdanitelné části základu daně.

Srovnány jsou příjmy v různých výších. Nejnižším příjmem je dvanáctinásobek minimální mzdy 12 200 Kč a nejvyšším dvanáctinásobek částky 350 000 Kč. Částky v tomto rozptylu jsou vybrány z důvodu zobrazení daňového zatížení poplatníka jak s nízkým příjmem, u kterého je nutné počítat z minimálních vyměřovacích základů, tak poplatníka s příjmem, u kterého je zapotřebí výpočet solidárního navýšení a provést odpočty z maximálních vyměřovacích základů. Je vypočteno celkové roční daňové zatížení poplatníků. Každý příklad obsahuje dvě tabulky, kdy první z nich zobrazuje dva příjmy a průběh vypočtení jejich jednotlivých odvodů. U zaměstnance jsou v tabulkách obsaženy pouze odvody na pojistném, které si za sebe sám hradí. Druhá tabulka obsahuje různé roční příjmy a celkové odvody, které z těchto příjmů plynou. Zobrazena je také míra celkového zatížení a určení, který z porovnávaných subjektů je méně daňově zatížen. Míra zatížení je zobrazena také graficky, včetně míry zatížení a odvodů zaměstnavatele. Další výpočty, potřebné ke zjištění a srovnání odvodových povinností jsou obsaženy ve čtyřech přílohách.

Cílem je vypočítat u těchto čtyř modelových příkladů jednotlivé odvody složené z daně z příjmů, veřejného zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení u zaměstnance v pracovním poměru a OSVČ a následně tyto odvody porovnat.

8.1 Bezdětný poplatník

První modelový příklad znázorňuje daňové zatížení bezdětného poplatníka nacházejícího se v odvětví poradenských služeb. Srovnáván je zaměstnanec pracující na pracovní poměr

a OSVČ vykonávající hlavní činnost. Při výpočtech je využita pouze základní sleva na poplatníka. Výdaje u OSVČ jsou uplatněny procentem ve výši 60, maximálně do 600 000 Kč. Tabulka č. 10 zobrazuje výpočet ročního daňového zatížení u měsíčního hrubého příjmu 12 200 Kč a 150 000 Kč. Několikanásobně vyšší příjem byl vybrán záměrně z důvodu zobrazení solidárního navýšení daně. Výpočty dalších 17 ti příjmů jsou obsaženy v příloze č. 1.

Tab. 9 Výpočet daňového zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)

poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	12 200 Kč	12 200 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč
hrubý roční příjem	146 400 Kč	146 400 Kč	1 800 000 Kč	1 800 000 Kč
paušální výdaje 60 %		87 840 Kč		600 000 Kč
základ daně	196 100 Kč	58 500 Kč	2 321 700 Kč	1 200 000 Kč
daň 15 %	29 415 Kč	8 775 Kč	348 255 Kč	180 000 Kč
daň 7 %			25 271 Kč	
slevy	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	4 575 Kč	0 Kč	348 686 Kč	155 160 Kč
ZP	6 588 Kč	24 283 Kč	81 000 Kč	81 000 Kč
SP	9 516 Kč	26 263 Kč	93 535 Kč	175 200 Kč
celkové odvody	20 679 Kč	50 546 Kč	523 221 Kč	411 360 Kč

Tabulka č. 9 zobrazuje výpočet daňového zatížení bezdětného poplatníka při ročním příjmu 146 400 Kč a 1,8 mil. Kč. Navzdory stejnému ročnímu hrubému příjmu u zaměstnance i OSVČ je základ daně velice odlišný. U ročního příjmu minimální mzdy se základ daně liší od OSVČ o 137 600 Kč. Základ daně zaměstnance je více než trojnásobný. Od toho se odvíjí i výsledná daň, která je u OSVČ nulová, díky základní slevě na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Ta však nepostačila pokrýt zaměstnancovu vypočtenou daň, a i při jejím využití je u něj daňová povinnost ve výši 4 575 Kč. Sleva na poplatníka však snížila zaměstnanci jeho daňovou povinnost o 84 % a je nejnižším ze tří odvodů, které zaměstnanec platí. U zaměstnance je pojistné vypočteno ze skutečné hrubé mzdy. Jelikož je skutečný vyměřovací základ u OSVČ nižší než minimální, musí podnikatel odvést sociální pojistné alespoň minimální. OSVČ platí na veřejném zdravotním pojištění 3,69násobek odvodu zaměstnance. U sociálního zabezpečení odvádí OSVČ 2,76násobek odvodu zaměstnance. Celkové odvody na sociálním pojistném OSVČ činí 50 546 Kč, které jsou složeny pouze z minimálních odvodů. Celkové odvody zaměstnance jsou 20 679 Kč, jsou o téměř 30 tisíc nižší i přes platbu daně z příjmů. Odvody OSVČ jsou 2,4krát vyšší. Míra daňového zatížení vypočtena jako podíl hrubého příjmu a celkových odvodů je u zaměstnance 14,13 % a u OSVČ 34,53 %. Rozdíl mezi zatížením je 20,4 %.

U druhého vybraného měsíčního příjmu, který činil 150 000 Kč, se jedná o roční hrubý příjem 1,8 mil. Kč. Výdaje u OSVČ jsou uplatněny procentem z příjmu v maximální možné částce a to 600 000 Kč, při 60 %, nikoliv skutečných vypočtených 60 %, což je 1,08 mil. Kč. Základ daně u porovnávaných činností se liší o 1 121 700 Kč, rozdíl v základu daně je v porovnání k příjmu procentuálně nižší, než jak tomu bylo u minimální mzdy. Základ daně OSVČ je necelým dvojnásobkem základu daně zaměstnance. Daň z příjmů je kladná vzhledem k velikosti příjmů u obou variant. U zaměstnance je daň zvýšena o solidární navýšení daně o tzv. „daň bohatých“. Ta je vypočtena z rozdílu mezi hrubým příjmem 1,8 mil. Kč a 48násobkem průměrné mzdy. Tento rozdíl činí 361 008 Kč. Z něj je vypočteno sedmiprocentní navýšení ve výši 25 271 Kč. Celková daň z příjmů zaměstnance je po odečtení slevy na poplatníka 348 686 Kč, u OSVČ je daň ve výši 155 160 Kč, což je rozdíl 193 526 Kč. Odvod daně u zaměstnance je vyšší stejně, jak tomu bylo u min. mzdy. Daň z příjmů včetně solidárního navýšení tvoří u zaměstnance téměř 67 % celkových odvodů. Zdravotní pojištění placené zaměstnancem je stejné jako u OSVČ 81 000 Kč i přes jiný výpočet. U zaměstnance se jedná o 4,5 % ze 1,8 mil. Kč. U OSVČ o 13,5 % z podílu dvou a základu daně. Jelikož je u zaměstnance skutečný vyměřovací základ pro odvod na sociální zabezpečení vyšší, než maximální je tento odvod vypočten z maximálního vyměřovacího základu 1 438 992 Kč. Nejvýše může být celkem na sociální zabezpečení za jednoho zaměstnance odvedeno 453 283 Kč, což je součet odvodu zaměstnance 93 535 Kč a zaměstnavatele 359 748 Kč. Částka 1 438 992 Kč souvisí tedy jak se solidárním navýšením daně, tak s odvody na sociální zabezpečení. Od bodu, kdy zaměstnanec platí maximální odvody na sociálním zabezpečení, platí také solidární navýšení. U OSVČ je odvod na sociální zabezpečení vypočten ze skutečného vyměřovacího základu, jelikož ten je nižší než ten maximální. Vyměřovacím základem pro tento odvod je u OSVČ 50 % základu daně. Konečné celkové odvody jsou u zaměstnance vyšší než u OSVČ o 111 861 Kč, jsou tedy 1,27krát vyšší.

Tab. 10 Daňové zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)

Roční příjmy		Odvody na dani z příjmů a sociálním pojistném				Kdo má nižší daň. zatížení
		ZAMĚSTNANEC		OSVČ		
1.	146 400 Kč	20 679 Kč	14,13 %	50 546 Kč	34,53 %	zaměstnanec
2.	240 000 Kč	49 800 Kč	20,75 %	50 546 Kč	21,06 %	zaměstnanec
3.	242 410 Kč	50 546 Kč	20,85 %	50 546 Kč	20,85 %	stejně
4.	359 748 Kč	87 033 Kč	24,19 %	50 546 Kč	14,05 %	OSVČ
5.	420 000 Kč	105 780 Kč	25,19 %	50 906 Kč	12,12 %	OSVČ
6.	449 748 Kč	115 022 Kč	25,57 %	52 679 Kč	11,71 %	OSVČ
7.	480 000 Kč	124 440 Kč	25,93 %	56 275 Kč	11,72 %	OSVČ
8.	600 000 Kč	161 760 Kč	26,96 %	70 483 Kč	11,75 %	OSVČ
9.	720 000 Kč	199 080 Kč	27,65 %	84 691 Kč	11,76 %	OSVČ
10.	840 000 Kč	236 400 Kč	28,14 %	98 899 Kč	11,77 %	OSVČ
11.	960 000 Kč	273 720 Kč	28,51 %	114 744 Kč	11,95 %	OSVČ
12.	1 080 000 Kč	311 040 Kč	28,80 %	149 640 Kč	13,86 %	OSVČ
13.	1 200 000 Kč	348 360 Kč	29,03 %	193 260 Kč	16,11 %	OSVČ
14.	1 800 000 Kč	523 221 Kč	29,07 %	411 360 Kč	22,85 %	OSVČ
15.	2 400 000 Kč	690 321 Kč	28,76 %	654 731 Kč	27,28 %	OSVČ
16.	2 629 642 Kč	754 275 Kč	28,68 %	754 275 Kč	28,68 %	stejně
17.	3 000 000 Kč	857 421 Kč	28,58 %	914 831 Kč	30,49 %	zaměstnanec
18.	3 600 000 Kč	1 024 521 Kč	28,46 %	1 157 117 Kč	32,14 %	zaměstnanec
19.	4 200 000 Kč	1 191 621 Kč	28,37 %	1 329 617 Kč	31,66 %	zaměstnanec

Tabulka č. 10 zobrazuje celkovou částku odvodů a míru daňového zatížení zaměstnance a OSVČ při stejných příjmech, které jsou od 146 400 Kč do 4,2 mil. Kč. Odvody jsou vypočteny u vybraných 19 příjmů. Detailní výpočty jsou obsaženy v příloze č. 1. Vyznačeny jsou dva příjmy, při kterých je daňové zatížení stejné a příjem, při kterém je míra daňového zatížení u OSVČ nejnižší.

Z tabulky na první pohled vyplývá, že daňové zatížení je u OSVČ u většiny příjmů nižší, výjimku tvoří nejnižší příjmy, jelikož zaměstnanec není zatížen minimálními odvody. Maximálními je ovlivněn u posledních šesti příjmů. Minimálními a maximálními odvody u OSVČ nepůsobí pouze u 7 příjmů z 19. Minimálním odvodem u zdravotního pojištění je zasaženo prvních 10 příjmů z tabulky č. 11. Minimální odvod sociálního pojištění má vliv pouze na prvních 5 příjmů. Vyměřovací základ pro výpočet pojistného je u obou odvodů stejný, ale různí se minimální vyměřovací základ. U zdravotního pojištění jím je částka 179 880 Kč a u sociálního zabezpečení 89 937 Kč. Maximálního odvodu je u OSVČ dosaženo pouze u dvou posledních příjmů.

Solidární navýšení daně působí u zaměstnance od 14. příjmu, kdežto u OSVČ od 15. příjmu. U zaměstnance je částka tohoto navýšení u všech vybraných příjmů vyšší než u OSVČ, což je zapříčiněno faktem, že rozhodná částka 1 438 992 Kč je u zaměstnance srovnána s hrubou mzdou a u OSVČ s příjmem po odečtení výdajů procentem.

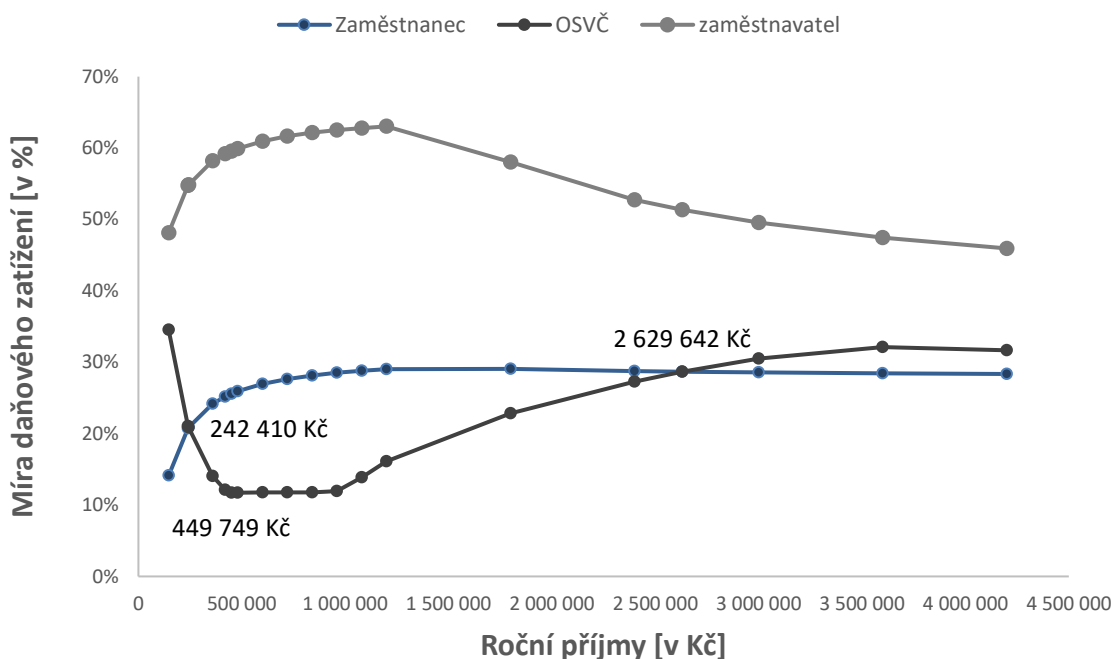
Nejvyššího procentního rozdílu v daňovém zatížení mezi zaměstnancem a OSVČ je dosaženo u prvního příjmu. Od 7. do 13. příjmu je rozdíl mezi zatížením od 14,20 do 16,56 %.

Při příjmu 242 410 Kč je zatížení u obou činností stejné. Od následujícího příjmu až do příjmu předcházejícímu, kdy je zatížení opět stejné, je menší zatížení u OSVČ. Při posledních třech vysokých příjmech je opět vyšší zatížení u zaměstnance. Nižší zatížení zaměstnance při nízkých příjmech je z důvodu minimálního odvodu na sociálním pojistném OSVČ, ten totiž odvádí při nejnižším uvedeném příjmu 34,53 % z těchto příjmů na odvodech státu. Nejvíce rozdílný je odvod na dani z příjmů, který se liší právě díky základu daně. Daň za zaměstnance je vypočtena ze superhrubé mzdy, o jejímž zrušení se diskutuje již několik let. U zaměstnance i zaměstnavatele je nejnižší daňové zatížení při minimální mzdě. To je z důvodu odvodů vždy ze skutečných vyměřovacích základů, jelikož zaměstnanec odvádí sociální pojistné alespoň z minimální mzdy a ta je použita v této práci jako nejmenší příjem k výpočtům. Proto je zkoumáno nejnižší zatížení pouze u OSVČ. To se nachází v příjmu 449 748 Kč, kdy jsou celkové odvody 52 679 Kč a míra daňového zatížení 11,71 %. Na zdravotním pojištění je odvedena minimální částka, na sociálním zabezpečení je zapláceno o 3 Kč více, než je minimum, a to je důvodem nejnižšího zatížení u tohoto příjmu.

Míra daňového zatížení u zaměstnance stoupá do doby těsně před dosažením hranice pro maximální odvod na příspěvek na sociálním zabezpečení. Tato míra zatížení je nejvyšší při příjmu 1 438 956 Kč, 29,37 %. Z hrubé mzdy nad tuto částku je sice placena 7 % solidární daň, ale současně přestává platit sociální pojištění placené zaměstnancem a zaměstnavatelem nad částku 1 438 992 Kč. Dochází ke snížení zdanění práce, jelikož úspora z platby na sociální zabezpečení je vyšší než navýšení daňové povinnosti solidární daní. Strop pro výpočet částky, nad kterou není placeno sociální zabezpečení neustále stoupá v závislosti na průměrné mzdě.

Obdobně je tomu u OSVČ. Míra zatížení roste do maximálního odvodu a jelikož příjem stále roste, ale odvod na sociální zabezpečení zůstává ve stejné výši, tak míra zatížení klesá. Bod,

kdy je poplatníkově zatížení nejvyšší nastává u příjmu 3 477 912 Kč. Tedy když je vyměřovací základ 1 438 956 Kč, o 36 Kč menší, než je maximální vyměřovací základ.

Graf č. 1 Míra daňového zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)

Graf č. 1 zobrazuje míru daňové zatížení zaměstnance, OSVČ a zaměstnance včetně míry daňového zatížení jeho zaměstnavatele. Zvýrazněny jsou tři čísla. Při daňových odvodech ve výši 50 546 Kč, tedy příjmu 242 410 Kč je míra daňového zatížení u zaměstnance a podnikatele stejná a to 20,85 %. 52 679 Kč jsou celkové odvody OSVČ při příjmu 449 749 Kč při kterých je jeho zatížení procentuálně nejnižší a to 11,71 %. Při příjmu 2 629 642 Kč se opět střetne stejné zatížení poplatníků v částce 754 275 Kč a zatížení 28,68 %.

8.2 Poplatník s dvěma dětmi a manželkou

Druhý modelový příklad zobrazuje daňové zatížení poplatníka, který využívá slevy na poplatníka, manželku a daňové zvýhodnění na dvě děti. Poplatník spadá do řemeslného odvětví. Srovnáván je zaměstnanec pracující na pracovní poměr a OSVČ vykonávající hlavní činnost. Jedná se o standardní situaci, kdy otec využívá daňového zatížení a slevy na manželku, jelikož ta je na rodičovské dovolené a nevydělává více než 68 tis. Kč ročně.

Výdaje jsou u OSVČ uplatňovány procentem ve výši 80 maximálně do 800 000 Kč. Tabulka č. 11 zobrazuje výpočet daňového zatížení při měsíčním hrubém příjmu 12 200 Kč a 150 000 Kč.

Tab. 11 Výpočet daňového zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)

poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	12 200 Kč	12 200 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč
hrubý roční příjem	146 400 Kč	146 400 Kč	1 800 000 Kč	1 800 000 Kč
paušální výdaje 80 %		117 120 Kč		800 000 Kč
základ daně	196 100 Kč	29 200 Kč	2 321 700 Kč	1 000 000 Kč
daň 15 %	29 415 Kč	4 380 Kč	348 255 Kč	150 000 Kč
daň 7 %			25 271 Kč	
slevy	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	0 Kč	0 Kč	323 846 Kč	100 320 Kč
daňové zvýhodnění	34 608 Kč	34 608 Kč	34 608 Kč	34 608 Kč
daň po daňovém zvýhodnění	-34 608 Kč	-34 608 Kč	289 238 Kč	65 712 Kč
ZP	6 588 Kč	24 283 Kč	81 000 Kč	67 500 Kč
SP	9 516 Kč	26 263 Kč	93 535 Kč	146 000 Kč
celkové odvody	-18 504 Kč	15 938 Kč	463 773 Kč	279 212 Kč

Velký rozdíl je již v základu daně, který se u nižšího ročního příjmu liší o 166 900 Kč. ZD zaměstnance je téměř sedminásobný. Na výslednou daň to v tomto případě ovšem nemá vliv z důvodu využití slevy na poplatníka a manželku. Úhrn těchto slev je 49 680 Kč. Daň po slevách je tedy u obou poplatníků nulová a po využití daňového zvýhodnění na vyživované děti je rovněž u obou nárok na daňový bonus ve výši 34 608 Kč. Na první dítě 15 204 Kč a druhé 19 404 Kč. Odvody na zdravotní a sociální pojištění jsou u OSVČ vypočteny z minimálního vyměřovacího základu, jelikož skutečný vyměřovací základ je nižší. U zaměstnance je pojistné vypočteno z minimální mzdy. OSVČ platí na veřejném zdravotním pojištění více než 3,5násobek odvodu zaměstnance. U sociálního zabezpečení odvádí OSVČ více než 2,7násobek odvodu zaměstnance, je to dáno minimálním odvodem pojistného platného pro OSVČ vykonávající hlavní činnost. Celkové odvody na sociálním pojistném OSVČ jsou 50 546 Kč, z této částky byl odečten státem vyplacený daňový bonus ve výši 34 608 Kč, který snížil daňové zatížení OSVČ na 15 938 Kč. Zaměstnanec na sociálním pojistném odvedl 16 104 Kč, z tohoto zatížení byl taktéž odečten vyplacený daňový bonus, který byl vyšší než sociální pojistné. Zaměstnanec není daňově zatížen, naopak mu státem jsou peníze vyplaceny, tudíž je jeho zatížení záporné. Při vypočítání míry daňového zatížení bylo zjištěno zatížení ve výši -12,64 %. Odvodové zatížení OSVČ je 10,89 %.

U hrubého ročního příjmu 1,8 mil. Kč jsou u OSVČ uplatněny výdaje v maximální výši 800 000 Kč, nikoliv skutečných 1 440 000 Kč. Základ daně se liší o 1 321 700 Kč. V porovnání se zaměstnancem je jeho základ 2,32krát menší. Daň z příjmů platí oba poplatníci. Zaměstnanec zaplatí i solidární navýšení daně ve výši 25 271 Kč. Celková daňová povinnost po odečtení slevy na poplatníka, manželku a daňovém zvýhodnění je 289 238 Kč a u OSVČ je 65 712 Kč. Daň z příjmů tvoří u zaměstnance 62,37 % jeho celkových odvodů, u OSVČ tvoří pouze 23,53 %. Zdravotní pojištění je vypočteno ze skutečného vyměřovacího základu u zaměstnance tvoří 17,47 % a u OSVČ 24,18 % jejich odvodů. Příspěvek na sociální zabezpečení je u zaměstnance vypočten z maximálního vyměřovacího základu a tvoří 20,17 % odvodů. U OSVČ tvoří více než polovinu jeho odvodů, a to 52,29 %. Z výpočtů vyplývá, že daní z příjmů je nejvíce zatížen zaměstnanec a OSVČ je nejvíce zatížen odvodem příspěvku na sociální zabezpečení.

Tab. 12 Daňové zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)

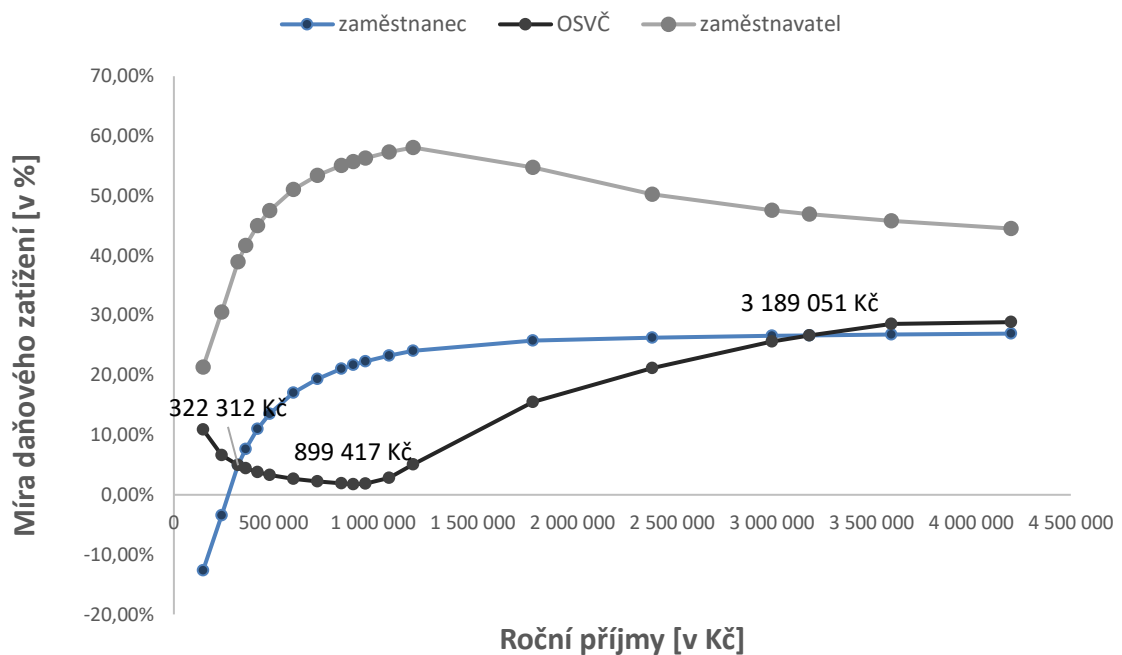
Roční příjmy		Odvody na dani z příjmu a sociálním pojistném				poplatník s nižším daň. zatížením
		ZAMĚSTNANEC		OSVČ		
1.	146 400 Kč	-18 504 Kč	-12,64 %	15 938 Kč	10,89 %	zaměstnanec
2.	240 000 Kč	-8 208 Kč	-3,42 %	15 938 Kč	6,64 %	zaměstnanec
3.	322 312 Kč	15 938 Kč	4,94 %	15 938 Kč	4,94 %	stejně
4.	359 748 Kč	27 585 Kč	7,67 %	15 938 Kč	4,43 %	OSVČ
5.	420 000 Kč	46 332 Kč	11,03 %	15 938 Kč	3,79 %	OSVČ
6.	480 000 Kč	64 992 Kč	13,54 %	15 938 Kč	3,32 %	OSVČ
7.	600 000 Kč	102 312 Kč	17,05 %	15 938 Kč	2,66 %	OSVČ
8.	720 000 Kč	139 632 Kč	19,39 %	15 938 Kč	2,21 %	OSVČ
9.	840 000 Kč	176 952 Kč	21,07 %	15 938 Kč	1,90 %	OSVČ
10.	899 417 Kč	195 429 Kč	21,73 %	15 938 Kč	1,77 %	OSVČ
11.	960 000 Kč	214 272 Kč	22,32 %	17 707 Kč	1,84 %	OSVČ
12.	1 080 000 Kč	251 592 Kč	23,30 %	30 555 Kč	2,83 %	OSVČ
13.	1 200 000 Kč	288 912 Kč	24,08 %	61 112 Kč	5,09 %	OSVČ
14.	1 800 000 Kč	463 773 Kč	25,77 %	279 212 Kč	15,51 %	OSVČ
15.	2 400 000 Kč	630 873 Kč	26,29 %	508 583 Kč	21,19 %	OSVČ
16.	3 000 000 Kč	797 973 Kč	26,60 %	768 683 Kč	25,62 %	OSVČ
17.	3 189 051 Kč	850 630 Kč	26,67 %	850 630 Kč	26,67 %	stejně
18.	3 600 000 Kč	965 073 Kč	26,81 %	1 028 783 Kč	28,58 %	zaměstnanec
19.	4 200 000 Kč	1 132 173 Kč	26,96 %	1 212 669 Kč	28,87 %	zaměstnanec

Tabulka č. 12 zobrazuje odvodovou povinnost a míru daňového zatížení zaměstnance a OSVČ při stejných příjmech. Odvody jsou vypočteny u 19 příjmů. Detailní výpočty odvodů a srovnání jednotlivých odvodů je obsaženo v příloze č. 2. Výpočty byly zjištěny dva

příjmy, při kterých má poplatník stejné daňové zatížení a ty jsou v tabulce zvýrazněny a také příjem OSVČ, při kterém je míra daňového zatížení nejnižší.

Z tabulky vyplývá, že zatížení OSVČ je u většiny příjmů nižší a to u 13 příjmů z 19. Daňové zatížení je u dvou příjmů záporné z důvodu vyplaceného daňového bonusu. Zaměstnanec není ovlivněn minimálními odvody. Těmi maximálními je ovlivněn u posledních 6 příjmů. Hranicí odvodů není u OSVČ ovlivněno 6 příjmů. Minimálním odvodem u ZP je zasaženo prvních 12 příjmů, u SP prvních 9. Tento rozdíl je způsoben odlišným minimálním vyměřovacím základem. Maximálního odvodu ve výši 420 186 Kč je dosaženo pouze u posledního příjmu.

Solidární navýšení působí na zaměstnance od 14., u OSVČ od 15. příjmu. Při ročním příjmu 322 312 Kč a 3 189 051 Kč je zatížení u subjektů stejné. U zaměstnance i zaměstnavatele bude vždy nejnižší daňové zatížení při minimální mzdě. Proto je zkoumáno nejnižší zatížení pouze u OSVČ, které se nachází u příjmu 899 417 Kč, jelikož u tohoto příjmu poplatník stále platí minimální odvody na sociálním i zdravotním pojištění. Nárůst zatížení OSVČ pocítuje při příjmu, kdy musí být odvedena solidární daň. Ta se odvádí v tomto případě při překročení příjmu 2 238 992 Kč. U zaměstnance se maximální odvod na sociální zabezpečení a solidárního navýšení daně kříží. To nastává vždy od příjmu 1 438 992 Kč. Daňové zatížení je u OSVČ ve stejné výši 15 938 Kč a to od 140 400 Kč až do příjmu, kdy je vyměřovací základ pro odvod na sociální zabezpečení 89 940 Kč, tedy základ daně 179 880 Kč, což je příjem 899 400 Kč, toto zatížení vychází až do výše příjmu 899 417 Kč, kdy míra daňového zatížení nejnižší a to 1,77 %. Zatížení u OSVČ rapidně narůstá od ročního příjmu 1 500 000 Kč.

Graf č. 2 Míra daňového zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)

Graf č. 2 zobrazuje míru daňového zatížení zaměstnance, dále zaměstnance včetně odvodů za něj jeho zaměstnavatelem a OSVČ. Zvýrazněny jsou 3 čísla. Při odvodech 15 938 Kč a příjmu 322 312 Kč je zatížení u porovnávaných subjektů je míra zatížení stejná 4,94 %. U stejného odvodu, avšak příjmu 899 417 Kč je míra daňového zatížení u OSVČ nejnižší, a to 1,77 %. U odvodu 850 630 Kč je míra zatížení ve výši 26,67 % opět stejná, a to při příjmu 3 189 051 Kč.

8.3 Poplatník studující na vysoké škole

Modelový příklad znázorňuje daňové zatížení poplatníka studujícího na vysoké škole. Student pracuje v odvětví zabývající se informační technologií, zpracování dat a tvorbou webových portálů. Poplatník využívá základní slevu na poplatníka a slevu na studenta ve výši 4 020 Kč, úhrn celkových slev je 28 860 Kč. U OSVČ jsou uplatněny výdaje šedesáti procenty z příjmu, maximálně do výše 600 000 Kč. Tabulka 13 zobrazuje výpočet ročního daňového zatížení u měsíčního hrubého příjmu 12 200 Kč a 150 000 Kč. Několikanásobně vyšší příjem je vybrán záměrně z důvodu zobrazení solidárního navýšení daně. Výpočty dalších 15 ti příjmů jsou obsaženy v příloze č. 3.

Tab. 13 Výpočet daňového zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování)

poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	12 200 Kč	12 200 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč
hrubý roční příjem	146 400 Kč	146 400 Kč	1 800 000 Kč	1 800 000 Kč
paušální výdaje 60 %		87 840 Kč		600 000 Kč
základ daně	196 100 Kč	58 500 Kč	2 321 700 Kč	1 200 000 Kč
daň 15 %	29 415 Kč	8 775 Kč	348 255 Kč	180 000 Kč
daň 7 %			25 271 Kč	
slevy	28 860 Kč	28 860 Kč	28 860 Kč	28 860 Kč
daň po slevách	555 Kč	0 Kč	344 666 Kč	151 140 Kč
ZP	6 588 Kč	3 953 Kč	81 000 Kč	81 000 Kč
SP	9 516 Kč	0 Kč	93 535 Kč	175 200 Kč
celkové odvody	16 659 Kč	3 953 Kč	519 201 Kč	407 340 Kč

Na základ daně nemá vliv, zda je poplatník studentem či ne. U zaměstnance se potýkáme s více než trojnásobným základem daně, liší se o 137 600 Kč. Výsledná daň u minimální mzdy však není už natolik rozdílná, u zaměstnance je to částka 555 Kč a u OSVČ je výsledná daň nulová, jelikož ji slevy celou pokryly. Daň u zaměstnance tvoří pouhých 3,33 % jeho odvodů. Odvod zdravotního pojištění je vypočten z hrubé mzdy ve výši 6 588 Kč, to tvoří 39,55 % z odvodů a sociální zabezpečení ve výši 9 516 Kč, které tvoří 57,12 %. Rozdíl oproti předchozím variantám nastává v platbě sociálního pojistného u OSVČ. Jelikož je poplatník studentem tak je jeho samostatná činnost považována za vedlejší, tudíž pro něj neplatí minimální vyměřovací základ pro tyto odvody, ale platí je ze skutečného vyměřovacího základu. Zdravotního pojištění je ve výši 3 953 Kč. Od příjmů jsou odečteny výdaje, čímž vznikne částka 58 560, z ní je vyměřovacím základem 50 %, tedy 29 980 a z této částky je vypočteno zdravotní pojištění ve výši 13,5 %. Zdravotní pojištění u zaměstnance je vypočteno z hrubé mzdy. Příspěvek na sociální zabezpečení u OSVČ při příjmu 146 400 je nulový. Poplatník totiž nedosáhl za zdaňovací období rozhodného příjmu 71 950 Kč, kdy se za rozhodný příjem považuje příjem snížený o výdaje. Poplatníkovy příjmy po odečtení výdajů jsou 58 560 Kč, což je rozdíl 13 390 Kč. Platba zdravotního pojištění tvoří u OSVČ 100 % jeho odvodů. Celkové odvody zaměstnance jsou ve výši 16 659 Kč, jeho míra zatížení je u tohoto příjmu nejnižší a to 11,38 %, jeho odvody na dani i sociálním pojistném jsou vyšší než odvody OSVČ více než čtyřikrát. Míra daňového zatížení u OSVČ je 2,7 %. Všechny ze tří odvodů jsou u OSVČ nižší.

U hrubého ročního příjmu 1,8 mil. Kč se základy daně u poplatníku liší o 1 121 700 Kč. Zaměstnancovy výdaje hradí zaměstnavatel. U OSVČ jsou uplatněny výdaje v maximální

částce 600 tis. Kč. Základ daně OSVČ je necelým dvojnásobkem. V obou případech je využita sleva na poplatníka a studenta, ty však při vysokém příjmu nepokryly celou daň a pouze ji snížily. U zaměstnance je nutno daň navýšit o solidární navýšení. Základ pro toto navýšení je 361 008 Kč. Celková daň z příjmů zaměstnance je 344 666 Kč a tvoří 66,38 % celkových odvodů. Podnikateli vyšla částka o 193 526 nižší, tedy 151 140 a tvoří 37,10 % celkových odvodů. Zdravotní pojištění je u poplatníků shodné. U zaměstnance tvoří 15,6 % z odvodů, u OSVČ 19,89 %. Platba solidárního navýšení daně u zaměstnance současně znamená odvod na sociální zabezpečení z max. vyměřovacího základu, tedy částku 93 535 Kč, které tvoří 18,02 % odvodů. Pokud by tato hranice nebyla, zaměstnanec by odvedl částku 117 000 Kč. OSVČ zaplatil o 81 665 Kč více a částka tohoto odvodu ve výši 175 200 Kč tvoří 43,01 % jeho odvodů. Na daňových z příjmů zaplatil zaměstnanec více, na SP méně, a ZP je u obou stejné. Celkové zatížení zaměstnance je 28,84 % a OSVČ 22,63 %. Rozdíl mezi odvody je 111 861 Kč. Celkové odvody zaměstnance včetně odvodů za něj jeho zaměstnavatelem tvoří 57,83 %.

Tab. 14 Daňové zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování)

Roční příjmy		Odvody na dani z příjmu a sociálním pojistném				Kdo má nižší daň. zatížení
		ZAMĚSTNANEC		OSVČ		
1.	146 400 Kč	16 659 Kč	11,38 %	3 953 Kč	2,70 %	OSVČ
2.	240 000 Kč	45 780 Kč	19,08 %	20 496 Kč	8,54 %	OSVČ
3.	359 748 Kč	83 013 Kč	23,08 %	30 724 Kč	8,54 %	OSVČ
4.	420 000 Kč	101 760 Kč	24,23 %	35 868 Kč	8,54 %	OSVČ
5.	480 000 Kč	120 420 Kč	25,09 %	40 992 Kč	8,54 %	OSVČ
6.	600 000 Kč	157 740 Kč	26,29 %	58 380 Kč	9,73 %	OSVČ
7.	720 000 Kč	195 060 Kč	27,09 %	75 828 Kč	10,53 %	OSVČ
8.	840 000 Kč	232 380 Kč	27,66 %	93 276 Kč	11,10 %	OSVČ
9.	960 000 Kč	269 700 Kč	28,09 %	110 724 Kč	11,53 %	OSVČ
10.	1 080 000 Kč	307 020 Kč	28,43 %	145 620 Kč	13,48 %	OSVČ
11.	1 200 000 Kč	344 340 Kč	28,70 %	189 240 Kč	15,77 %	OSVČ
12.	1 800 000 Kč	519 201 Kč	28,84 %	407 340 Kč	22,63 %	OSVČ
13.	2 400 000 Kč	686 301 Kč	28,60 %	650 711 Kč	27,11 %	OSVČ
14.	2 629 640 Kč	750 255 Kč	28,53 %	750 255 Kč	28,53 %	stejně
15.	3 000 000 Kč	853 401 Kč	28,45 %	910 811 Kč	30,36 %	zaměstnanec
16.	3 600 000 Kč	1 020 501 Kč	28,35 %	1 153 097 Kč	32,03 %	zaměstnanec
17.	4 200 000 Kč	1 187 601 Kč	28,28 %	1 325 597 Kč	31,56 %	zaměstnanec

Tabulka č. 14 zobrazuje celkové částky odvodů a míru zatížení porovnávaných subjektů při stejných příjmech. Odvody jsou vypočteny u 17 příjmů. Detailní výpočty jsou obsaženy

v příloze č. 3. Vyznačen je příjem, při kterém je zatížení u OSVČ nejnižší a příjem, při kterém je zatížení u poplatníků stejné.

Oproti předchozím příkladům nastává v tomto změna. U nízkých příjmů není méně zatížen zaměstnanec, ale OSVČ, což je zapříčiněno skutečnými vyměřovacími základy u sociálního pojistného. Oba nejsou ovlivněni minimálními odvody. Maximální působí na zaměstnance u šesti posledních příjmů, u druhého poplatníka tato hranice ovlivnila pouze dva poslední příjmy. U zaměstnance působí solidární navýšení od 12. příjmu, u OSVČ od 13.

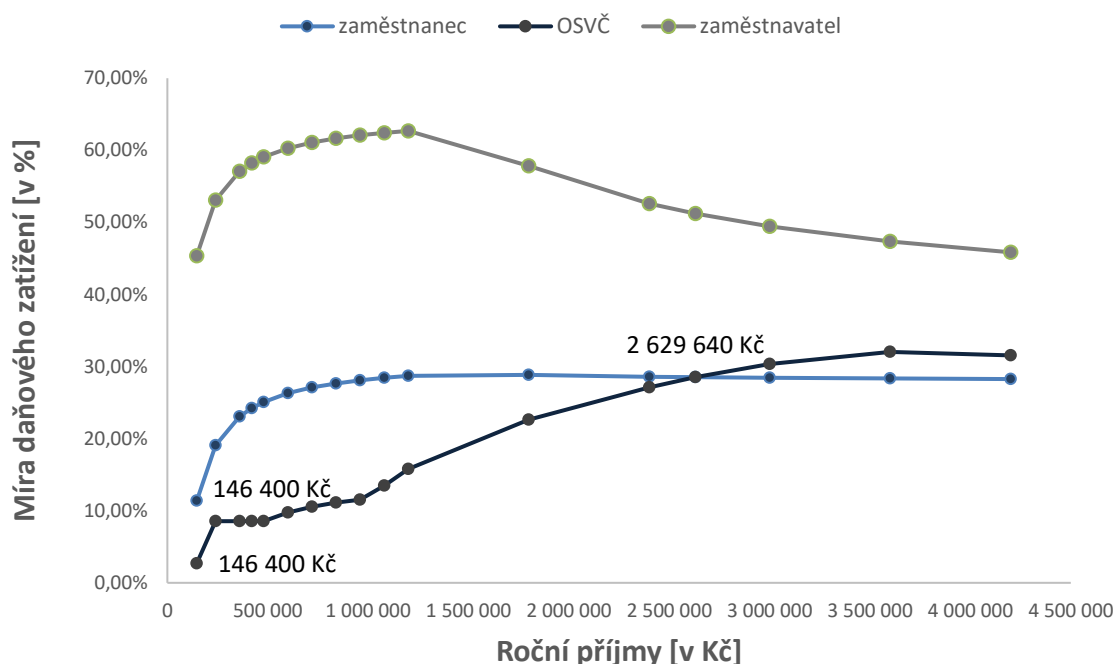
Jak již bylo zmíněno u prvního příkladu, zaměstnanec má nejnižší zatížení při minimální mzdě a jeho zatížení s vyšším příjmem roste až do chvíle maximálního odvodu na sociálním zabezpečení. S rostoucím příjmem je pak odvod na sociálním zabezpečení stále stejný, a to je důvodem nepatrného snižování míry daňového zatížení.

Nejnižší zatížení u OSVČ je taktéž u nejnižšího příjmu, se kterým je v tomto příkladu počítáno. To je zapříčiněno odvody na sociálním pojistném ze skutečného vyměřovacího základu.

Stejná míra daňového zatížení u OSVČ u čtyř následujících příjmů po nejnižším je následkem nulové daně u těchto příjmů, jelikož byla daň před slevami nižší než úhrn slev využitých poplatníkem. Úměrně k příjmu se zvyšuje pouze platba na zdravotním pojištění.

U příjmu 2 629 640 Kč je míra daňového zatížení stejná. Odvody na každou ze tří částí jsou však rozdílné. Zaměstnanec na dani zaplatí 538 386 Kč, ale OSVČ 316 926 Kč. Zaměstnanec překročil hranici příjmu a musí odvést také solidární daň ve výši 83 346 Kč, ta je obsažena v celkové dani. Na zdravotním pojištění zaplatí zaměstnanec 118 334 Kč a OSVČ 137 001 Kč. Velký rozdíl se nachází v platbě sociálního zabezpečení, kdy zaměstnanec odvedl maximální možný odvod 93 535 Kč a OSVČ 296 328 Kč. Od tohoto příjmu má již menší daňové zatížení zaměstnanec. Maximální možný odvod u OSVČ je 420 186 Kč, který je u dvou největších vypočtených příjmů obsažených v tabulce.

U všech vypočtených příjmů zaplatí OSVČ menší daň. Zdravotní pojištění odvede také nižší, ale pouze do 11. příjmu. Ve 12. příjmu je zatížení stejné a u dalších příjmů je větší odvod u zaměstnance. U prvních 10 příjmů odvede OSVČ méně na SP, u dalších příjmů odvede méně zaměstnanec.

Graf č. 3 Míra daňového zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování)

Graf č. 3 znázorňuje míru zatížení studujícího poplatníka. U nízkých příjmů nebyl nalezen průnik stejného zatížení mezi zaměstnancem a OSVČ. Je to zapříčiněno faktem, že pro studujícího poplatníka není stanoven minimální vyměřovací základ. Nejnižší zatížení obou poplatníků je při nejnižším ročním příjmu, se kterým je v práci počítáno, a to 146 400 Kč. Štřetnutí shodného zatížení nastává u příjmu 2 629 640 Kč.

8.4 Poplatník vyživující dvě děti a využívající nezdanitelné části základu daně

Poslední modelový příklad této kapitoly zobrazuje daňové zatížení poplatníka, který využívá slevu na poplatníka, daňové zvýhodnění na dvě děti žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti a využívá nezdanitelné části základu daně. V průběhu roku 3x bezplatně daroval krev, ke kterým má potvrzení. Dále si v průběhu roku platil životní pojištění ve výši 25 200 Kč a také pojistné na doplňkové penzijní spoření ve výši 15 500 Kč, které je již po odečtení státního příspěvku.

Poplatník pracuje v oboru kosmetických služeb. U OSVČ jsou uplatněny výdaje procentem z příjmů ve výši 80, které jsou uplatněné do maximální částky 800 000 Kč. Tabulka 16 zobrazuje výpočet ročního daňového zatížení poplatníka u příjmů 146 400 Kč a 1,8 mil. Kč.

Tab. 15 Výpočty daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdanitelné položky základu daně (vlastní zpracování)

poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	12 200 Kč	12 200 Kč	150 000 Kč	150 000 Kč
hrubý roční příjem	146 400 Kč	146 400 Kč	1 800 000 Kč	1 800 000 Kč
paušální výdaje 80 %		117 120 Kč		800 000 Kč
nezdanitelné částky základu daně	48 500 Kč	43 892 Kč	48 500 Kč	48 500 Kč
základ daně	147 600 Kč	0 Kč	2 273 200 Kč	951 500 Kč
daň 15 %	22 140 Kč	0 Kč	340 980 Kč	142 725 Kč
daň 7 %			25 271 Kč	
slevy	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	0 Kč	0 Kč	341 411 Kč	117 885 Kč
daňové zvýhodnění	34 608 Kč	34 608 Kč	34 608 Kč	34 608 Kč
daň po daňovém zvýhodnění	-34 608 Kč	-34 608 Kč	306 803 Kč	83 277 Kč
ZP	6 588 Kč	24 283 Kč	81 000 Kč	67 500 Kč
SP	9 516 Kč	26 263 Kč	93 535 Kč	146 000 Kč
celkové odvody	-18 504 Kč	15 938 Kč	481 338 Kč	296 777 Kč

V modelovém příkladu jsou využity tři nezdanitelné části základu daně. Poplatník v průběhu roku 3x daroval krev. Darování krve spadá do bezúplatných plnění fyzické osoby. Za jeden odběr je poplatníkovy snížen základ daně o 3 000 Kč. V modelovém příkladu se jedná o 3 odběry, tedy o částku 9 000 Kč. V úhrnu lze odečíst maximálně 15 % základu daně. U zaměstnance lze odečíst celá částka. U OSVČ je základem daně příjem snížený o výdaje, tedy 29 280 Kč. 15 % z této částky je 4 392 Kč a základ daně lze tedy snížit pouze o tuto částku. Poplatník v průběhu roku zaplatil 25 200 Kč na životním pojištění. Odečíst je však možné maximálně 24 000 Kč, které jsou v tomto příkladu odečteny. Stejným limitem je omezen odečet zaplaceného pojistného na penzijní připojištění. Základ daně je tedy snížen o celou částku 15 500 Kč, která je již po odečtení státního příspěvku. Zaměstnanec si celkem odečte od základu daně 48 500 Kč a OSVČ 43 892 Kč. Základ daně u OSVČ je po snížení nulový, tudíž i výsledná daň je nulová. Zaměstnancova daň po odečtení slevy na poplatníka je také nulová, i přes základ daně ve výši 147 600 Kč. V obou případech poplatník získá daňový bonus 34 608 Kč, za první dítě 15 204 Kč a druhé 19 404 Kč. Sociální pojistné je u zaměstnance vypočteno z hrubé mzdy a celková částka činí 16 104 Kč. Získaný daňový bonus je vyšší než celkový odvod na sociálním pojistném. Poplatník tedy není daňově zatížen, naopak jeho celkové zatížení je záporné, jelikož víc peněz dostal od státu, než zaplatil na pojistném, procento zatížení je tedy -12,64. OSVČ při stejné výši příjmu odvedlo na pojistném

50 546 Kč. Tyto částky jsou vypočteny z minimálního vyměřovacího základu. Z této částky je odečten daňový bonus. Celkové zatížení OSVČ je ve výši 15 938 Kč s mírou zatížení 10,89 %.

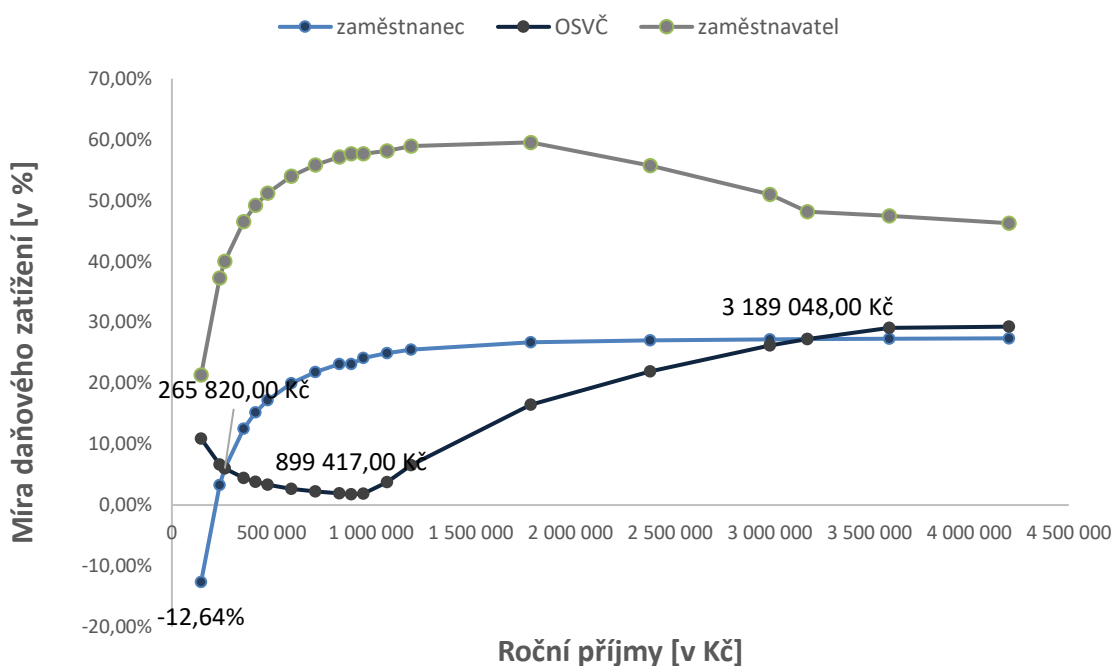
Při měsíční výši příjmu 150 000 Kč je uplatněna maximální možná výše výdajů 800 000 Kč. Nikoliv skutečných 80 %, což by bylo 1 440 000 Kč. Při tomto příjmu lze již u OSVČ odečíst celých 9 000 Kč za odběry krve. Základ daně je po odčitatelných položkách u zaměstnance vyšší o 1 321 700 Kč. Na dani i zdravotním pojištění zaplatí OSVČ méně. Na sociálním zabezpečení však zaplatí o 52 465 Kč více. Při tomto příjmu je celkové zatížení nižší u OSVČ.

Tab. 16 Daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdánitelné položky základu daně (vlastní zpracování)

Roční příjmy		Odvody na dani z příjmu a sociálním pojistném				Kdo má nižší daň. zatížení
		ZAMĚSTNANEC		OSVČ		
1.	146 400 Kč	-18 504 Kč	-12,64 %	15 938 Kč	10,89 %	zaměstnanec
2.	240 000 Kč	7 917 Kč	3,30 %	15 938 Kč	6,64 %	zaměstnanec
3.	265 820 Kč	15 933 Kč	5,99 %	15 938 Kč	6,00 %	zaměstnanec
4.	359 748 Kč	45 150 Kč	12,55 %	15 938 Kč	4,43 %	OSVČ
5.	420 000 Kč	63 897 Kč	15,21 %	15 938 Kč	3,79 %	OSVČ
6.	480 000 Kč	82 557 Kč	17,20 %	15 938 Kč	3,32 %	OSVČ
7.	600 000 Kč	119 877 Kč	19,98 %	15 938 Kč	2,66 %	OSVČ
8.	720 000 Kč	157 197 Kč	21,83 %	15 938 Kč	2,21 %	OSVČ
9.	840 000 Kč	194 517 Kč	23,16 %	15 938 Kč	1,90 %	OSVČ
10.	899 417 Kč	212 994 Kč	23,68 %	15 938 Kč	1,77 %	OSVČ
11.	960 000 Kč	231 837 Kč	24,15 %	17 707 Kč	1,84 %	OSVČ
12.	1 080 000 Kč	269 157 Kč	24,92 %	40 440 Kč	3,74 %	OSVČ
13.	1 200 000 Kč	306 477 Kč	25,54 %	78 677 Kč	6,56 %	OSVČ
14.	1 800 000 Kč	481 338 Kč	26,74 %	296 777 Kč	16,49 %	OSVČ
15.	2 400 000 Kč	648 438 Kč	27,02 %	526 148 Kč	21,92 %	OSVČ
16.	3 000 000 Kč	815 538 Kč	27,18 %	786 248 Kč	26,21 %	OSVČ
17.	3 189 048 Kč	868 194 Kč	27,22 %	868 194 Kč	27,22 %	stejně
18.	3 600 000 Kč	982 638 Kč	27,30 %	1 046 348 Kč	29,07 %	zaměstnanec
19.	4 200 000 Kč	1 149 738 Kč	27,37 %	1 230 234 Kč	29,29 %	zaměstnanec

Tabulka 16 podává přehled o odvodovém zatížení a míře daňového zatížení při několika příjmech. Jednotlivé výpočty odvodů jsou obsaženy v příloze č. 4. U prvních třech příjmů je méně daňově zatížen zaměstnanec. Příjem, při kterém je zatížení téměř identické je 265 820 Kč. Odvody OSVČ jsou u devíti příjmů naprosto stejné, míra zatížení je však stále nižší z důvodu vyššího a vyššího příjmu. Příčinou stejného zatížení u těchto příjmů je nulová

daň po slevách ve všech případech a odvod sociálního pojistného z minimálního vyměřovacího základu, tím pádem při přičtení daňového bonusu vyjde vždy stejné daňové zatížení. To se změní u příjmu 960 000 Kč. Daň po slevách je stále nulová, daňové zvýhodnění stále v plné výši a zdravotní pojištění stejné jako u předchozího příjmu. Změnil se pouze vyměřovací základ pro výpočet odvodu na sociální zabezpečení, jelikož je skutečný ve výši 96 000 Kč, tedy vyšší než ten minimální. Stejné zatížení je při příjmu 3 189 048 Kč, kdy je míra zatížení 27,22 %. Od tohoto příjmu je opět nižší zatížení u zaměstnance.

Graf č. 4 Míra daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdani- telné položky základu daně (vlastní zpracování)

Graf č. 4 znázorňuje míru daňového poplatníka uplatňujícího daňové zvýhodnění na dvě děti a využívající nezdani- telné části základu daně. Stejná míra daňového zatížení nastává u dvou příjmů. Při ročním příjmu 265 820 Kč je míra daňového zatížení 6 %. Další shoda nastává u příjmu 3 189 048 Kč, kdy je míra 27, 22 %. Nejnižší zatížení OSVČ nastává při příjmu 899 417 Kč, kdy je zatížen odvodovou povinností pouze z 1,77 %.

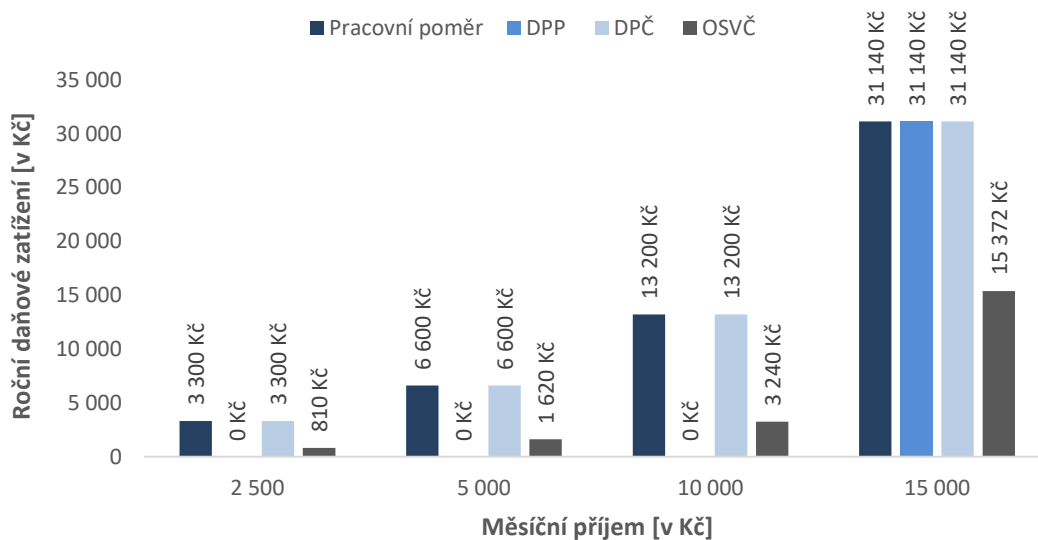
9 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA POBÍRAJÍCÍHO STAROBNÍ DŮCHOD

Modelový příklad srovnává roční daňové zatížení důchodce při všech možnostech pracovního vztahu, tedy kdyby pracoval na pracovní smlouvu nebo na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti anebo vykonával vedlejší samostatnou činnost. Daňové zatížení je vypočteno z měsíčního příjmu od 2 500 Kč do 15 000 měsíčně. Je srovnáno roční daňové zatížení, tedy měsíční příjem je vynásoben 12 a z něj vypočteno celkové daňové zatížení poplatníka. U 2,5 tisíce se jedná o roční příjem 30 tisíc. U 5 tisíc měsíčně o 60 tisíc, u 10 tisíc o 120 tisíc a u 15 tisíc měsíčně se jedná o příjem ve výši 180 tisíc Kč.

U DPP je u tohoto příkladu dodržen limit 300 hodin ročně a u DPČ je dodržen rozsah, který nepřekračuje v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby.

Poplatník pobírající starobní důchod nemusí při uzavření pracovního vztahu doplácet zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu, jak je tomu u ostatních poplatníků, za které není plátcem zdravotního pojištění stát.

Graf 1 Daňové zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod (vlastní zpracování)

Nevýhodou důchodce zaměstnaného na pracovní smlouvu jsou vyšší daně a odvody na sociálním pojistném, které je při tomto pracovním vztahu povinen platit ze skutečného výdělku. Důchodce pracující na DPP neplatí sociální pojistné do částky 10 000 Kč měsíčně. Jeho čistá odměna je tedy do tohoto příjmu vyšší, než pokud by byl zaměstnán na DPČ nebo PS. Nevýhodou práce na DPP je, že i když důchodce pracuje, tak se jeho starobní důchod nezvyšuje, jelikož neodvádí příspěvek na sociální zabezpečení. Také nemá ze zákona nárok

u obou dohod na nemocenskou a dovolenou. DPČ je pro důchodce výhodné díky krátkému úvazku a zvýšení důchodu, díky placení příspěvku na sociální zabezpečení, což je v této práci považováno za nevýhodu, jelikož je posuzováno pouze daňové zatížení.

Samostatná činnost vykonávaná poplatníkem, který pobírá starobní důchod je považována za vedlejší samostatnou činnost. U této činnosti není odváděno sociální pojistné z minimálního vyměřovacího základu, ale je placeno pouze ze skutečného vyměřovacího základu. Daň z příjmů není u OSVČ odvedena ani u jednoho z příjmů. Základní sleva na poplatníka je vyšší než vypočtená daň, tudíž je při její aplikaci daň po slevách nulová. U pracovněprávních vztahů sleva nevystačila na pokrytí daně pouze u nejvyššího příjmu. Zdravotní pojištění je u OSVČ placeno z jakéhokoliv výdělku. Jinak je tomu u odvodu na sociální zabezpečení, které se platí až od rozhodného příjmu. Ten je pro rok 2018 71 950 Kč a je srovnán s příjmem po odečtení výdajů. Při překročení rozhodné částky je příspěvek na sociální zabezpečení vypočten z celé částky. V příkladu jsou využity výdaje procentem z příjmu. Poplatník se zabývá pořádáním kurzů a školení, tudíž jako OSVČ vykonává volnou živnost a je pro určení výdajů použito procento ve výši 60. Příspěvek na sociální zabezpečení je odveden pouze u měsíčního příjmu 15 tisíc. Příjmy po odečtení výdajů jsou ve výši 72 tisíc. Rozdíl mezi rozhodným příjmem je pouhých 50 Kč. Přesto musí být pojištění zapláceno z celé částky 72 tisíc, což činí 10 516 Kč. Nedílnou součástí a zároveň starostí je podání daňového přiznání a přehledů na ČSSZ a zdravotní pojišťovnu.

Z grafu vyplývá že, nejnižší daňové zatížení při příjmu od 2,5 do 10 tisíc spočívá poplatníkovi u DPP. Daňové zatížení je u této dohody při těchto příjmech nulové. U DPČ a PS je zatížení u měsíčního příjmu 2,5 tisíce ve shodné výši 3 300 Kč. 1 350 Kč ZP a 1 950 SP. Míra zatížení obou poplatníků je 11 %. OSVČ při tomto příjmu odvede pouze zdravotní pojištění 810 Kč, jeho zatížení je tedy minimální, pouze 2,7 %.

Při příjmu 5 tisíc, je odvedeno u DPČ a PS 6 600 Kč, které je tvořeno 40,91 % ZP a 59,09 % SP. Míra daňového zatížení je opět 11 %. OSVČ odvede opět pouze zdravotní pojištění 1 620 Kč, jeho míra daňového zatížení zůstává stále 2,7 %.

Při měsíčním příjmu 10 tisíc odvede zaměstnanec pracující na PS nebo DPČ na odvodech 13 200 Kč, to je tvořeno 5,4 tisíci ZP a 7,8 tisíci na SP. OSVČ zaplatí při příjmu 10 tisíc opět pouze ZP ve výši 3 240 Kč.

Zatížení OSVČ je u příjmů do 10 000 Kč vždy na druhém místě. Pro důchodce je tedy do 10 tisíc daňově nejvýhodnější DPP a od této částky samostatná činnost.

Při měsíčním příjmu 15 tisíc nastává stejné zatížení u všech pracovněprávních vztahů. Zaměstnanec je odvody zatížen z 17,3 %, tedy odvody ve výši 31 140 Kč. Vypočtena byla daň ve výši 36 180 Kč, od které byla odečtena sleva na poplatníka 24 840 Kč, která snížila daňovou povinnost o 68,66 % na 11 340 Kč. Sociální pojistné tvoří ZP ve výši 8 100 Kč a SP 11 700 Kč. Z celkových odvodů tvoří nejmenší část ZP 26,01 %, následuje daň z příjmů 36,42 % a nejvíce je zatěžující SP 37,57 %.

OSVČ při příjmu 15 tisíc odvede nejen ZP 4 860 Kč, ale i SP 10 512 Kč. Celkové odvody ve výši 15 372 jej zatěžují na 8,54 %. Úhrn odvodů tvoří z 31,62 % ZP a z 68,38 % SP.

Tab. 17 Daňové zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod (vlastní zpracování)

měsíční příjem [v Kč]		2 500		5 000		10 000		15 000	
roční příjem [v Kč]		30 000		60 000		120 000		180 000	
celkové roční odvody [v Kč]	Pracovní poměr	3 300		6 600		13 200		31 140	
	DPP	0		0		0		31 140	
	DPČ	3 300		6 600		13 200		31 140	
	OSVČ	810		1 620		3 240		15 372	
činnost s nejnižšími celkovými odvody		DPP		DPP		DPP		OSVČ	
roční daňová povinnost [v Kč]	Pracovní poměr	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	11 340	36,42 %
	DPP	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	11 340	36,42 %
	DPČ	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	11 340	36,42 %
	OSVČ	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
činnost s nejnižší daňovou povinností		všichni		všichni		všichni		OSVČ	
roční odvod ZP [v Kč]	Pracovní poměr	1 350	40,91 %	2 700	40,91 %	5 400	40,91 %	8 100	26,01 %
	DPP	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	8 100	26,01 %
	DPČ	1 350	40,91 %	2 700	40,91 %	5 400	40,91 %	8 100	26,01 %
	OSVČ	810	100,00 %	1 620	100,00 %	3 240	100,00 %	4 860	31,62 %
činnost s nejnižším odvodem ZP		DPP		DPP		DPP		OSVČ	
roční odvod SP [v Kč]	Pracovní poměr	1 950	59,09 %	3 900	59,09 %	7 800	59,09 %	11 700	37,57 %
	DPP	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	11 700	37,57 %
	DPČ	1 950	59,09 %	3 900	59,09 %	7 800	59,09 %	11 700	37,57 %
	OSVČ	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	10 512	68,38 %
činnost s nejnižším odvodem SP		DPP, OSVČ		DPP, OSVČ		DPP, OSVČ		OSVČ	

Tabulka 17 uvádí jednotlivé odvody u porovnávaných činností a v jakém poměru jsou jednotlivé odvody k těm celkovým. Jednotlivé výpočty jsou obsaženy v příloze č. 5.

10 SROVNÁNÍ MĚSÍČNÍHO DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ U VŠECH PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ A OSVČ

Následujícími dvěma modelovými příklady je zobrazeno měsíční daňové zatížení ženy v domácnosti, která nepečuje o žádné dítě, a studentky při stejné výši příjmu 5 000 Kč měsíčně. Výpočty jsou provedeny pro všechny druhy pracovněprávního vztahu. OSVČ podává daňové přiznání a přehledy pro sociální zabezpečení a zdravotní pojišťovnu až po konci zdaňovací období, kdy sečte veškeré své příjmy. Poplatníci v této práci vykonávali činnost po celých 12 měsících ve stejné výši 5 000 Kč. Záloha na ZP a SP jim za těchto podmínek tedy nebude vrácena a měsíční daňové zatížení je bráno jako konečné.

10.1 Daňové zatížení poplatníka v domácnosti při příjmu 5 000 Kč měsíčně

První modelový příklad v této kapitole srovnávající měsíční daňové zatížení u všech pracovněprávních vztahů a OSVČ srovnává zatížení poplatníka, kterým je žena v domácnosti ve věku 45 let, která nepečuje celodenně osobně a řádně o dítě do 7 let nebo o dvě děti do 15 let, nepobírá žádný důchod z českého důchodového zabezpečení, není v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a ani za ni není plátcem stát z jiného důvodu. Je tedy státem brána jako osoba bez zdanitelných příjmů a je povinna platit zdravotní pojištění alespoň z minimálního vyměřovacího základu, kterým je minimální mzda. Soustavná činnost tohoto poplatníka je tedy považována za hlavní. Tento příjem je jejím jediným příjmem, poplatník podepsal prohlášení k dani a uplatňuje výdaje procentem z příjmu. Vykonává volnou živnost, u které je procento ve výši 60 %. Poplatník se nachází v odvětví, zabývajícím se reklamní činností.

Tab. 18 Daňové zatížení poplatníka v domácnosti (vlastní zpracování)

	PP	DPP	DPČ		OSVČ - hlavní
mzda/odměna	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	příjem	5 000 Kč
Superhrubá mzda	6 700 Kč	0 Kč	6 700 Kč	výdaje 60 %	3 000 Kč
daňový základ	6 700 Kč	5 000 Kč	6 700 Kč	daňový základ	2 000 Kč
daň 15 %	1 005 Kč	750 Kč	1 005 Kč	Daň 15 %	300 Kč
základní sleva	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	základní sleva	2 070 Kč
daň po slevě	0 Kč	0 Kč	0 Kč	daň po slevě	0 Kč
ZP zaměstnanec	1 197 Kč	0 Kč	225 Kč	ZP	2 024 Kč
ZP zaměstnavatel	450 Kč	0 Kč	450 Kč	SP	2 189 Kč
ZP celkem	1 647 Kč	0 Kč	675 Kč	celkem odvody	4 213 Kč
SP zaměstnanec	325 Kč	0 Kč	325 Kč		
SP zaměstnavatel	1 250 Kč	0 Kč	1 250 Kč		
SP celkem	1 575 Kč	0 Kč	1 575 Kč		
celkem odvody zaměstnanec	1 522 Kč	0 Kč	550 Kč		
celkem odvody	3 222 Kč	0 Kč	2 250 Kč		
čistá mzda/odměna	3 478 Kč	5 000 Kč	4 450 Kč	čistý zisk	787 Kč
doplatek ZP	0 Kč	1 647 Kč	972 Kč	Doplatek ZP	0 Kč
konečné odvody zaměstnance	1 522 Kč	1 647 Kč	1 522 Kč	konečné odvody OSVČ	4 213 Kč
míra daň. zatížení	30,44 %	32,94 %	30,44 %	míra daň. zatížení	84,26 %

Při výpočtu daňové povinnosti je poplatníkovi uplatněna pouze základní sleva ve výši 2 070 Kč. Ta převýšila vypočtenou daň u všech srovnávaných variant a daň je u všech poplatníků nulová. U pracovního poměru je zaměstnanec povinen odvést ZP alespoň z minimální mzdy, tento doplatek ve výši 972 Kč je hrazen prostřednictvím zaměstnavatele, kterému zákon tuto povinnost ukládá, ale doplatek je sražen z poplatníkovy mzdy. Poplatník tedy dostane čistou mzdu již po odečtení doplatku do minimálního odvodu ZP. Zaměstnanec tedy v úhrnu na ZP zaplatí 1 197 Kč a jeho zaměstnavatel 450 Kč, což je celkem 1 647 Kč, tedy 13,5 % z 12 200 Kč. SP je vypočteno z hrubé mzdy ve výši 325 Kč.

U DPP při příjmu 5 000 Kč není odvedeno ZP, ani SP. ZP musí poplatník doplatit na zdravotní pojišťovně sám v celkové minimální výši 1 647 Kč. SP doplácet nebude.

U DPČ je situace obdobná jako u PP, pouze poplatníkovi není doplatek sražen rovnou z odměny, ale doplatí jej sám na zdravotní pojišťovně. Jeho čistá odměna je sice vyšší, ale po odvodu povinného minima budou odvody stejné jako u PP. SP je vypočteno z celé odměny. Poplatníková odvodová povinnost je tedy 1 522 Kč. Jelikož je činnost OSVČ považována za hlavní je poplatník povinen zaplatit zálohy alespoň v minimální výši, na ZP 2 024 Kč

a na SP 2 189 Kč. Daňové zatížení je v tomto případě nejnižší při pracovním poměru a DPČ. Z pracovního poměru plyne sice více zaměstnaneckých benefitů, DPČ však může být výhodnější její nahodilostí. Nejméně výhodné je při příjmu 5 000 Kč provozování samostatné činnosti, při kterých jsou odvody ve výši 4 213 Kč. Tato vysoká částka je způsobena povinností odvodu z minimálního vyměřovacího základu u hlavní činnosti. Čistý zisk z příjmu 5 000 Kč je 787 Kč. Poplatník státu odvede 84,26 % svého příjmu.

10.2 Daňové zatížení studujícího poplatníka při příjmu 5 000 Kč měsíčně

Druhý modelový příklad v této kapitole srovnávající měsíční daňové zatížení u všech pracovních vztahů a OSVČ srovnává daňové zatížení poplatníka, který studuje vysokou školu a je mu 20 let. Student je jednou z osob, za které je plátcem zdravotního pojištění stát. Neodvádí tedy zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu, jak tomu je u příkladu výše, ale pouze ze skutečného.

Tab. 19 Daňové zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování)

	PP	DPP	DPČ		OSVČ - vedlejší
mzda/odměna	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	příjem	5 000 Kč
superhrubá mzda	6 700 Kč	0 Kč	6 700 Kč	výdaje 60 %	3 000 Kč
daňový základ	6 700 Kč	5 000 Kč	6 700 Kč	zisk	2 000 Kč
daň 15 %	1 005 Kč	750 Kč	1 005 Kč	daň	300 Kč
základní sleva	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	základní sleva	2 070 Kč
sleva na studenta	335 Kč	335 Kč	335 Kč		335 Kč
daň po slevě	0 Kč	0 Kč	0 Kč	daň po slevě	0 Kč
ZP zaměstnanec	225 Kč	0 Kč	225 Kč	ZP	135 Kč
ZP zaměstnavatel	450 Kč	0 Kč	450 Kč	SP	0 Kč
ZP celkem	675 Kč	0 Kč	675 Kč	celkem SP, ZP	135 Kč
SP zaměstnanec	325 Kč	0 Kč	325 Kč		
SP zaměstnavatel	1 250 Kč	0 Kč	1 250 Kč		
SP celkem	1 575 Kč	0 Kč	1 575 Kč		
celkem odvody zaměstnanec	550 Kč	0 Kč	550 Kč		
celkem odvody	2 250 Kč	0 Kč	2 250 Kč		
čistá mzda/odměna	4 450 Kč	5 000 Kč	4 450 Kč	čistý zisk	4 865 Kč
konečné odvody zaměstnance	550 Kč	0 Kč	550 Kč	konečné odvody OSVČ	135 Kč
míra daň. zatížení	11 %	0 %	11 %	míra daň. zatížení	2,7 %

Samostatná činnost je považována za vedlejší. Jsou uplatněny výdaje procentem z příjmu ve výši 60, jelikož poplatník vykonává překladatelskou činnost. Opět se jedná o pouze jediný poplatníkův příjem.

Při výpočtech je uplatněna jak sleva na poplatníka, tak na studenta. Tyto slevy tvoří úhrnnou částku 2 405 Kč, která opět ve všech případech postačí na vynulování daňové povinnosti.

Při pracovním poměru a dohodě o pracovní činnosti je odvedeno, jak ZP ve výši 225 Kč, tak SP 325 Kč, celkové odvody jsou 550 Kč, míra zatížení poplatníka těmito odvody je 11 %. U DPP je daňové zatížení nulové a poplatník dostane vyplacenou celou odměnu bez žádných odpočtů.

U vedlejší činnosti je zdravotní pojištění vypočteno ze skutečného vyměřovacího základu, který byl 1 000 Kč, ZP je tedy 135 Kč a tvoří celkové odvody poplatníka, jelikož příspěvek na sociální zabezpečení není odveden, z důvodu nedosažení rozhodného příjmu pro jeho platbu. To by však bylo zjištěno až na konci zdaňovacího období. Předpokládá se pravidelnost příjmu 5 000 Kč každý měsíc, což je ročně 60 000 Kč, příjem po odečtení výdajů činí 24 000 Kč a tato částka je menší než rozhodný příjem 71 950 Kč, a proto SP není vypočteno.

11 SHRnutí PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část orientovaná na srovnání daňového zatížení příjmů ze závislé a samostatné činnosti byla rozdělena na tři části.

V první části práce byla provedena analýza ročního daňového zatížení poplatníků v různých životních situacích u několika příjmů začínajících dvanáctinásobkem minimální mzdy do ročního příjmu 4,2 mil. Kč. Srovnání bylo provedeno na čtyřech modelových příkladech, a to u zaměstnance zaměstnaného na pracovní smlouvu a u OSVČ, kterými byli bezdětný poplatník, poplatník využívající slevu na manželku a daňové zvýhodnění na dvě děti, poplatník studující na vysoké škole a poplatník uplatňujícího nezdanitelné části základu daně a využívající daňové zvýhodnění na dvě děti. Daňové zatížení zahrnovalo vypočtenou daň z příjmů ve výši 15 % a jednotlivé odvody na sociálním pojistném tedy odvod na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. Srovnáno bylo pouze zatížení zaměstnance jeho odvody, nikoliv odvody za něj placené jeho zaměstnavatelem. V práci byla dodržena omezení týkající se výpočtů.

Zaměstnanec měl daňové zatížení nejnížší vždy u nejnížšího příjmu, se kterým bylo počítáno. OSVČ mělo u nižších příjmů vypočtené celkové odvody ve stejné výši a následně rostly. Výjimku tvořil pouze student vykonávající vedlejší činnost, kterému odvody rostly úměrně k jeho příjmu, do dosažení maximálních odvodů, v důsledku nepovinnosti odvodu z minimálních vyměřovacích základů. U všech příkladů krom výjimky studenta vykonávajícího vedlejší činnost bylo zatížení ze začátku nižší u zaměstnanců. Následně se zatížení střetlo a od bodu střetnutí bylo zatížení nižší u OSVČ. Toto střetnutí bylo způsobeno opět minimálními odvody. Střetnutí nastalo ve chvíli, kdy měl zaměstnanec odvod roven minimálnímu odvodu OSVČ. U bezdětného poplatníka střetnutí nastalo při velikosti odvodu 50 546 Kč, u poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího slevy na manželku při stejných odvodech ve výši 15 938 Kč. Poplatník využívající nezdanitelné části základu daně měl zatížení téměř stejné také při odvodu 15 938 Kč. U studenta při nízkých příjmech ke střetnutí nedošlo. Od bodu střetnutí, který byl graficky znázorněn bylo zatížení nižší u OSVČ. Následovalo několik příjmů, kdy bylo zatížení u OSVČ nižší, poté nastalo opět střetnutí zatížení, které způsobily maximální odvody na sociálním zabezpečení u zaměstnance, a zatížení bylo nižší opět u něj. Zaměstnancovo zatížení roste úměrně k příjmu do bodu, kdy je sociální zabezpečení odvedeno z maximálního vyměřovacího základu, poté klesá. OSVČ má zatížení nejvyšší u nejnížšího příjmu z důvodu minimálního vyměřovacího základu, následně klesá.

Nejnižšího zatížení bylo u 1. příkladu docíleno u příjmu 449 748 Kč, u 2. a 4. příkladu u 899 417 Kč, u 3. příkladu bylo nejnižší zatížení u nejnižšího příjmu, jelikož bylo pojistné vypočteno ze skutečných vyměřovacích základů.

Při výkonu vedlejší činnosti byl student méně daňově zatížen až do příjmu 2 629 640 Kč, při kterém bylo zatížení se zaměstnancem stejné. Od dalších příjmů bylo zatížení nižší u zaměstnance, jelikož u něj byl vypočten příspěvek na sociální zabezpečení z maximálního vyměřovacího základu.

Od příjmu 1 438 992 Kč platil u zaměstnance nejen maximální vyměřovací základ, ale také solidární navýšení daně. Došlo ke snížení zdanění práce, avšak úspora z platby na sociální zabezpečení byla vyšší než navýšená daňová povinnost solidární daní. To je důvodem následného klesání míry daňového zatížení. Strop pro výpočet částky, nad kterou není placeno sociální zabezpečení neustále stoupá v závislosti na průměrné mzdě. U OSVČ se tyto dvě povinnosti nekřížily. Nejprve muselo být vypočteno solidární navýšení u příjmů, které po odečtení výdajů byly vyšší než 1 438 992 Kč. Maximálních odvodů na sociálním zabezpečení bylo dosaženo až při vyšších příjmech, kdy vyměřovací základ, tedy příjem po odečtení výdajů podělen dvěma byl vyšší než rozhodná částka.

V druhé části práce bylo vypočteno roční daňové zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod. Celkové odvody a míra zatížení byla vypočtena u čtyřech příjmů. Z výpočtů vyšla jako odvodově nejvýhodnější DPP při příjmu do 10 tis. Kč. Nad tento příjem byl daňově nejvýhodnější výkon vedlejší samostatné činnosti. Shrnuty byly výhody jednotlivých pracovněprávních vztahů a výkonu OSVČ.

Ve třetí části práce bylo srovnáno měsíční daňové zatížení při příjmu 5 000 Kč u poplatníka v domácnosti a studujícího poplatníka. Poplatník v domácnosti s příjmem pouze 5 tisíc měsíčně je považován za osobu bez zdanitelných příjmů, která musí odvést zdravotní pojištění alespoň z minimálního vyměřovacího základu. Nejnižší zatížení bylo zjištěno při vykonávání zaměstnání na pracovní smlouvu a při DPČ, jelikož část zdravotního pojištění bylo odvedeno zaměstnavatelem, tudíž částka minimálního odvodu se zaměstnanci snížila. U DPP poplatník musel zaplatit toto celé minimum sám. Nejvýše byl zatížen poplatník při výkonu hlavní samostatné činnosti a to z 84,26 % z důvodu minimálních vyměřovacích základů.

Měsíční daňové zatížení u studujícího poplatníka bylo nejnižší při práci na DPP, ze které se do 10 tisíc neodvádí SP, ani ZP. Plátcem veřejného zdravotního pojištění je za studenta stát,

tudíž pro něj neplatí povinnost odvodu zdravotního pojištění alespoň z minimálního vyměřovacího základu. Jako druhý nejméně daňově zatěžující vyšel výkon vedlejší samostatné činnosti s odvodem pouze na ZP ve výši 135 Kč. Nejméně výhodné bylo pro studenta pracovat na PP nebo DPČ.

Vývoj daňového zatížení v dalších letech se bude odvíjet také s ohledem na daňový balíček 2019, s kterým dochází ke zvýšení limitu výdajových paušálů na dvojnásobek současného stavu. Tento limit bude poprvé použit v daňovém přiznání pro rok 2020. Od začátku roku 2019 stoupla hranice pro odvod z DPČ z dosavadních 2 500 Kč na 3 000 Kč. Od května se toto navýšení hranice pro odvod bude týkat také odvodu daně z příjmů u této dohody. Často diskutované téma týkající se zrušení superhrubé mzdy a solidárního navýšení je však stále v nedohlednu. Srovnání závislé a samostatné činnosti bude díky častým změnám stále aktuální a zajímavé téma. V práci by šlo dále pokračovat navržením aktuální daňové kalkulačky pro výpočet daně z příjmů, která by zohledňovala minimální i maximální výše vyměřovacích základů, výše slev, uplatnění nezdanitelných částí základu daně a minimální a průměrnou mzdu k danému roku. Tato čísla prochází každým rokem změnou, tudíž aktuální, a hlavně přesné daňové kalkulačky mohou být pro poplatníky velkým přínosem.

Návrh Ministerstva Financí by chtěl od roku 2020 sjednotit celkové odvody drobných podnikatelů, kteří mají příjmy do jednoho milionu korun, do jedné platby. Jedna měsíční platba by zahrnovala minimální odvod sociálního pojistného a 500 Kč u daně z příjmů. Pro zjištění výhodnosti využití tohoto případného jednotného odvodu může být tato práce také přínosná. Podle svého příjmu srovná poplatník odvody uvedené v této práci s odvody, které jsou navrženy do jednotné platby. Výhodnost této jednotné platby však závisí na individuálních podmínkách každého živnostníka. Tato platba bude nejvýhodnější pro bezdětného poplatníka, při překročení roční daňové povinnosti 6 000 Kč. Pro poplatníka se dvěma dětmi a manželkou by tato paušální platba byla nevýhodná, jelikož jeho daňová povinnost do příjmu 1 mil. Kč je menší než velikost paušální platby. Pro OSVČ vykonávající vedlejší činnost by tato jednotná platba byla nevýhodnou a zbytečnou. Všechny tyto diskutované změny mají vliv na tuto práci, což může být dobré pro další zkoumání.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce byla analýza daňového zatížení příjmů ze závislé a samostatné činnosti, včetně odvodů na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení v roce 2018. Nedílnou součástí hlavního cíle byly výpočty výší jednotlivých odvodů. Dílčím cílem práce bylo poskytnutí souhrnného přehledu týkajícího se problematiky zdanění příjmů ze závislé a samostatné činnosti.

V rámci teoretické části byla provedena rešerše literárních pramenů týkající se problematiky zdanění příjmů. Tyto teoretické poznatky byly aplikovány v praktické části při výpočtech daňového zatížení u modelových příkladů.

Praktická část se zabývala celkovým daňovým zatížením poplatníka v roce 2018. Tato část práce byla rozdělena do třech částí. První část obsahovala čtyři modelové příklady simulující možné životní situace poplatníka. Bylo srovnáno daňové zatížení zaměstnance pracujícího na pracovní poměr a OSVČ u bezdětného poplatníka, poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího slevu na manželku, studujícího poplatníka a poplatníka uplatňujícího nezdanitelné části základu daně a daňové zvýhodnění na dvě děti. Komparací bylo při nízkých příjmech zjištěno nižší daňové zatížení u zaměstnance, následně byl zjištěn bod, při kterém bylo zatížení stejné a od tohoto bodu bylo zatížení nižší u OSVČ. Nižší bylo do doby opětovného střetnutí, od kterého bylo zatížení nižší opět u zaměstnance. Tyto situace zapříčinily minimální a maximální vyměřovací základy. Při stejné výši příjmu byl základ daně u zaměstnance vyšší než srovnávaný příjem, kdežto u OSVČ byl základ daně nižší. Výjimku tvořilo zatížení studenta, které bylo nižší u OSVČ i v nízkých příjmech, jelikož pro něj neplatil minimální vyměřovací základ.

Zjištěno bylo také daňové zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod, u kterého bylo nejnižší daňové zatížení u příjmu do deseti tisíc, při práci vykonávané na DPP. Při vyšším příjmu se jevil jako nejméně daňově zatěžující výkon vedlejší samostatné činnosti.

U poplatníka v domácnosti, za kterého není plátcem pojistného stát a měl příjem 5 tisíc měsíčně byla nejméně daňově zatěžující práce vykonávaná na PP nebo DPČ, jelikož část minimálního odvodu na ZP za něj odvedl zaměstnavatel. U studujícího poplatníka, za kterého je plátcem ZP stát je nejméně daňově zatěžující práce na DPP, ze kterého neplynuly při příjmu 5 tisíc žádné odvody.

Srovnání závislé a samostatné činnosti bude díky častým změnám stále velice aktuální téma, o které je mezi veřejností zájem. V práci by šlo dále pokračovat navržením daňové kalkulačky pro výpočet celkových odvodů jak u zaměstnance, tak u OSVČ, která by zohledňovala minimální i maximální výše vyměřovacích základů, výše slev, uplatnění nezdaniitelných částí základu daně a minimální a průměrnou mzdu k danému roku. Tyto čísla prochází každým rokem změnou, tudíž aktuální, a hlavně přesné daňové kalkulačky mohou být pro poplatníky velkým přínosem. Tato daňová kalkulačka by mohla být tématem mé diplomové práce.

V práci by se také mohlo pokračovat srovnáním výhodnosti plánované paušální platby, kdy by bylo opět na modelových příkladech srovnáno celkové daňové zatížení poplatníka při nevyužití a využití paušální částky a uvedení, pro které poplatníky by byla tato platba nejvíce výhodná a od jakého příjmu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

- ANDRAŠČÍKOVÁ, Mária, 2012. *Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem k 2012*. Olomouc: ANAG, 1296 s. ISBN 978-80-7263-713-3.
- DVOŘÁKOVÁ, Veronika, PITTERLING, Marcel, SKALICKÁ, Hana, 2018. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2018*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 294 s. ISBN 978-80-7552-125-5.
- HNÁTEK, Miloslav, 2016. *Zcela legální daňové triky: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. Praha: ESAP, 256 s. ISBN 978-80-9058-9933.
- HNÁTEK, Miloslav, 2018. *Zcela legální daňové triky: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 2. rozšířené vydání. Praha: ESAP, 256 s. ISBN 978-80-905899-6-4.
- HNÁTEK, Miloslav, 2019. *Daňové a nedaňové náklady 2019*. Praha: Grada, 280 s. ISBN 978-80-905899-8-8.
- KLIMEŠOVÁ, Ludmila, 2018. *Daňová optimalizace*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 248 s. ISBN 978-80-87974-17-9.
- KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 272 s. ISBN 978-80-75981-65-3.
- KUČEROVÁ, Dagmar, 2018. *Lexikon mzdového účetnictví pro rok 2019*. 7., aktualiz. vyd. Dagmar Kučerová, ISBN 978-80-905712-5-9
- LIPOVSKÁ, Hana, 2017. *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada, 256 s. ISBN 978-80-271-0120-7.
- MACHÁČEK, Ivan, 2017. *Zaměstnanecké benefity a daně*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 256 s. ISBN 978-80-7552-514-7.
- MARKOVÁ, Hana, 2017. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1.1.2018*. 24. vyd. Praha: Grada, 288 s. ISBN 978-80-247-5507-6.
- NOVOTNÝ, Pavel, 2018. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2018*. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-271-0870-1.
- PELC, Vladimír, Petr PELECH, 2018. *Daně z příjmů s komentářem*. 17. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.

- PELECH, Petr, Iva RINDOVÁ, 2018a. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018*. 26. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 392 s. ISBN 978-80-7554-114-7.
- PELECH, Petr, Iva RINDOVÁ, 2018b. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2018*. Olomouc: ANAG, 376 s. ISBN 9788075541819.
- VANČUROVÁ, Alena, 2018. *Zdanění osobních příjmů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 452 s. ISBN 978-80-755-2926-8.
- VANČUROVÁ, Alena, LÁCHOVÁ, Lenka, 2018. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualiz. vyd. Praha: VOX. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2
- VYŠKOVSKÁ, Magdaléna, 2018. *Cizinci a daně: zdaňování všech druhů příjmů fyzických osob - cizích státních příslušníků v ČR*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 260 s. ISBN 999-00-017-9590-0
- SCHMIED, Zdeněk, Růžena KLÍMOVÁ, Marie SALAČOVÁ, a kolektiv, 2017. *Průvodce mzdovou problematikou*. Bohuňovice: Oswald. ISBN 978-80-88128-12-0.
- SPENGL, Christoph, Andreas OESTREICHER, 2011. *Common Corporate Tax Base in EU*. Germany: Physica-Verlag, 175 s. ISBN 978-3-7908-2755-2.
- ŠUBRT, Bořivoj, 2016. *Obsluha mzdy a platu*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 584 s. ISBN 978-80-7554-008-9.
- Šubrt, Bořivoj, Zdeňka Leiblová, Věra Příhodová a kolektiv, 2018. *Abeceda mzdové účetní*. 28. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 632 s. ISBN 978-80-7554-117-8.
- ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- JUREČKA, Václav, 2017. *Makroekonomie*. 3., aktualiz. a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. 368 s. ISBN 978-80-271-0251-8.
- PEMOVÁ, Terezie a Radek PTÁČEK, 2013. *Soukromá a firemní školka od A do Z: jak založit a provozovat soukromé nebo firemní zařízení předškolní výchovy*. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-247-4699-9.

Online zdroje

- Česká republika: exkluzivní srovnání: Zaměstnanec vs. živnostník – odvody, sociální a ekonomická hlediska, 2017. In: *Hospodářská komora ČR*. [online]. 2017 [cit. 05.01.2019].
Dostupné z: https://www.komora.cz/tiskova_zprava/exkluzivni-srovnani-zamestnanec-vs-zivnostnik-odvody-socialni-a-ekonomicka-hlediska/

Česká republika: přehled o počtu OSVČ dle krajů pro rok 2018, 2018. In: *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. [cit. 01.05.2019]. Tabulka ke stažení dostupná z:

<https://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/482FE420-B2D0-4F1B-A14C4C29FAD1048E/0/P%C5%99ehledpo%C4%8DtuOSV%C4%8CdleOSSZaKRAJ%C5%A4Eprosinec2018.pdf>

Česká republika: Zálohy na pojistné na důchodové pojištění, 2018. In: *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. [cit. 15.04.2019]. Dostupné z:

<https://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zalohy-na-pojistne-na-duchodove-pojisteni.htm>

Právní předpisy

ČESKO, 1991. Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2018-12-15]. 1991, ISSN 1213-7235

Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

ČESKO, 1992. Zákon České národní rady č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2019-02-13]. ISSN 1213-7235

Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

ČESKO, 1995. Zákon č.155 ze dne 30.června 1995 o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2019-03-10].

Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>

ČESKO, 1997. Zákon č.48 ze dne 7.března 1997 o veřejném zdravotním pojištění. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2018-11-26].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>

ČESKO, 2005. Zákon č.251 ze dne 2. května 2005 o inspekci práce. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-251>

ČESKO, 2006. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*[online]. [cit. 2019-01-17]. ISSN 1211-1244. Dostupný z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/2919/262-2006.pdf>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DPC	Dohoda o provedení činnosti
DPP	Dohoda o provedení práce
FO	Fyzická osoba
HM	Hrubá mzda
IMF	Mezinárodní měnový fond
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SHM	Superhrubá mzda
SP	Sociální pojištění
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení/průvodce

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1 Míra daňového zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)</i>	<i>50</i>
<i>Graf č. 2 Míra daňového zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)</i>	<i>54</i>
<i>Graf č. 3 Míra daňového zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování)</i>	<i>58</i>
<i>Graf č. 4 Míra daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdanitelné položky základu daně (vlastní zpracování)</i>	<i>61</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti (vlastní zpracování podle Markové, 2017, s. 59)</i>	<i>27</i>
<i>Tab. 2 Výpočet ročního zúčtování záloh na daň ze závislé činnosti (vlastní zpracování podle Markové, 2017, s. 60)</i>	<i>28</i>
<i>Tab. 3 Sazby u zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení (vlastní zpracování podle Novotného, 2018, s. 148)</i>	<i>29</i>
<i>Tab. 4 Zdravotní pojištění a sociální zabezpečení u dohod konaných mimo pracovní poměr (vlastní zpracování podle Vančurové a Láchové, 2018, s. 173)</i>	<i>29</i>
<i>Tab. 5 Odvodové povinnosti závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017).....</i>	<i>36</i>
<i>Tab. 6 Sociální aspekty závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017).....</i>	<i>37</i>
<i>Tab. 7 Ekonomické aspekty závislé a samostatné činnosti (vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2017).....</i>	<i>37</i>
<i>Tab. 8 Odvod ZP a SP u dohod konaných mimo prac. poměr (vlastní zpracování) ...</i>	<i>44</i>
<i>Tab. 9 Výpočet daňového zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)</i>	<i>46</i>
<i>Tab. 10 Daňové zatížení bezdětného poplatníka (vlastní zpracování)</i>	<i>48</i>
<i>Tab. 11 Výpočet daňového zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)</i>	<i>51</i>
<i>Tab. 12 Daňové zatížení poplatníka s manželkou a dvěma dětmi (vlastní zpracování)</i>	<i>52</i>
<i>Tab. 13 Výpočet daňového zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování).....</i>	<i>55</i>
<i>Tab. 14 Daňové zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování).....</i>	<i>56</i>
<i>Tab. 15 Výpočty daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdanitelné položky základu daně (vlastní zpracování)</i>	<i>59</i>
<i>Tab. 16 Daňového zatížení poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdanitelné položky základu daně (vlastní zpracování)</i>	<i>60</i>
<i>Tab. 17 Daňové zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod (vlastní zpracování)</i>	<i>64</i>
<i>Tab. 18 Daňové zatížení poplatníka v domácnosti (vlastní zpracování)</i>	<i>66</i>
<i>Tab. 19 Daňové zatížení studujícího poplatníka (vlastní zpracování).....</i>	<i>67</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Výpočet daňového zatížení a srovnání jednotlivých odvodů u bezdětného poplatníka

Příloha P 2: Výpočet daňového zatížení a srovnání jednotlivých odvodů u poplatníka s dvěma dětmi a manželkou

Příloha P 3: Výpočet daňového zatížení a srovnání jednotlivých odvodů u studujícího poplatníka

Příloha P 4: Výpočet daňového zatížení a srovnání jednotlivých odvodů u poplatníka vyživujícího dvě děti a využívajícího nezdaniitelné části základu daně

Příloha P 5: Výpočet daňového zatížení poplatníka pobírajícího starobní důchod

PŘÍLOHA P I: VÝPOČET DAŇOVÉ POVINNOSTI A SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ U BEZDĚTNÉHO POPLATNÍKA

PRACOVNÍ POMĚR

měsíční hrubá mzda	12 200	20 000		29 979	35 000		40 000	50 000	60 000	70 000	80 000	90 000	100 000	150 000	200 000		250 000	300 000	350 000
roční hrubá mzda	146 400	240 000	242 410	359 748	420 000	449 749	480 000	600 000	720 000	840 000	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	2 629 642	3 000 000	3 600 000	4 200 000
pojistné placené zaměstnavatelem	49 776	81 600	82 419	122 314	142 800	152 915	163 200	204 000	244 800	285 600	326 400	367 200	408 000	521 748	575 748	596 415	629 748	683 748	737 748
superhrubá mzda	196 176	321 600	324 829	482 062	562 800	602 664	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 748	2 975 748	3 226 057	3 629 748	4 283 748	4 937 748
zaokrouhlení	196 100	321 600	324 800	482 000	562 800	602 600	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 700	2 975 700	3 226 000	3 629 700	4 283 700	4 937 700
daň 15%	29 415	48 240	48 720	72 300	84 420	90 390	96 480	120 600	144 720	168 840	192 960	217 080	241 200	348 255	446 355	483 900	544 455	642 555	740 655
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	961 008	1 190 650	1 561 008	2 161 008	2 761 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	67 271	83 346	109 271	151 271	193 271
celkem daň	29 415	48 240	48 720	72 300	84 420	90 390	96 480	120 600	144 720	168 840	192 960	217 080	241 200	373 526	513 626	567 246	653 726	793 826	933 926
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 841	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
daň po slevách	4 575	23 400	23 880	47 460	59 580	65 549	71 640	95 760	119 880	144 000	168 120	192 240	216 360	348 686	488 786	542 406	628 886	768 986	909 086
ZP zaměstnavatel	13 176	21 600	21 816	32 377	37 800	40 477	43 200	54 000	64 800	75 600	86 400	97 200	108 000	162 000	216 000	236 667	270 000	324 000	378 000
ZP zaměstnanec	6 588	10 800	10 909	16 189	18 900	20 239	21 600	27 000	32 400	37 800	43 200	48 600	54 000	81 000	108 000	118 334	135 000	162 000	189 000
ZP celkem	19 764	32 400	32 726	48 566	56 700	60 717	64 800	81 000	97 200	113 400	129 600	145 800	162 000	243 000	324 000	355 002	405 000	486 000	567 000
SP zaměstnavatel	36 600	60 000	60 603	89 937	105 000	112 438	120 000	150 000	180 000	210 000	240 000	270 000	300 000	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748
SP zaměstnanec	9 516	15 600	15 757	23 384	27 300	29 234	31 200	39 000	46 800	54 600	62 400	70 200	78 000	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535
SP celkem	46 116	75 600	76 360	113 321	132 300	141 672	151 200	189 000	226 800	264 600	302 400	340 200	378 000	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283
odvody zaměstnance	20 679	49 800	50 546	87 033	105 780	115 022	124 440	161 760	199 080	236 400	273 720	311 040	348 360	523 221	690 321	754 275	857 421	1 024 521	1 191 621
celkové odvody	70 455	131 400	132 966	209 347	248 580	267 938	287 640	365 760	443 880	522 000	600 120	678 240	756 360	1 044 969	1 266 069	1 350 691	1 487 169	1 708 269	1 929 369
čistá mzda	125 721	190 200	191 864	272 715	314 220	334 727	355 560	438 240	520 920	603 600	686 280	768 960	851 640	1 276 779	1 709 679	1 875 367	2 142 579	2 575 479	3 008 379
míra zatížení zaměstnance	14,13%	20,75%	20,85%	24,19%	25,19%	25,57%	25,93%	26,96%	27,65%	28,14%	28,51%	28,80%	29,03%	29,07%	28,76%	28,68%	28,58%	28,46%	28,37%
míra zatížení																			
včetně odvodů zaměstnavatele	48,13%	54,75%	54,85%	58,19%	59,19%	59,58%	59,93%	60,96%	61,65%	62,14%	62,51%	62,80%	63,03%	58,05%	52,75%	51,36%	49,57%	47,45%	45,94%

OSVČ

příjem	146 400	240 000	242 410	359 748	420 000	449 748	480 000	600 000	720 000	840 000	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	2 629 642	3 000 000	3 600 000	4 200 000
výdaje 60%	87 840	144 000	145 446	215 849	252 000	269 849	288 000	360 000	432 000	504 000	576 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
základ daně	58 560	96 000	96 964	143 899	168 000	179 899	192 000	240 000	288 000	336 000	384 000	480 000	600 000	1 200 000	1 800 000	2 029 642	2 400 000	3 000 000	3 600 000
zaokrouhlení	58 500	96 000	96 900	143 800	168 000	179 800	192 000	240 000	288 000	336 000	384 000	480 000	600 000	1 200 000	1 800 000	2 029 600	2 400 000	3 000 000	3 600 000
daň 15%	8 775	14 400	14 535	21 570	25 200	26 970	28 800	36 000	43 200	50 400	57 600	72 000	90 000	180 000	270 000	304 440	360 000	450 000	540 000
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	590 650	961 008	1 561 008	2 161 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	41 346	67 271	109 271	151 271
celkem daň	8 775	14 400	14 535	21 570	25 200	26 970	28 800	36 000	43 200	50 400	57 600	72 000	90 000	180 000	295 271	345 786	427 271	559 271	691 271
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
daň po slevách	0	0	0	0	360	2 130	3 960	11 160	18 360	25 560	32 760	47 160	65 160	155 160	270 431	320 946	402 431	534 431	666 431
ZP	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	24 283	25 920	32 400	40 500	81 000	121 500	137 001	162 000	202 500	243 000
SP	26 263	26 263	26 263	26 263	26 263	26 266	28 032	35 040	42 048	49 056	56 064	70 080	87 600	175 200	262 800	296 328	350 400	420 186	420 186
Celkové odvody	50 546	50 546	50 546	50 546	50 906	52 679	56 275	70 483	84 691	98 899	114 744	149 640	193 260	411 360	654 731	754 275	914 831	1 157 117	1 329 617
zisk po zdanění	95 854	189 454	191 864	309 202	369 094	397 069	423 725	529 517	635 309	741 101	845 256	930 360	1 006 740	1 388 640	1 745 269	1 875 367	2 085 169	2 442 883	2 870 383
míra zatížení OSVČ	34,53%	21,06%	20,85%	14,05%	12,12%	11,71%	11,72%	11,75%	11,76%	11,77%	11,95%	13,86%	16,11%	22,85%	27,28%	28,68%	30,49%	32,14%	31,66%

SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ

příjem	celkové odvody			poplatník s nižšími celkovými odvody	daňová povinnost			poplatník s nižší daň. povinností	ZP			poplatník s nižšími odvody na ZP	SP			poplatník s nižšími odvody na SP									
	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl										
146 400	20 679	50 546	-29 867	zaměstnanec	4 575	22,12%	0	0,00%	4 575	22,12%	OSVČ	6 588	31,86%	24 283	48,04%	-17 695	-16,18%	zaměstnanec	9 516	46,02%	26 263	51,96%	-16 747	-5,94%	zaměstnanec
240 000	49 800	50 546	-746	zaměstnanec	23 400	46,99%	0	0,00%	23 400	46,99%	OSVČ	10 800	21,69%	24 283	48,04%	-13 483	-26,35%	zaměstnanec	15 600	31,39%	26 263	51,96%	-10 663	-20,63%	zaměstnanec
242 410	50 546	50 546	0	stejně	23 880	47,24%	0	0,00%	23 880	47,24%	OSVČ	10 909	21,58%	24 283	48,04%	-13 374	-26,46%	zaměstnanec	15 757	31,17%	26 263	51,96%	-10 506	-20,79%	zaměstnanec
359 748	87 033	50 546	36 487	OSVČ	47 460	54,53%	0	0,00%	47 460	54,53%	OSVČ	16 189	18,60%	24 283	48,04%	-8 094	-29,44%	zaměstnanec	23 384	26,87%	26 263	51,96%	-2 879	-25,09%	zaměstnanec
420 000	105 780	50 906	54 874	OSVČ	59 580	56,32%	360	0,71%	59 220	55,62%	OSVČ	18 900	17,87%	24 283	47,70%	-5 383	-29,83%	zaměstnanec	27 300	25,81%	26 263	51,59%	1 037	-25,78%	OSVČ
449 748	115 022	52 679	62 343	OSVČ	65 549	56,99%	2 130	4,04%	63 419	52,94%	OSVČ	20 239	17,60%	24 283	46,10%	-4 044	-28,50%	zaměstnanec	29 234	25,42%	26 266	49,86%	2 968	-24,44%	OSVČ
480 000	124 440	56 275	68 165	OSVČ	71 640	57,57%	3 960	7,04%	67 680	50,53%	OSVČ	21 600	17,36%	24 283	43,15%	-2 683	-25,79%	zaměstnanec	31 200	25,07%	28 032	49,81%	3 168	-24,74%	OSVČ
600 000	161 760	70 483	91 277	OSVČ	95 760	59,20%	11 160	15,83%	84 600	43,37%	OSVČ	27 000	16,69%	24 283	34,45%	2 717	-17,76%	OSVČ	39 000	24,11%	35 040	49,71%	3 960	-25,60%	OSVČ
720 000	199 080	84 691	114 389	OSVČ	119 880	60,22%	18 360	21,68%	101 520	38,54%	OSVČ	32 400	16,27%	24 283	28,67%	8 117	-12,40%	OSVČ	46 800	23,51%	42 048	49,65%	4 752	-26,14%	OSVČ
840 000	236 400	98 899	137 501	OSVČ	144 000	60,91%	25 560	25,84%	118 440	35,07%	OSVČ	37 800	15,99%	24 283	24,55%	13 517	-8,56%	OSVČ	54 600	23,10%	49 056	49,60%	5 544	-26,51%	OSVČ
960 000	273 720	114 744	158 976	OSVČ	168 120	61,42%	32 760	28,55%	135 360	32,87%	OSVČ	49 200	15,78%	25 920	22,59%	17 280	-6,81%	OSVČ	62 400	22,80%	56 064	48,86%	6 336	-26,06%	OSVČ
1 080 000	311 040	149 640	161 400	OSVČ	192 240	61,81%	47 160	31,52%	145 080	30,29%	OSVČ	48 600	15,63%	32 400	21,65%	16 200	-6,03%	OSVČ	70 200	22,57%	70 080	46,83%	120	-24,26%	OSVČ
1 200 000	348 360	193 260	155 100	OSVČ	216 360	62,11%	65 160	33,72%	151 200	28,39%	OSVČ	54 000	15,50%	40 500	20,96%	13 500	-5,46%	OSVČ	78 000	22,39%	87 600	45,33%	-9 600	-22,94%	zaměstnanec
1 800 000	523 221	411 360	111 861	OSVČ	348 686	66,64%	155 160	37,72%	193 526	28,92%	OSVČ	81 000	15,48%	81 000	19,69%	0	-4,21%	stejně	93 535	17,88%	175 200	42,59%	-81 665	-24,71%	zaměstnanec
2 400 000	690 321	654 731	35 590	OSVČ	488 786	70,81%	270 431	41,30%	218 355	29,50%	OSVČ	108 000	15,64%	121 500	18,56%	-13 500	-2,91%	zaměstnanec	93 535	13,55%	262 800	40,14%	-169 265	-26,59%	zaměstnanec
2 629 642	754 275	754 275	0	stejně	542 406	71,91%	320 946	42,55%	221 460	29,36%	OSVČ	118 334	15,69%	137 001	18,16%	-18 667	-2,47%	zaměstnanec	93 535	12,40%	296 328	39,29%	-202 793	-26,89%	zaměstnanec
3 000 000	857 421	914 831	-57 410	zaměstnanec	628 886	73,35%	402 431	43,99%	226 455	29,36%	OSVČ	135 000	15,74%	162 000	17,71%	-27 000	-1,96%	zaměstnanec	93 535	10,91%	350 400	38,30%	-256 865	-27,39%	zaměstnanec
3 600 000	1 024 521	1 157 117	-132 596	zaměstnanec	768 986	75,06%	534 431	46,19%	234 555	28,87%	OSVČ	162 000	15,81%	202 500	17,50%	-40 500	-1,69%	zaměstnanec	93 535	9,13%	420 186	36,31%	-326 651	-27,18%	zaměstnanec
4 200 000	1 191 621	1 329 617	-137 996	zaměstnanec	909 086	76,29%	666 431	50,12%	242 655	26,17%	OSVČ	189 000	15,86%	243 000	18,28%	-54 000	-2,42%	zaměstnanec	93 535	7,85%	420 186	31,60%	-326 651	-23,75%	zaměstnanec

PŘÍLOHA P 2: VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ A SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ U POPLATNÍKA S DVĚMA DĚTMI A MANŽELKOU

PRACOVNÍ POMĚR

měsíční hrubá mzda	12 200	20 000		29 979	35 000	40 000	50 000	60 000	70 000		80 000	90 000	100 000	150 000	200 000	250 000		300 000	350 000
roční hrubá mzda	146 400	240 000	322 312	359 748	420 000	480 000	600 000	720 000	840 000	899 417	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	3 000 000	3 189 051	3 600 000	4 200 000
pojistné placené zaměstnavatelem	49 776	81 600	109 586	122 314	142 800	163 200	204 000	244 800	285 600	305 802	326 400	367 200	408 000	521 748	575 748	629 748	646 762	683 748	737 748
superhrubá mzda	196 176	321 600	431 898	482 062	562 800	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 205 219	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 748	2 975 748	3 629 748	3 835 813	4 283 748	4 937 748
zaokrouhlení	196 100	321 600	431 800	482 000	562 800	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 205 200	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 700	2 975 700	3 629 700	3 835 800	4 283 700	4 937 700
daň 15%	29 415	48 240	64 770	72 300	84 420	96 480	120 600	144 720	168 840	180 780	192 960	217 080	241 200	348 255	446 355	544 455	575 370	642 555	740 655
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	961 008	1 561 008	1 750 059	2 161 008	2 761 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	67 271	109 271	122 505	151 271	193 271
celkem daň	29 415	48 240	64 770	72 300	84 420	96 480	120 600	144 720	168 840	180 780	192 960	217 080	241 200	373 526	513 626	653 726	697 875	793 826	933 926
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
daň poslevněch	0	0	15 090	22 620	34 740	46 800	70 920	95 040	119 160	131 100	143 280	167 400	191 520	323 846	463 946	604 046	648 195	744 146	884 246
daňové zvýhodnění 1. dítě	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204
daňové zvýhodnění 2. dítě	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404
daňová povinnost/daňový bonus	-34 608	-34 608	-19 518	-11 988	132	12 192	36 312	60 432	84 552	96 492	108 672	132 792	156 912	289 238	429 338	569 438	613 587	709 538	849 638
ZP zaměstnavatel	13 176	21 600	29 008	32 377	37 800	43 200	54 000	64 800	75 600	80 947	86 400	97 200	108 000	162 000	216 000	270 000	287 014	324 000	378 000
ZP zaměstnanec	6 588	10 800	14 505	16 189	18 900	21 600	27 000	32 400	37 800	40 474	43 200	48 600	54 000	81 000	108 000	135 000	143 508	162 000	189 000
ZP celkem	19 764	32 400	43 513	48 566	56 700	64 800	81 000	97 200	113 400	121 422	129 600	145 800	162 000	243 000	324 000	405 000	430 522	486 000	567 000
SP zaměstnavatel	36 600	60 000	80 578	89 937	105 000	120 000	150 000	180 000	210 000	224 855	240 000	270 000	300 000	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748
SP zaměstnanec	9 516	15 600	20 951	23 384	27 300	31 200	39 000	46 800	54 600	58 463	62 400	70 200	78 000	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535
SP celkem	46 116	75 600	101 529	113 321	132 300	151 200	189 000	226 800	264 600	283 318	302 400	340 200	378 000	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283
celkové odvody zaměstnanec	-18 504	-8 208	15 938	27 585	46 332	64 992	102 312	139 632	176 952	195 429	214 272	251 592	288 912	463 773	630 873	797 973	850 630	965 073	1 132 173
celkové odvody	31 272	73 392	125 524	149 899	189 132	228 192	306 312	384 432	462 552	501 232	540 672	618 792	696 912	985 521	1 206 621	1 427 721	1 497 392	1 648 821	1 869 921
čistá mzda	164 904	248 208	306 374	332 163	373 668	415 008	497 688	580 368	663 048	703 988	745 728	828 408	911 088	1 336 227	1 769 127	2 202 027	2 338 421	2 634 927	3 067 827
míra zatížení zaměstnance	-12,64%	-3,42%	4,94%	7,67%	11,03%	13,54%	17,05%	19,39%	21,07%	21,73%	22,32%	23,30%	24,08%	25,77%	26,29%	26,60%	26,67%	26,81%	26,96%
míra zatížení zaměstnance	21,36%	30,58%	38,94%	41,67%	45,03%	47,54%	51,05%	53,39%	55,07%	55,73%	56,32%	57,30%	58,08%	54,75%	50,28%	47,59%	46,95%	45,80%	44,52%

PŘÍLOHA P 3: VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ A SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ U STUDUJÍCÍHO POPLATNÍKA

PRACOVNÍ POMĚR

měsíční hrubá mzda	12 200	20 000	29 979	35 000	40 000	50 000	60 000	70 000	80 000	90 000	100 000	150 000	200 000		250 000	300 000	350 000
roční hrubá mzda	146 400	240 000	359 748	420 000	480 000	600 000	720 000	840 000	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	2 629 640	3 000 000	3 600 000	4 200 000
pojistné placené zaměstnavatelem	49 776	81 600	122 314	142 800	163 200	204 000	244 800	285 600	326 400	367 200	408 000	521 748	575 748	596 415	629 748	683 748	737 748
superhrubá mzda	196 176	321 600	482 062	562 800	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 748	2 975 748	3 226 055	3 629 748	4 283 748	4 937 748
zaokrouhlení	196 100	321 600	482 000	562 800	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 700	2 975 700	3 226 000	3 629 700	4 283 700	4 937 700
daň 15%	29 415	48 240	72 300	84 420	96 480	120 600	144 720	168 840	192 960	217 080	241 200	348 255	446 355	483 900	544 455	642 555	740 655
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	961 008	1 190 648	1 561 008	2 161 008	2 761 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	67 271	83 346	109 271	151 271	193 271
celkem daň	29 415	48 240	72 300	84 420	96 480	120 600	144 720	168 840	192 960	217 080	241 200	373 526	513 626	567 246	653 726	793 826	933 926
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na studenta	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
daň po slevách	555	19 380	43 440	55 560	67 620	91 740	115 860	139 980	164 100	188 220	212 340	344 666	484 766	538 386	624 866	764 966	905 066
ZP zaměstnavatel	13 176	21 600	32 377	37 800	43 200	54 000	64 800	75 600	86 400	97 200	108 000	162 000	216 000	236 667	270 000	324 000	378 000
ZP zaměstnanec	6 588	10 800	16 189	18 900	21 600	27 000	32 400	37 800	43 200	48 600	54 000	81 000	108 000	118 334	135 000	162 000	189 000
ZP celkem	19 764	32 400	48 566	56 700	64 800	81 000	97 200	113 400	129 600	145 800	162 000	243 000	324 000	355 002	405 000	486 000	567 000
SP zaměstnavatel	36 600	60 000	89 937	105 000	120 000	150 000	180 000	210 000	240 000	270 000	300 000	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748
SP zaměstnanec	9 516	15 600	23 384	27 300	31 200	39 000	46 800	54 600	62 400	70 200	78 000	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535
SP celkem	46 116	75 600	113 321	132 300	151 200	189 000	226 800	264 600	302 400	340 200	378 000	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283
odvody zaměstnance	16 659	45 780	83 013	101 760	120 420	157 740	195 060	232 380	269 700	307 020	344 340	519 201	686 301	750 255	853 401	1 020 501	1 187 601
celkové odvody	66 435	127 380	205 327	244 560	283 620	361 740	439 860	517 980	596 100	674 220	752 340	1 040 949	1 262 049	1 346 671	1 483 149	1 704 249	1 925 349
čistá mzda	129 741	194 220	276 735	318 240	359 580	442 260	524 940	607 620	690 300	772 980	855 660	1 280 799	1 713 699	1 879 385	2 146 599	2 579 499	3 012 399
míra zatížení zaměstnance	11,38%	19,08%	23,08%	24,23%	25,09%	26,29%	27,09%	27,66%	28,09%	28,43%	28,70%	28,84%	28,60%	28,53%	28,45%	28,35%	28,28%
míra zatížení včetně odvodů zaměstnavatel	45,38%	53,08%	57,08%	58,23%	59,09%	60,29%	61,09%	61,66%	62,09%	62,43%	62,70%	57,83%	52,59%	51,21%	49,44%	47,34%	45,84%

OSVČ

příjem	146 400	240 000	359 748	420 000	480 000	600 000	720 000	840 000	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	2 629 640	3 000 000	3 600 000	4 200 000
výdaje 60%	87 840	144 000	215 849	252 000	288 000	360 000	432 000	504 000	576 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
základ daně	58 560	96 000	143 899	168 000	192 000	240 000	288 000	336 000	384 000	480 000	600 000	1 200 000	1 800 000	2 029 640	2 400 000	3 000 000	3 600 000
zaokrouhlení	58 500	96 000	143 800	168 000	192 000	240 000	288 000	336 000	384 000	480 000	600 000	1 200 000	1 800 000	2 029 600	2 400 000	3 000 000	3 600 000
daň 15%	8 775	14 400	21 570	25 200	28 800	36 000	43 200	50 400	57 600	72 000	90 000	180 000	270 000	304 440	360 000	450 000	540 000
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	590 648	961 008	1 561 008	2 161 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	41 346	67 271	109 271	151 271
celkem daň	8 775	14 400	21 570	25 200	28 800	36 000	43 200	50 400	57 600	72 000	90 000	180 000	295 271	345 786	427 271	559 271	691 271
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na studenta	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
daň po slevách	0	0	0	0	0	7 140	14 340	21 540	28 740	43 140	61 140	151 140	266 411	316 926	398 411	530 411	662 411
ZP	3 953	6 480	9 714	11 340	12 960	16 200	19 440	22 680	25 920	32 400	40 500	81 000	121 500	137 001	162 000	202 500	243 000
SP	0	14 016	21 010	24 528	28 032	35 040	42 048	49 056	56 064	70 080	87 600	175 200	262 800	296 328	350 400	420 186	420 186
Celkové odvody	3 953	20 496	30 724	35 868	40 992	58 380	75 828	93 276	110 724	145 620	189 240	407 340	650 711	750 255	910 811	1 153 097	1 325 597
zisk po zdanění	142 447	219 504	329 024	384 132	439 008	541 620	644 172	746 724	849 276	934 380	1 010 760	1 392 660	1 749 289	1 879 385	2 089 189	2 446 903	2 874 403
míra zatížení OSVČ	2,70%	8,54%	8,54%	8,54%	8,54%	9,73%	10,53%	11,10%	11,53%	13,48%	15,77%	22,63%	27,11%	28,53%	30,36%	32,03%	31,56%

SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ

příjem	celkové odvody			poplatník s nižšími celkovými odvody	daňová povinnost			poplatník s nižší daň. povinností	ZP			poplatník s nižším odvodem na ZP	SP			poplatník s nižším odvodem na SP									
	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl		zaměstnanec	OSVČ	rozdíl										
146 400	16 659	3 953	12 706	OSVČ	555	3,33%	0	0,00%	555	3,33%	OSVČ	6 588	39,55%	3 953	100,00%	2 635	-60,45%	OSVČ	9 516	57,12%	0	0,00%	9 516	57,12%	OSVČ
240 000	45 780	20 496	25 284	OSVČ	19 380	42,33%	0	0,00%	19 380	42,33%	OSVČ	10 800	23,59%	6 480	31,62%	4 320	-8,02%	OSVČ	15 600	34,08%	14 016	68,38%	1 584	-34,31%	OSVČ
359 748	83 013	30 724	52 289	OSVČ	43 440	52,33%	0	0,00%	43 440	52,33%	OSVČ	16 189	19,50%	9 714	31,62%	6 475	-12,12%	OSVČ	23 384	28,17%	21 010	68,38%	2 374	-40,21%	OSVČ
420 000	101 760	35 868	65 892	OSVČ	55 560	54,60%	0	0,00%	55 560	54,60%	OSVČ	18 900	18,57%	11 340	31,62%	7 560	-13,04%	OSVČ	27 300	26,83%	24 528	68,38%	2 772	-41,56%	OSVČ
480 000	120 420	40 992	79 428	OSVČ	67 620	56,15%	0	0,00%	67 620	56,15%	OSVČ	21 600	17,94%	12 960	31,62%	8 640	-13,68%	OSVČ	31 200	25,91%	28 032	68,38%	3 168	-42,47%	OSVČ
600 000	157 740	58 380	99 360	OSVČ	91 740	58,16%	7 140	12,23%	84 600	45,93%	OSVČ	27 000	17,12%	16 200	27,75%	10 800	-10,63%	OSVČ	39 000	24,72%	35 040	60,02%	3 960	-35,30%	OSVČ
720 000	195 060	75 828	119 232	OSVČ	115 860	59,40%	14 340	18,91%	101 520	40,49%	OSVČ	32 400	16,61%	19 440	25,64%	12 960	-9,03%	OSVČ	46 800	23,99%	42 048	55,45%	4 752	-31,46%	OSVČ
840 000	232 380	93 276	139 104	OSVČ	139 980	60,24%	21 540	23,09%	118 440	37,14%	OSVČ	37 800	16,27%	22 680	24,31%	15 120	-8,05%	OSVČ	54 600	23,50%	49 056	52,59%	5 544	-29,10%	OSVČ
960 000	269 700	110 724	158 976	OSVČ	164 100	60,85%	28 740	25,96%	135 360	34,89%	OSVČ	43 200	16,02%	25 920	23,41%	17 280	-7,39%	OSVČ	62 400	23,14%	56 064	50,63%	6 336	-27,50%	OSVČ
1 080 000	307 020	145 620	161 400	OSVČ	188 220	61,31%	43 140	29,63%	145 080	31,68%	OSVČ	48 600	15,83%	32 400	22,25%	16 200	-6,42%	OSVČ	70 200	22,86%	70 080	48,13%	120	-25,26%	OSVČ
1 200 000	344 340	189 240	155 100	OSVČ	212 340	61,67%	61 140	32,31%	151 200	29,36%	OSVČ	54 000	15,68%	40 500	21,40%	13 500	-5,72%	OSVČ	78 000	22,65%	87 600	46,29%	-9 600	-23,64%	zaměstnanec
1 800 000	519 201	407 340	111 861	OSVČ	344 666	66,38%	151 140	37,10%	193 526	29,28%	OSVČ	81 000	15,60%	81 000	19,89%	0	-4,28%	stejně	93 535	18,02%	175 200	43,01%	-81 665	-25,00%	zaměstnanec
2 400 000	686 301	650 711	35 590	OSVČ	484 766	70,63%	266 411	40,94%	218 355	29,69%	OSVČ	108 000	15,74%	121 500	18,67%	-13 500	-2,94%	zaměstnanec	93 535	13,63%	262 800	40,39%	-169 265	-26,76%	zaměstnanec
2 629 640	750 255	750 255	0	stejně	538 386	71,76%	316 926	42,24%	221 460	29,52%	OSVČ	118 334	15,77%	137 001	18,26%	-18 667	-2,49%	zaměstnanec	93 535	12,47%	296 328	39,50%	-202 793	-27,03%	zaměstnanec
3 000 000	853 401	910 811	-57 410	zaměstnanec	624 866	73,22%	398 411	43,74%	226 455	29,48%	OSVČ	135 000	15,82%	162 000	17,79%	-27 000	-1,97%	zaměstnanec	93 535	10,96%	350 400	38,47%	-256 865	-27,51%	zaměstnanec
3 600 000	1 020 501	1 153 097	-132 596	zaměstnanec	764 966	74,96%	530 411	46,00%	234 555	28,96%	OSVČ	162 000	15,87%	202 500	17,56%	-40 500	-1,69%	zaměstnanec	93 535	9,17%	420 186	36,44%	-326 651	-27,27%	zaměstnanec
4 200 000	1 187 601	1 325 597	-137 996	zaměstnanec	905 066	76,21%	662 411	49,97%	242 655	26,24%	OSVČ	189 000	15,91%	243 000	18,33%	-54 000	-2,42%	zaměstnanec	93 535	7,88%	420 186	31,70%	-326 651	-23,82%	zaměstnanec

PŘÍLOHA P 4: VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ A SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODVODŮ U POPLATNÍKA VYŽIUJÍCÍHO DVĚ DĚTI A VYUŽÍVAJÍCÍHO NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ

PRACOVNÍ POMĚR

měsíční hrubá mzda	12 200	20 000		29 979	35 000	40 000	50 000	60 000	70 000		80 000	90 000	100 000	150 000	200 000	250 000		300 000	350 000
roční hrubá mzda	146 400	240 000	265 820	359 748	420 000	480 000	600 000	720 000	840 000	899 417	960 000	1 080 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	3 000 000	3 189 048	3 600 000	4 200 000
pojistné placené zaměstnavatelem	49 776	81 600	90 378	122 314	142 800	163 200	204 000	244 800	285 600	305 802	326 400	367 200	408 000	521 748	575 748	629 748	646 762	683 748	737 748
superhrubá mzda	196 176	321 600	356 198	482 062	562 800	643 200	804 000	964 800	1 125 600	1 205 219	1 286 400	1 447 200	1 608 000	2 321 748	2 975 748	3 629 748	3 835 810	4 283 748	4 937 748
krev	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
životní pojištění	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
penzijní příspěvek	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500	15 500
snížený ZD	147 676	273 100	307 698	433 562	514 300	594 700	755 500	916 300	1 077 100	1 156 719	1 237 900	1 398 700	1 559 500	2 273 248	2 927 248	3 581 248	3 787 310	4 235 248	4 889 248
zaokrouhlení	147 600	273 100	307 600	433 500	514 300	594 700	755 500	916 300	1 077 100	1 156 700	1 237 900	1 398 700	1 559 500	2 273 200	2 927 200	3 581 200	3 787 300	4 235 200	4 889 200
daň 15%	22 140	40 965	46 140	65 025	77 145	89 205	113 325	137 445	161 565	173 505	185 685	209 805	233 925	340 980	439 080	537 180	568 095	635 280	733 380
základ pro solidární navýšení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 008	961 008	1 561 008	1 750 056	2 161 008	2 761 008
solidární navýšení 7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25 271	67 271	109 271	122 504	151 271	193 271
celkem daň	22 140	40 965	46 140	65 025	77 145	89 205	113 325	137 445	161 565	173 505	185 685	209 805	233 925	366 251	506 351	646 451	690 599	786 551	926 651
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
daň po slevách	0	16 125	21 300	40 185	52 305	64 365	88 485	112 605	136 725	148 665	160 845	184 965	209 085	341 411	481 511	621 611	665 759	761 711	901 811
daňové zvýhodnění 1. dítě	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204	15 204
daňové zvýhodnění 2. dítě	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404	19 404
daňová povinnost/daňový bonus	-34 608	-18 483	-13 308	5 577	17 697	29 757	53 877	77 997	102 117	114 057	126 237	150 357	174 477	306 803	446 903	587 003	631 151	727 103	867 203
ZP zaměstnavatel	13 176	21 600	23 923	32 377	37 800	43 200	54 000	64 800	75 600	80 947	86 400	97 200	108 000	162 000	216 000	270 000	287 014	324 000	378 000
ZP zaměstnanec	6 588	10 800	11 962	16 189	18 900	21 600	27 000	32 400	37 800	40 474	43 200	48 600	54 000	81 000	108 000	135 000	143 508	162 000	189 000
ZP celkem	19 764	32 400	35 886	48 566	56 700	64 800	81 000	97 200	113 400	121 422	129 600	145 800	162 000	243 000	324 000	405 000	430 522	486 000	567 000
SP zaměstnavatel	36 600	60 000	66 455	89 937	105 000	120 000	150 000	180 000	210 000	224 855	240 000	270 000	300 000	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748	359 748
SP zaměstnanec	9 516	15 600	17 279	23 384	27 300	31 200	39 000	46 800	54 600	58 463	62 400	70 200	78 000	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535	93 535
SP celkem	46 116	75 600	83 734	113 321	132 300	151 200	189 000	226 800	264 600	283 318	302 400	340 200	378 000	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283	453 283
celkové odvody zaměstnance	-18 504	7 917	15 933	45 150	63 897	82 557	119 877	157 197	194 517	212 994	231 837	269 157	306 477	481 338	648 438	815 538	868 194	982 638	1 149 738
celkové odvody	31 272	89 517	106 312	167 464	206 697	245 757	323 877	401 997	480 117	518 797	558 237	636 357	714 477	1 003 086	1 224 186	1 445 286	1 514 956	1 666 386	1 887 486
čistá mzda	164 904	232 083	248 887	314 598	356 103	397 443	480 123	562 803	645 483	686 423	728 163	810 843	893 523	1 318 662	1 751 562	2 184 462	2 320 854	2 617 362	3 050 262
míra zatížení zaměstnance	-12,64%	3,30%	5,99%	12,55%	15,21%	17,20%	19,98%	21,83%	23,16%	23,68%	24,15%	24,92%	25,54%	26,74%	27,02%	27,18%	27,22%	27,30%	27,37%
míra zatížení zaměstnance	21,36%	37,30%	39,99%	46,55%	49,21%	51,20%	53,98%	55,83%	57,16%	57,68%	58,15%	58,92%	59,54%	55,73%	51,01%	48,18%	47,50%	46,29%	44,94%

PŘÍLOHA P 5: VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA POBÍRAJÍCÍHO STAROBNÍ DŮCHOD

PRACOVNÍ SMLOUVA

MĚSÍČNĚ	2 500 Kč	5 000 Kč	10 000 Kč	12 200 Kč	15 000 Kč	20 000 Kč
ROČNĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	146 400 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
SHM	40 200 Kč	80 400 Kč	160 800 Kč	196 176 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
ZÁKLAD DANĚ	40 200 Kč	80 400 Kč	160 800 Kč	196 100 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
DAŇ	6 030 Kč	12 060 Kč	24 120 Kč	29 415 Kč	36 180 Kč	48 240 Kč
SLEVA NA POPLATNÍKA	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
DAŇ PO SLEVĚ	0 Kč	0 Kč	0 Kč	4 575 Kč	11 340 Kč	23 400 Kč
ZP ZAMĚSTNANEC	1 350 Kč	2 700 Kč	5 400 Kč	6 588 Kč	8 100 Kč	10 800 Kč
ZP ZAMĚSTNAVATEL	2 700 Kč	5 400 Kč	10 800 Kč	13 176 Kč	16 200 Kč	21 600 Kč
ZP CELKEM	4 050 Kč	8 100 Kč	16 200 Kč	19 764 Kč	24 300 Kč	32 400 Kč
SP ZAMĚSTNANEC	1 950 Kč	3 900 Kč	7 800 Kč	9 516 Kč	11 700 Kč	15 600 Kč
SP ZAMĚSTNAVATEL	7 500 Kč	15 000 Kč	30 000 Kč	36 600 Kč	45 000 Kč	60 000 Kč
SP CELKEM	9 450 Kč	18 900 Kč	37 800 Kč	46 116 Kč	56 700 Kč	75 600 Kč
CELKEM ODVODY ZAMĚSTNANEC	3 300 Kč	6 600 Kč	13 200 Kč	20 679 Kč	31 140 Kč	49 800 Kč
CELKEM ODVODY	13 500 Kč	27 000 Kč	54 000 Kč	70 455 Kč	92 340 Kč	131 400 Kč
ČISTÁ MZDA	26 700 Kč	53 400 Kč	106 800 Kč	125 721 Kč	148 860 Kč	190 200 Kč
zatižení zaměstnance	11,00%	11,00%	11,00%	14,13%	17,30%	20,75%
zatižení zaměstnance včetně odvodů zaměstnavatel	45,00%	45,00%	45,00%	48,13%	51,30%	54,75%

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE

MĚSÍČNĚ	2 500 Kč	5 000 Kč	10 000 Kč	12 200 Kč	15 000 Kč	20 000 Kč
ROČNĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	146 400 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
SHM				196 176 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
ZÁKLAD DANĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	196 100 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
DAŇ	4 500 Kč	9 000 Kč	18 000 Kč	29 415 Kč	36 180 Kč	48 240 Kč
SLEVA NA POPLATNÍKA	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
DAŇ PO SLEVĚ	0 Kč	0 Kč	0 Kč	4 575 Kč	11 340 Kč	23 400 Kč
ZP ZAMĚSTNANEC	0 Kč	0 Kč	0 Kč	6 588 Kč	8 100 Kč	10 800 Kč
ZP ZAMĚSTNAVATEL	0 Kč	0 Kč	0 Kč	13 176 Kč	16 200 Kč	21 600 Kč
ZP CELKEM	0 Kč	0 Kč	0 Kč	19 764 Kč	24 300 Kč	32 400 Kč
SP ZAMĚSTNANEC	0 Kč	0 Kč	0 Kč	9 516 Kč	11 700 Kč	15 600 Kč
SP ZAMĚSTNAVATEL	0 Kč	0 Kč	0 Kč	36 600 Kč	45 000 Kč	60 000 Kč
SP CELKEM	0 Kč	0 Kč	0 Kč	46 116 Kč	56 700 Kč	75 600 Kč
CELKEM ODVODY ZAMĚSTNANEC	0 Kč	0 Kč	0 Kč	20 679 Kč	31 140 Kč	49 800 Kč
CELKEM ODVODY	0 Kč	0 Kč	0 Kč	70 455 Kč	92 340 Kč	131 400 Kč
ČISTÁ ODMĚNA	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	125 721 Kč	148 860 Kč	190 200 Kč
zatižení zaměstnance	0,00%	0,00%	0,00%	14,13%	17,30%	20,75%
zatižení zaměstnance včetně odvodů zaměstnavatel	0,00%	0,00%	0,00%	48,13%	51,30%	54,75%

DOHODA O PRACOVNÍ ČINNOSTI

MĚSÍČNĚ	2 500 Kč	5 000 Kč	10 000 Kč	12 200 Kč	15 000 Kč	20 000 Kč
ROČNĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	146 400 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
SHM				196 176 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
ZÁKLAD DANĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	196 100 Kč	241 200 Kč	321 600 Kč
DAŇ	4 500 Kč	9 000 Kč	18 000 Kč	29 415 Kč	36 180 Kč	48 240 Kč
SLEVA NA POPLATNÍKA	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
DAŇ PO SLEVĚ	0 Kč	0 Kč	0 Kč	4 575 Kč	11 340 Kč	23 400 Kč
ZP ZAMĚSTNANEC	1 350 Kč	2 700 Kč	5 400 Kč	6 588 Kč	8 100 Kč	10 800 Kč
ZP ZAMĚSTNAVATEL	2 700 Kč	5 400 Kč	10 800 Kč	13 176 Kč	16 200 Kč	21 600 Kč
ZP CELKEM	4 050 Kč	8 100 Kč	16 200 Kč	19 764 Kč	24 300 Kč	32 400 Kč
SP ZAMĚSTNANEC	1 950 Kč	3 900 Kč	7 800 Kč	9 516 Kč	11 700 Kč	15 600 Kč
SP ZAMĚSTNAVATEL	7 500 Kč	15 000 Kč	30 000 Kč	36 600 Kč	45 000 Kč	60 000 Kč
SP CELKEM	9 450 Kč	18 900 Kč	37 800 Kč	46 116 Kč	56 700 Kč	75 600 Kč
CELKEM ODVODY ZAMĚSTNANEC	3 300 Kč	6 600 Kč	13 200 Kč	20 679 Kč	31 140 Kč	49 800 Kč
CELKEM ODVODY	13 500 Kč	27 000 Kč	54 000 Kč	70 455 Kč	92 340 Kč	131 400 Kč
ČISTÁ ODMĚNA	26 700 Kč	53 400 Kč	106 800 Kč	125 721 Kč	148 860 Kč	190 200 Kč
zatižení zaměstnance	11,00%	11,00%	11,00%	14,13%	17,30%	20,75%
zatižení zaměstnance včetně odvodů zaměstnavatel	45,00%	45,00%	45,00%	48,13%	51,30%	54,75%

OSVČ - VEDLEJŠÍ ČINNOST

MĚSÍČNĚ	2 500 Kč	5 000 Kč	10 000 Kč	12 200 Kč	15 000 Kč	20 000 Kč
ROČNĚ	30 000 Kč	60 000 Kč	120 000 Kč	146 400 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
výdaj 60%	18 000 Kč	36 000 Kč	72 000 Kč	87 840 Kč	108 000 Kč	144 000 Kč
zisk	12 000 Kč	24 000 Kč	48 000 Kč	58 560 Kč	72 000 Kč	96 000 Kč
daň 15%	1 800 Kč	3 600 Kč	7 200 Kč	8 784 Kč	10 800 Kč	14 400 Kč
základní sleva	24840	24840	24840	24840	24840	24840
daň po slevě	0	0	0	0	0	0
ZP	810	1620	3240	3953	4860	6480
SP	0	0	0	0	10512	14016
celkem SP, ZP	810	1620	3240	3952,8	15372	20496
čistý zisk	29 190 Kč	58 380 Kč	116 760 Kč	142 447 Kč	164 628 Kč	219 504 Kč
zatižení OSVČ	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	8,54%	8,54%